

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

ارقام زراعی (گذشته و آینده)

گردآوری و تنظیم:
دفتر برنامه‌ریزی و پایش امور پژوهشی
بهمن ۱۳۹۵

الرحمن الرحيم

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

ارقام زراعی (گذشته و آینده)

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
دفتر برنامه‌ریزی و پایش امور پژوهشی
بهمن ۱۳۹۵

ارقام زراعی (گذشته و آینده)

اسامی همکارانی که در گردآوری این مجموعه مشارکت داشته‌اند (برحسب حروف الفبا):
امیدی، امیرحسن، اوراضی‌زاده، محمدرضا، بیضایی، اسماعیل، روشنی، قربانعلی، طالقانی، داریوش،
علی‌نیا، فرامرز، گلکاری، صابر، قنبری، علی‌اکبر، محمودی، مریم، مقدم، علی، نجفیان، گودرز.

ویراستار علمی: امیرحسن امیدی

ویراستار ادبی: عبدالحسین طوطیایی

ناشر: سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

شمارگان: ۱۵۰

سال انتشار: بهمن ماه ۱۳۹۵

نشانی: تهران، بزرگراه شهید چمران، خیابان یمن، باغ کشاورزی، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی،
دفتر برنامه ریزی و پایش امور پژوهشی

تلفن: ۲۴۰۰۰۹۱ - ۲۲۴۰۰۱۰۷

آدرس وب سایت و پست الکترونیک: EMAIL: d_hamahangi@areo.ir

Web: <http://hamahangi.areo.ir>

این اثر در تاریخ ۱۳۹۵/۱۱/۲۳ به شمار ثبت ۵۱۲۰۰ در مرکز فناوری اطلاعات و اطلاع‌رسانی کشاورزی به
ثبت رسیده است.

فهرست مطالب و جداول

۱۰	۱-مقدمه
۱۰	۲-ارقام معرفی و پیش‌بینی شده(تا افق ۱۴۰۴)موسسات تحقیقاتی از بدو تاسیس
۱۰	۱-۲-موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر
۱۱	۲-۱-۱-ارقام معرفی شده غلات
۵۳	۲-۲-۲-ارقام معرفی شده دانه‌های روغنی
۶۶	۲-۱-۲-۳-ارقام معرفی شده ذرت و گیاهان علوفه‌ایی
۷۵	۲-۱-۲-۴-ارقام معرفی شده حبوبات آبی و سبزی و صیفی
۸۵	۲-۲-موسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور
۹۷	۲-۳-موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند
۱۰۱	۲-۴-موسسه تحقیقات برنج کشور
۱۰۸	۲-۵-موسسه تحقیقات پنبه کشور

فهرست جداول

۱۳	جدول ۱- وضعیت ارقام گندم نان آبی موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر از بدو تاسیس
۳۴	جدول ۲-لیست ارقام پیش‌بینی شده در برنامه‌های اصلاحی گندم نان آبی تا افق ۱۴۰۴
۴۰	جدول ۳- وضعیت ارقام گندم دروم آبی موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر از بدو تاسیس
۴۲	جدول ۴- وضعیت ارقام جو موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر از بدو تاسیس
۴۸	جدول ۵-لیست ارقام پیش‌بینی شده در برنامه‌های اصلاحی جو آبی تا افق ۱۴۰۴
۵۲	جدول ۶- وضعیت ارقام تریتیکاله و چاودار موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر از بدو تاسیس
۵۳	جدول ۷-لیست ارقام پیش‌بینی شده در برنامه‌های اصلاحی تریتیکاله تا افق ۱۴۰۴
۵۵	جدول ۸- وضعیت ارقام آفتابگردان موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر از بدو تاسیس
۵۷	جدول ۹-لیست ارقام پیش‌بینی شده در برنامه‌های اصلاحی آفتابگردان تا افق ۱۴۰۴
۵۸	جدول ۱۰- وضعیت ارقام سویا موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر از بدو تاسیس
۵۹	جدول ۱۱-لیست ارقام پیش‌بینی شده در برنامه‌های اصلاحی سویا تا افق ۱۴۰۴
۶۰	جدول ۱۲- وضعیت ارقام کلزا موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر از بدو تاسیس
۶۱	جدول ۱۳-لیست ارقام پیش‌بینی شده در برنامه‌های اصلاحی کلزا تا افق ۱۴۰۴

فهرست جداول

- جدول ۱۴- وضعیت ارقام کنجد موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر از بدو تاسیس ۶۲
- جدول ۱۵- لیست ارقام پیش‌بینی‌شده در برنامه‌های اصلاحی کنجد تا افق ۱۴۰۴ ۶۳
- جدول ۱۶- وضعیت ارقام گلرنگ موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر از بدو تاسیس ۶۴
- جدول ۱۷- لیست ارقام پیش‌بینی‌شده در برنامه‌های اصلاحی گلرنگ تا افق ۱۴۰۴ ۶۵
- جدول ۱۸- وضعیت ارقام ذرت موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر از بدو تاسیس ۶۶
- جدول ۱۹- لیست ارقام پیش‌بینی‌شده در برنامه‌های اصلاحی ذرت تا افق ۱۴۰۴ ۶۸
- جدول ۲۰- وضعیت ارقام شبدر موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر از بدو تاسیس ۶۸
- جدول ۲۱- لیست ارقام پیش‌بینی‌شده در برنامه‌های اصلاحی شبدر تا افق ۱۴۰۴ ۶۹
- جدول ۲۲- وضعیت ارقام ارزن موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر ۷۰
- جدول ۲۳- لیست ارقام پیش‌بینی‌شده در برنامه‌های اصلاحی ارزن تا افق ۱۴۰۴ ۷۰
- جدول ۲۴- وضعیت ارقام سورگوم موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر از بدو تاسیس ۷۱
- جدول ۲۵- لیست ارقام پیش‌بینی‌شده در برنامه‌های اصلاحی سورگوم تا افق ۱۴۰۴ ۷۱
- جدول ۲۶- لیست ارقام پیش‌بینی‌شده در برنامه‌های اصلاحی یونجه تا افق ۱۴۰۴ ۷۲
- جدول ۲۷- وضعیت ارقام گیاه زراعی لوبیا موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر ۷۶
- جدول ۲۸- لیست ارقام پیش‌بینی‌شده در برنامه‌های اصلاحی لوبیا تا افق ۱۴۰۴ ۷۸
- جدول ۲۹- وضعیت ارقام نخود و باقلا موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر ۷۹
- جدول ۳۰- وضعیت ارقام سیب‌زمینی موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر ۸۰
- جدول ۳۱- وضعیت ارقام کاهو موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر از بدو تاسیس ۸۰
- جدول ۳۲- لیست ارقام پیش‌بینی‌شده در برنامه‌های اصلاحی سیب‌زمینی تا افق ۱۴۰۴ ۸۱
- جدول ۳۳- وضعیت ارقام اسفناج، طالبی و سیر موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر از بدو تاسیس ۸۲
- جدول ۳۴- وضعیت ارقام خربزه موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر از بدو تاسیس ۸۲
- جدول ۳۵- لیست ارقام پیش‌بینی‌شده در برنامه‌های اصلاحی خانواده سولاناسه تا افق ۱۴۰۴ ۸۳
- جدول ۳۶- لیست ارقام پیش‌بینی‌شده در برنامه‌های اصلاحی پیاز تا افق ۱۴۰۴ ۸۴
- جدول ۳۷- وضعیت ارقام گندم نان دیم موسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور از بدو تاسیس ۸۷

فهرست جداول

- جدول ۳۸- وضعیت ارقام گندم دروم دیم موسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور از بدو تاسیس ۹۰
- جدول ۳۹- وضعیت ارقام جو دیم موسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور از بدو تاسیس ۹۰
- جدول ۴۰- لیست ارقام پیش‌بینی‌شده در برنامه‌های اصلاحی گندم و جو دیم تا افق ۱۴۰۴ ۹۱
- جدول ۴۱- وضعیت ارقام نخود دیم موسسه تحقیقات کشاورزی دیم از بدو تاسیس ۹۲
- جدول ۴۲- وضعیت ارقام عدس دیم موسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور از بدو تاسیس ۹۳
- جدول ۴۳- لیست ارقام پیش‌بینی‌شده در برنامه‌های اصلاحی حبوبات دیم (عدس و نخود) تا افق ۱۴۰۴ ۹۴
- جدول ۴۴- وضعیت ارقام دانه‌های روغنی (گلرنگ و کلزا) دیم ۹۵
- جدول ۴۵- تا افق لیست ارقام پیش‌بینی‌شده برنامه‌های اصلاحی گلرنگ و کلزا دیم تا افق ۱۴۰۴ ۹۵
- جدول ۴۶- وضعیت ارقام ماشک دیم موسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور از بدو تاسیس ۹۶
- جدول ۴۷- لیست ارقام پیش‌بینی‌شده در برنامه‌های اصلاحی گیاهان علوفه‌ای دیم تا افق ۱۴۰۴ ۹۶
- جدول ۴۸- وضعیت ارقام چغندر قند موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند ۹۸
- جدول ۴۹- لیست ارقام پیش‌بینی‌شده در برنامه‌های اصلاحی چغندر قند تا افق ۱۴۰۴ ۱۰۰
- جدول ۵۰- وضعیت ارقام برنج موسسه تحقیقات برنج کشور از بدو تاسیس ۱۰۲
- جدول ۵۱- لیست ارقام پیش‌بینی‌شده در برنامه‌های اصلاحی برنج تا افق ۱۴۰۴ ۱۰۸
- جدول ۵۲- وضعیت ارقام پنبه موسسه تحقیقات پنبه کشور ۱۱۰
- جدول ۵۳- لیست ارقام پیش‌بینی‌شده در برنامه‌های اصلاحی پنبه تا افق ۱۴۰۴ ۱۱۴

ارقام جدید زراعی به‌عنوان تخصصی‌ترین نهاده تولید، نقش به‌سزایی در افزایش پتانسیل و سطح زیر کشت محصولات کشاورزی دارند. بی‌شک عرصه حال حاضر کشاورزی کشور به شدت نیازمند تکنولوژی‌های به‌روز و جدید تحقیقاتی در حوزه معرفی ارقام زراعی و باغی می‌باشد، در این راستا عواملی مانند: تغییر اقلیم، افزایش جمعیت، کمبود منابع آبی و کاهش سطوح قابل کشت، اهمیت موضوع را بیش از پیش روشن می‌سازد. تبیین نیازهای بخش کشاورزی کشور، گسترش همکاری و همفکری با نیروهای کارآمد دانشگاهی، اجرایی، بخش خصوصی و همچنین تقویت بهبود روابط بین‌الملل با مراکز تحقیقاتی مطرح دنیا از مهم‌ترین سیاست‌های پیش‌رو سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی برای دستیابی به ارقام جدید زراعی و باغی به‌شمار می‌آیند. در همین راستا و در جهت تدوین برنامه‌ای جامع و پویا برای معرفی ارقام زراعی و باغی (گذشته، حال و پیش‌بینی آینده) کمیته راه‌بردی ارقام زراعی و باغی بر اساس اهدافی نظیر: ایجاد سامانه اطلاعاتی در خصوص ارقام زراعی و باغی، ایجاد موزه ارقام زراعی و باغی، برگزاری جشنواره ارقام زراعی و باغی، تقویت همکاری با بخش خصوصی و دانشگاه‌ها، آسیب‌شناسی در زمینه عدم راه‌یابی بعضی از ارقام در عرصه‌های تولید، در سال ۱۳۹۳ در این سازمان تشکیل شد.

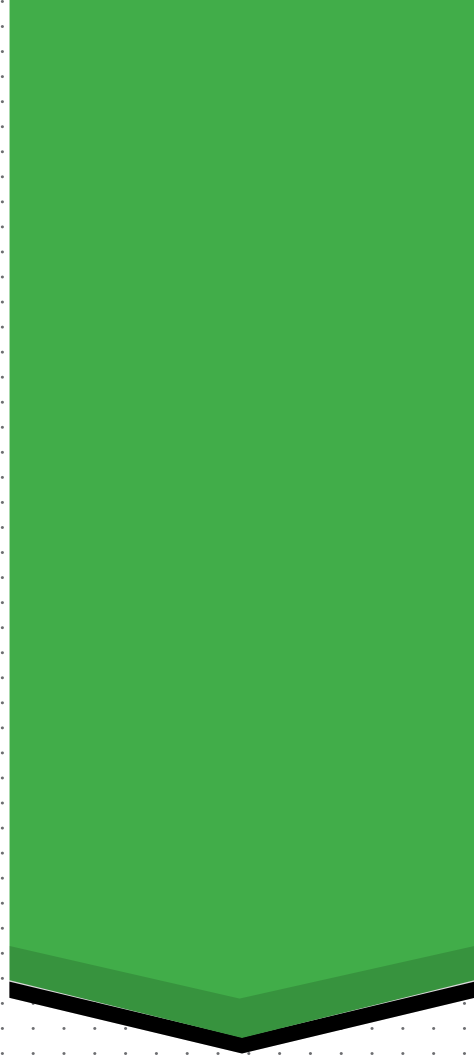
این کمیته متشکل از اعضای هیات علمی سازمان، کارشناسان خبره معاونت‌های اجرایی زراعت و باغبانی کشور و نمایندگان بخش خصوصی دست‌اندرکار تولید ارقام زراعی و باغی و چند تن از اساتید دانشگاهی بود. ایجاد سامانه اطلاعاتی در خصوص ارقام زراعی و باغی به‌عنوان اولین و مهم‌ترین هدف کمیته در دستور کار قرار گرفت و طی آن مجموعه حال حاضر بر اساس خصوصیات ویژه ارقام زراعی، که طی سال‌های گذشته تا به امروز معرفی شده‌اند با تکیه بر مواردی نظیر: روش اصلاحی، صفات ویژه زراعی، اقلیم مناسب کشت، گردآوری و تهیه و تنظیم شد. همچنین به منظور رفع نیازهای بخش اجرا و با توجه به توانمندی‌های داخلی کشور پیش‌بینی معرفی ارقام در هر محصول تا افق ۱۴۰۴ به‌عمل آمد. این بررسی نشان خواهد داد که رفع نیاز هر محصول خاص به ارقام جدید تا چه حد در داخل کشور امکان‌پذیر می‌باشد. بدیهی است برای حل مشکلات پیش‌روی تولید، نیاز به تهیه ارقام جدید و حتی ژرم‌پلاس‌م مورد نیاز موسسات داخلی از خارج کشور یکی از راهبردهای مهم در وزارت جهاد کشاورزی خواهد بود.

بررسی وضعیت ارقام معرفی شده طی ۷۰ سال گذشته حاکی از معرفی بیش از ۴۱۶ رقم از محصولات مختلف زراعی توسط سازمان تات به جامعه کشاورزی کشور تا پایان دی ماه ۱۳۹۵ است. از این تعداد، سهم موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر ۲۸۳ رقم، موسسه تحقیقات برنج کشور ۴۹ رقم، موسسه تحقیقات دیم کشور ۴۳ رقم، موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند ۲۵ رقم و موسسه تحقیقات پنبه کشور ۱۶ رقم است. معرفی بیش از ۱۳۱ رقم گندم (آبی و دیم)، ۴۹ رقم جو (آبی و دیم)، ۷۰ رقم دانه‌های روغنی (آبی و دیم) ۳۱ رقم ذرت و گیاهان علوفه‌ایی از دیگر موارد قابل ذکر در این خصوص است.

امید است با برنامه‌ریزی‌های راهبردی و هدفمند (کوتاه مدت، میان مدت و بلندمدت) و در سایه تلاش خستگی‌ناپذیر محققان دلسوز کشور و استفاده از پیشرفت‌های حاصل شده در دنیا شاهد شکوفایی بخش کشاورزی در خصوص معرفی ارقام زراعی و باغی باشد.

اسکندر زند

معاون وزیر و رئیس سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

••••

ارقام زراعی (گذشته و آینده)

۱- مقدمه

نقش علم اصلاح نباتات در توسعه سطح زیر کشت گیاهان مختلف زراعی و باغی بسیار با اهمیت است. افزایش عملکرد در واحد سطح، افزایش کیفیت محصولات کشاورزی و تولید مواد اولیه مورد نیاز جوامع انسانی از اهداف اصلی کشاورزی به‌شمار می‌آیند. در این میان ارقام اصلاح‌شده از نقش بسیار مهمی برخوردارند، به‌طوری‌که ضمن حفظ محیط زیست، امنیت و سلامت غذایی جامعه را نیز تأمین می‌کنند.

معرفی ارقام زراعی و باغی جدید و سازگار با محیط‌های متفاوت آب‌وهوایی و همچنین پایدار از نظر تولید در واحد سطح، از اولویت ویژه‌ای در برنامه‌های اصلاحی برخوردارند. بارزترین مثال برای نشان دادن اهمیت اصلاح نباتات در زندگی بشر، پدیده انقلاب سبز است که براساس به‌کارگیری ارقام اصلاح‌شده و استفاده بهینه از آب، کود و دیگر نهاده‌ها، سبب جهش در تولید گندم در بسیاری از نقاط دنیا به‌ویژه جنوب آسیا شده است. باید توجه داشت که در برنامه‌های به‌نژادی نوین، اصلاح‌گر نباید به روش‌های معمول و کلاسیک بسنده نمود، بلکه باید با استفاده از تکنیک‌های جدید و پیشرفته اصلاحی، همواره در جستجوی یافتن ترکیبات جدید و مطلوب ژنی باشد. این موضوع در سرعت بخشیدن به روند معرفی ارقام جدید بسیار موثر است.

استفاده بهینه از ارقام اصلاح‌شده و لاین‌های پرمحصول، متحمل و مقاوم به تنش‌های زنده و غیرزنده، سازگار با شرایط مختلف اقلیمی، در افزایش ظرفیت‌سازی آنها برای شکوفایی اقتصاد ملی و همچنین بهبود امنیت غذایی و سطح درآمد کشاورزان کمک به‌سزایی می‌کند. این امر با انجام بررسی‌های به‌نژادی و به‌زراعی و تکنولوژیکی محصولات مهم زراعی و باغی به‌وسیله موسسات و مراکز ملی پژوهشی و به‌منظور دستیابی به ارقام اصلاح‌شده گیاهی برای اقلیم‌های مختلف کشور صورت می‌گیرد. تحقیقات به‌نژادی در کشور با آزادسازی ارقام گندم از حدود ۷۰ سال پیش آغاز و تاکنون نیز ادامه دارد. معرفی بیش از ۴۱۳ رقم از محصولات مختلف زراعی از شاخص‌ترین برنامه‌های تحقیقاتی طی این سال‌ها به‌شمار می‌آید. این مجموعه شامل ارقام زراعی و باغی معرفی و نام‌گذاری‌شده موسسات تحقیقاتی است. همچنین سعی شده است که معرفی ارقام برای رفع نیازهای آتی کشور پیش‌بینی شود.

۲- ارقام معرفی و پیش‌بینی‌شده (تا افق ۱۴۰۴) موسسات تحقیقاتی از بدو تاسیس

۲-۱- موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر

فعالیت‌های علمی اصلاح نباتات در ایران از دهه اول ۱۳۰۰ هجری شمسی به صورت پراکنده در مناطق محدودی از کشور آغاز گردید. با تأسیس مدرسه عالی فلاحت و سپس دانشکده کشاورزی کرج (زیر نظر وزارت کشاورزی) در سال ۱۳۰۶ این کوشش‌ها سامان یافت و تحقیقات غلات از سال ۱۳۰۹ با گزینش و اصلاح بذر در توده‌های بومی دنبال شد.

مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر در اواخر سال ۱۳۳۸ در شهرستان کرج تأسیس شد. با افزایش کارایی و بازده تحقیقات به‌تدریج تشکیلات مؤسسه تغییر یافت، به‌طوری‌که که در سال ۱۳۴۸ بخش تحقیقات دانه‌های روغنی، سال ۱۳۴۹ بخش تحقیقات ذرت، سال ۱۳۵۰ بخش تحقیقات باغبانی، سال ۱۳۵۷ بخش تحقیقات سبزی و صیفی، سال ۱۳۵۹ بخش تحقیقات حبوبات، سال ۱۳۶۲ بخش تحقیقات فیزیولوژی، بیوشیمی و تکنولوژی و سال ۱۳۶۲ بخش ژنتیک و آمار تأسیس و آغاز به کار کردند.

با توجه به اهمیت برخی از محصولات، زمینه‌های تخصصی کاری و لزوم تقویت بیشتر آنها، مؤسسات تحقیقاتی مستقل پسته (۱۳۷۱)، دیم (۱۳۷۱)، خرما (۱۳۷۲)، برنج (۱۳۷۳)، مرکبات (۱۳۷۵)، پنبه (۱۳۷۶) بیوتکنولوژی (۱۳۷۸) و ثبت و گواهی بذر و نهال (۱۳۸۲) به تدریج از این مؤسسه جدا شدند. در حال حاضر این مؤسسه در ستاد مرکزی و ۳۲ مرکز و ۸۰ ایستگاه تحقیقاتی در سطح کشور با ۴۰۰ نفر عضو هیئت علمی و محقق در تخصص‌های مختلف، سالیانه بیش از ۹۰۰ پروژه و طرح تحقیقاتی را اجرا می‌نماید. این مؤسسه از بدو تاسیس مجموعاً تعداد ۲۸۳ رقم به جامعه کشاورزی کشور معرفی کرده است.

۲-۱-۱- ارقام معرفی شده غلات

تحقیقات غلات در ایران از سال ۱۳۰۹ شمسی با اقداماتی در زمینه جمع آوری توده‌های بومی گندم از نقاط مختلف کشور و مطالعه آنها در کرج آغاز شد. از سال ۱۳۴۰ به بعد با اعزام کارآموزان ایرانی به مراکز تحقیقات بین‌المللی، پایه محکمی برای انجام تحقیقات غلات گذاشته شد و با مراجعت آنان به کشور و استقرار آنها در ایستگاه‌های تحقیقاتی مناطق مختلف کشور، حاصل کار پربارتر شد. در حال حاضر بخش تحقیقات غلات مسئولیت برنامه‌ریزی، مدیریت، اجرا و نظارت بر پژوهش‌های به‌نژادی، به‌زراعی، بیماری‌ها و کیفیت غلات (گندم نان، گندم دوروم، جو، تریتیکاله و چاودار) و تولید بذر پرورشی و مادری گندم و جو آبی مورد نیاز کشور را در کرج و ۲۰ مرکز تحقیقات کشاورزی شامل ۳۳ ایستگاه تحقیقاتی در چهار اقلیم گرم و مرطوب شمال، گرم و خشک جنوب، معتدل و سرد به عهده دارد.

شکل ۱- مزارع تحقیقاتی غلات آبی

حاصل ۷۷ سال تحقیق مستمر در زمینه غلات، معرفی تعداد ۱۱۵ رقم گندم نان، ۸ رقم دوروم، ۴۱ رقم جو، دو رقم تریتیکاله و یک رقم چاودار (مجموعاً ۱۶۷ رقم) می‌باشد. مشخصات ارقام مورد اشاره در جداول ۱، ۳، ۵ و ۷ آمده است. همچنین تا افق ۱۴۱۰ پیش‌بینی شده است که مجموعاً تعداد ۹۶ رقم (۶۰ رقم گندم نان، ۳۳ رقم جو و ۳ رقم تریتیکاله) توسط بخش تحقیقات غلات معرفی شود (جداول ۲، ۴ و ۶).

ب- رقم گندم شوش

الف- رقم گندم بهاران

د- رقم گندم چمران ۲

ج- رقم گندم رخشان

و- رقم جو لوت

د- رقم جو لوت

شکل ۲- ارقام گندم و جو آبی

جدول ۱- وضعیت ارقام گندم نان آبی موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر (از بدو تاسیس)

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	روش اصلاحی*	ویژگی(های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۱	سرداری	۱۳۰۹	-	کردستان	۱	مقاوم به خوابیدگی، ریزش و سرما، حساس به زنگ زرد، نیمه حساس به سیاهک پنهان	مناطق دیم سردسیر و کوهستانی کشور
۲	شاهپسند	۱۳۲۱	-	ساوه	۱	نیمه حساس به خوابیدگی، مقاوم به ریزش، حساس به خشکی، حساس به زنگ زرد، زنگ قهوه ای، زنگ سیاه و سیاهکها	مناطق آبی اقلیم سرد فلات مرکزی ایران
۳	ریحانی	۱۳۲۱	-	ورامین	۱	حساس به خوابیدگی، مقاوم به ریزش، نسبتاً متحمل به خشکی، خیلی حساس به زنگ زرد و سیاه و نسبتاً مقاوم به زنگ قهوه‌ای، حساس به سیاهک پنهان	به عنوان کشت پاییزه آبی در مناطق جنوبی و فلات مرکزی مانند ورامین و اصفهان با تابستان گرم
۴	ایتالیایی	۱۳۲۱	-	-	-	مقاوم به خوابیدگی، مقاوم به ریزش، حساس به سرما	-
۵	سفیدک	۱۳۲۵	-	ورامین	۱	نیمه حساس به خوابیدگی، حساس به ریزش، متحمل به خشکی، حساس به زنگ زرد و سیاه و سیاهکها	مناطق آبی گرمسیر فلات مرکزی ایران بویژه فارس

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی ۵- سایر روش‌ها ...

ادامه جدول ۱- وضعیت ارقام گندم نان آبی موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر (از بدو تاسیس)

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدأ (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	روش اصلاحی*	ویژگی(های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۶	طبسی	۱۳۳۰	-	طبس	۱	حساس به خوابیدگی، متحمل به ریزش، متحمل به شوری و نیمه حساس به خشکی، خیلی حساس به زنگ زرد، حساس به زنگ قهوه ای، زنگ سیاه، سیاهک پنهان و سفیدک	مناطق آبی گرمسیر فلات مرکزی، به عنوان کشت پاییزه آبی در دامنه‌های جنوبی جبال البرز و خراسان و گندم دیم در آذربایجان
۷	۴۸۲۰	۱۳۳۰	الجزایر	کرج	۴	نسبتاً مقاوم به خوابیدگی، مقاوم به ریزش، حساس به خشکی، مقاوم به زنگهای سیاه و قهوه ای و حساس به زنگ زرد و سیاهک پنهان	به عنوان گندم پاییزه در مناطق دیم مغان و سواحل خزر و به عنوان گندم بهاره در خراسان
۸	تابان	۱۳۳۵	-	آذربایجان	۱	حساس به خوابیدگی، مقاوم به ریزش، حساس به زنگ زرد	مناطق دیم آذربایجان
۹	امید	۱۳۳۵	-	ساوه	۱	حساس به خوابیدگی، خیلی مقاوم به ریزش، نیمه حساس به خشکی و سرما و حساس به بادزدگی، حساس به زنگ زرد، قهوه ای و سیاه و سیاهک پنهان و آشکار	به صورت آبی و دیم در تمام مناطق کشور بویژه سردسیر بجز خوزستان و سواحل خزر

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها ...

ادامه جدول ۱- وضعیت ارقام گندم نان آبی موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر (از بدو تاسیس)

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	* روش اصلاحی	ویژگی(های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۱۰	آذر	۱۳۳۵	-	خوی	۱	حساس به خوابیدگی، مقاوم به ریزش، خیلی متحمل به خشکی و نسبتاً مقاوم به سرما، حساس به زنگ زرد، سیاه و قهوه ای و سیاهک پنهان	مناطق دیم آذربایجان، کردستان، لرستان، کرمانشاه، همدان، قسمتی از خراسان و مناطق مرتفع نسبتاً سردسیر با نزولات کم
۱۱	شعله	۱۳۳۶	-	اهواز	۱	حساس به خوابیدگی، مقاوم به ریزش، نسبتاً متحمل به خشکی و متحمل به شوری، نیمه حساس به زنگ زرد، حساس به زنگ سیاه و قهوه‌ای و سیاهک پنهان	اراضی لب شور خوزستان
۱۲	روشن	۱۳۳۷	-	اصفهان	۱	نسبتاً مقاوم به خوابیدگی، مقاوم به ریزش، متحمل به خشکی و شوری، حساس به زنگهای زرد، قهوه‌ای و سیاه	کشت بهاره در مناطق سرد، معتدل سرد و گرم کشور

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها ...

ادامه جدول ۱- وضعیت ارقام گندم نان آبی موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر (از بدو تاسیس)

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	روش اصلاحی*	ویژگی(های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۱۳	آکوا	۱۳۳۷	ترکیه	کرج	۴	نیمه مقاوم به خوابیدگی، مقاوم به ریزش، حساس به خشکی، نیمه مقاوم به زنگ زرد، سیاه و قهوه‌ای و حساس به سیاهک پنهان	کشت پاییزه در مناطق مغان و سواحل خزر و کشت بهاره در خراسان
۱۴	فراوان	۱۳۳۸	-	آذربایجان	۱	حساس به خوابیدگی، مقاوم به ریزش، حساس به زنگ زرد	آذربایجان شرقی و غربی بصورت کشت بهاره
۱۵	خلیج	۱۳۳۹	-	زابل	۱	نیمه حساس به خوابیدگی، مقاوم به ریزش، مقاوم به شوری، حساس به زنگ زرد و سیاه	مناطق کم ارتفاع جنوب ایران با تابستانهای گرم مانند خوزستان
۱۶	جوانجانی	۱۳۳۹	-	شیراز	۱	حساس به خوابیدگی، مقاوم به ریزش، حساس به زنگ زرد	شیراز

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها ...

ادامه جدول ۱- وضعیت ارقام گندم نان آبی موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر (از بدو تاسیس)							
ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	* روش اصلاحی	ویژگی (های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۱۷	دستجردی	۱۳۳۹	-	اصفهان	۱	حساس به خوابیدگی و ریزش، حساس به زنگ زرد	اصفهان
۱۸	صبا	۱۳۴۱	-	اهواز	۱	پرمحصول	خوزستان
۱۹	دهقان	۱۳۴۱	-	اصفهان	۲	مقاوم به خوابیدگی و ریزش، حساس به خشکی و مقاوم به سرمازدگی، حساس به رنگ زرد، سیاه و قهوه‌ای و سیاهکها	کشت بهاره در مناطق معتدل اصفهان و فارس
۲۰	عدل ۱	۱۳۴۱	-	ورامین	۲	نسبتاً مقاوم به خوابیدگی، مقاوم به ریزش، مقاوم به خشکی، حساس به زنگ زرد	مناطق آبی فلات مرکزی
۲۱	کوهسار	۱۳۴۶	-	-	۱	پرمحصول	-
۲۲	کوه‌رنگ	۱۳۴۶	-	-	۱	پرمحصول	-
۲۳	کلار	۱۳۴۶	ایتالیا	کرج	۴	نیمه مقاوم به خوابیدگی، مقاوم به ریزش، متحمل به جوانه زنی دانه روی سنبله، نیمه مقاوم به زنگ زرد	مناطق کوهپایه‌ای شمال

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها ...

ادامه جدول ۱- وضعیت ارقام گندم نان آبی موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر (از بدو تاسیس)

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	روش اصلاحی*	ویژگی(های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۲۴	شاهی(شاهین)	۱۳۴۶	-	کرمانشاه	۱	حساس به خوابیدگی، مقاوم به ریزش، نیمه حساس به زنگ زرد، نسبتاً مقاوم به سیاهک، خیلی مقاوم به سرما	مناطق آبی فلات مرکزی ایران
۲۵	دیهم	۱۳۴۷	-	کرج	۲	نیمه مقاوم به خوابیدگی، مقاوم به ریزش، حساس به زنگ زرد و سیاه	کرج و مناطق معتدل
۲۶	نوید	۱۳۴۷	-	کرج	۱	حساس به خوابیدگی، حساس به زنگ زرد و سیاه	کرج
۲۷	اینیا ۶۶	۱۳۴۷	مکزیک	کرج	۴	مقاوم به خوابیدگی، نیمه مقاوم به ریزش، حساس به شرایط مانداب، نیمه مقاوم به زنگها، حساس به سفیدکها	دشتهای کم ارتفاع گلستان، مازندران و خوزستان
۲۸	پنجامو ۶۲	۱۳۴۷	مکزیک	کرج	۴	نیمه مقاوم به خوابیدگی، مقاوم به ریزش، حساس به زنگ زرد	مناطق گرمسیر و نیمه گرمسیر شمال و جنوب کشور
۲۹	فیروزه	۱۳۴۸	-	مشهد	۱	پرمحصول	مناطق سردسیر استان خراسان
۳۰	جلگه	۱۳۴۸	-	-	۱	مقاوم به خوابیدگی، حساس به زنگها	ورامین

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها ...

ادامه جدول ۱- وضعیت ارقام گندم نان آبی موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر (از بدو تاسیس)

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	روش اصلاحی	ویژگی(های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۳۱	درخشان	۱۳۴۸	-	-	۱	مقاوم به خوابیدگی و ریزش، مقاوم به سرما، حساس به زنگها	ورامین
۳۲	رشید	۱۳۴۸	-	-	۲	مقاوم به خوابیدگی، ریزش و سرما، مقاوم به زنگ زرد و حساس به زنگهای سیاه و قهوه‌ای	مناطق دیم غرب کشور
۳۳	بزوستایا	۱۳۴۸	روسیه	کرج	۴	مقاوم به خوابیدگی، ریزش و سرما، حساس به زنگهای قهوه‌ای و سیاه و مقاوم به زنگ زرد	کشت آبی در مناطق سردسیر آذربایجان، کردستان، خراسان، قزوین، کرج و همدان
۳۴	توباری ۶۶	۱۳۴۹	مکزیک	کرج	۴	مقاوم به خوابیدگی، نیمه مقاوم به ریزش، نیمه مقاوم به زنگ زرد	گرگان، مازندران و مغان
۳۵	خزر ۱	۱۳۵۲	-	گرگان	۲	نیمه مقاوم به خوابیدگی، مقاوم به ریزش، حساس به سرما، کمی حساس به زنگ سیاه و قهوه‌ای	دشت گرگان
۳۶	اروند	۱۳۵۲	-	خوزستان(اهواز)	۲	مقاوم به خوابیدگی و ریزش، حساس به سرما، مقاوم به زنگهای زرد و سیاه و حساس به بیماری پوسیدگی طوقه	مناطق گرم و نیمه گرمسیر خوزستان، ایلام و لرستان و مناطقی از فارس مانند جهرم، ممسنی
۳۷	کرج ۱	۱۳۵۲	-	کرج	۲	نسبتاً مقاوم به خوابیدگی، مقاوم به ریزش، مقاوم به سرما، کمی حساس به زنگ زرد و نیمه حساس به زنگ سیاه	مناطق معتدله سردسیر کرج، ساوه و نقاط مشابه

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها ...

ادامه جدول ۱- وضعیت ارقام گندم نان آبی موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر (از بدو تاسیس)

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	* روش اصلاحی	ویژگی(های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۳۸	کرج ۲	۱۳۵۲	-	کرج	۲	نیمه حساس به خوابیدگی، مقاوم به ریزش و سرما، نیمه حساس تا نیمه مقاوم به زنگهای زرد، سیاه و قهوه‌ای	مناطق معتدله سردسیر، شامل کرج، ساوه و نقاط مشابه
۳۹	مغان ۱	۱۳۵۲	سیمیت مکزیک	کرج	۴	مقاوم به خوابیدگی و ریزش، مقاوم به زنگ زرد و نیمه حساس به زنگهای قهوه‌ای و سیاه	مناطق آبی دشت مغان
۴۰	مغان ۲	۱۳۵۳	هندوستان	کرج	۴	نیمه مقاوم به خوابیدگی، مقاوم به ریزش و سرما، نسبتاً مقاوم به زنگ زرد، سیاه و قهوه‌ای	دشت مغان
۴۱	چناب	۱۳۵۵	-	کرج	۴	پرمحصول تنش خشکی	مناطق جنوبی
۴۲	کرج ۳	۱۳۵۵	-	کرج	۲	نیمه حساس به خوابیدگی، نیمه مقاوم به ریزش، نیمه حساس به زنگهای زرد، سیاه و قهوه‌ای	اقلیم معتدل
۴۳	عدل ۲	۱۳۵۵	-	زرقان فارس	۲	مقاوم به خوابیدگی و ریزش، متحمل به خشکی، کمی حساس به زنگ زرد و سیاه	فارس (شیراز، مرودشت و فیروزآباد)
۴۴	بیات	۱۳۵۵	-	داراب فارس	۲	مقاوم به خوابیدگی و ریزش، حساس به سرما، مقاوم به زنگ زرد، سیاه و قهوه‌ای	فارس (داراب و فسا)، هرمزگان (بندرعباس) و کرمان (جیرفت)
۴۵	ناز	۱۳۵۷	سیمیت مکزیک	کرج	۴	مقاوم به خوابیدگی و ریزش، نسبتاً مقاوم به سرما، نیمه مقاوم به زنگ زرد و قهوه‌ای، مقاوم به زنگ سیاه، نسبتاً مقاوم به سفیدک	مناطق کم ارتفاع گرگان و مازندران

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها ...

ادامه جدول ۱- وضعیت ارقام گندم نان آبی موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر (از بدو تاسیس

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	روش اصلاحی	ویژگی(های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۴۶	البرز	۱۳۵۷	سیمیت مکزیک	کرج	۴	مقاوم به خوابیدگی، نسبتاً مقاوم به ریزش، نسبتاً حساس به سرما، نسبتاً مقاوم به زنگهای زرد و سیاه و نیمه مقاوم به زنگ قهوه‌ای	دامنه‌های شمالی البرز، گیلان و مازندران
۴۷	آزادی	۱۳۵۸	-	کرج	۲	مقاوم به خوابیدگی و سرما، نسبتاً مقاوم به زنگ زرد و نیمه مقاوم تا نیمه حساس به زنگهای سیاه و قهوه‌ای، نسبتاً مقاوم به ریزش	مناطق معتدل کرج، ورامین، فارس، خراسان، اصفهان و مناطق با آب و هوای مشابه
۴۸	داراب-۱	۱۳۵۹	-	داراب فارس	۲	مقاوم به خوابیدگی، حساس به سرما و شوری، مقاوم به زنگهای زرد و قهوه‌ای و نسبتاً مقاوم به زنگ سیاه	مناطق گرمسیر فارس، سیستان و بلوچستان و هرمزگان
۴۹	کاره	۱۳۵۹	سیمیت مکزیک	کرج	۴	مقاوم به خوابیدگی، نسبتاً مقاوم به ریزش، مقاوم به زنگ زرد، سیاه و قهوه‌ای	کوهپایه‌های گیلان و مازندران
۵۰	Nari60	۱۳۶۰	-	کرج	۴	پرمحصول	مناطق شمالی کشور
۵۱	بیستون	۱۳۶۰	-	کرمانشاه	۲	نسبتاً زودرس، مقاوم به خوابیدگی، ریزش و سرما، نیمه مقاوم به زنگ زرد	مناطق دیمزار غرب کشور
۵۲	سیلان	۱۳۶۰	-	اردبیل	۲	نسبتاً زودرس، مقاوم به خوابیدگی و سرما، نسبتاً مقاوم به ریزش، نسبتاً مقاوم به زنگ زرد و حساس به سیاهک پنهان	مناطق دیم آذربایجان و یا در شرایط آبیاری محدود با یک یا دو بار آبیاری

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها ...

ادامه جدول ۱- وضعیت ارقام گندم نان آبی موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر (از بدو تاسیس)

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	روش اصلاحی*	ویژگی (های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۵۳	گلستان	۱۳۶۵	سیمیتمکزیک	کرج	۴	کمی دیررس، مقاوم به خوابیدگی، نیمه حساس به ریزش، نیمه حساس به زنگهای زرد، سیاه و قهوه‌ای	کشت آبی و دیم در مناطق گرم شمال شامل گلستان و مازندران و مناطق با بارندگی متوسط تا خوب همراه با حاصلخیزی مناسب
۵۴	قدس	۱۳۶۸	-	کرج	۲	متوسط رس، مقاوم به خوابیدگی، نیمه مقاوم به ریزش، حساس به زنگ زرد	مناطق معتدل کشور
۵۵	بک کراس روشن بهاره	۱۳۶۹	-	کرج	۲	پرمحصول متحمل به تنش خشکی	مناطق معتدل کشور
۵۶	بک کراس روشن زمستانه	۱۳۶۹	-	کرج	۲	پرمحصول	معتدل سرد
۵۷	نوید	۱۳۶۹	ترکیه-اورینگون آمریکا	کرج	۴	متوسط رس، مقاوم به خوابیدگی، نیمه حساس به ریزش، نیمه مقاوم به سرما، نیمه حساس به زنگ زرد و مقاوم به زنگ قهوه‌ای	مناطق سرد کشور
۵۸	فلات	۱۳۶۹	سیمیتمکزیک	کرج	۴	زودرس، مقاوم به خوابیدگی، نیمه مقاوم به ریزش، حساس به فوزاریوم و زنگ زرد	مناطق گرمسیر و نیمه گرمسیر کشور
۵۹	شانگهای ۷-	۱۳۷۰	-	کرج	۴	پرمحصول مقاوم به بیماری‌های مهم	مناطق شمالی کشور
۶۰	مارون	۱۳۷۰	-	کرج-گچساران	۴	زودرس، مقاوم به خوابیدگی و ریزش، متحمل به خشکی و شوری، حساس به زنگ	مناطق گرمسیر

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها ...

ادامه جدول ۱- وضعیت ارقام گندم نان موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر(از بدو تاسیس)							
ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	روش اصلاحی*	ویژگی(های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۶۱	هیرمند	۱۳۷۰	-	زابل	۲	زودرس، مقاوم به خوابیدگی، خیلی مقاوم به ریزش، متحمل به شوری و خشکی، مقاوم به زنگ‌ها و سفیدک سطحی و متحمل به فوزاریوم سنبله	سیستان، بوشهر، هرمزگان، جنوب خوزستان و خراسان
۶۲	رسول	۱۳۷۱	سیمیت مکزیک	کرج	۴	زودرس، نیمه مقاوم به خوابیدگی، مقاوم به ریزش، متحمل به جوانه‌زنی روی سنبله، حساس به زنگ زرد و فوزاریوم	مناطق کوهپایه‌ای شمال کشور
۶۳	MV-17	۱۳۷۲	مجارستان	کرج	۴	دیررس، مقاوم به خوابیدگی، نیمه مقاوم به ریزش، کاملاً مقاوم به رنگ زرد و نیمه مقاوم به سیاهک پنهان	مناطق سرد کشور
۶۴	زرین	۱۳۷۴	سیمیت-ایکاردا	کرج	۴	نسبتاً دیررس، نیمه مقاوم به خوابیدگی، نیمه مقاوم به ریزش، مقاومت نسبی به سرما، مقاوم به زنگ زرد - حساس به زنگ قهوه‌ای، مقاوم به سیاهک پنهان	مناطق سردسیر کشور با سرمای ملایم بخصوص استانهای آذربایجان غربی، کردستان و مناطق سرد استان تهران حوالی کرج و قزوین
۶۵	داراب-۲	۱۳۷۴	سیمیت مکزیک	کرج	۴	زودرس، مقاوم به خوابیدگی، نیمه مقاوم به ریزش، مقاومت نسبی به زنگ زرد و قهوه‌ای، حساس به سپتوریا	مناطق گرم جنوب و جنوب غرب کشور
۶۶	تجن	۱۳۷۴	سیمیت مکزیک	کرج	۴	زودرس، مقاوم به خوابیدگی، نیمه مقاوم به ریزش، متحمل به جوانه‌زنی روی سنبله، مقاومت نسبی به زنگ زرد و قهوه ای و متحمل به فوزاریوم سنبله	مناطق جلگه ای ساحل خزر شامل دشتهای گرگان و مازندران، استان گیلان و دشت مغان

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها ...

ادامه جدول ۱- وضعیت ارقام گندم نان آبی موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر (از بدو تاسیس)

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدأ (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	* روش اصلاحی	ویژگی(های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۶۷	الوند	۱۳۷۴	-	کرج	۲	نسبتاً دیررس، نیمه مقاوم به خوابیدگی، مقاوم به ریزش و سرما، نسبتاً متحمل به شوری و خشکی، نسبتاً مقاوم به زنگ زرد و نسبتاً حساس به زنگ قهوه ای در برخی مناطق	کلیه مناطق سرد کشور
۶۸	الموت	۱۳۷۴	-	کرج	۲	نسبتاً دیررس، نسبتاً مقاوم به خوابیدگی، خیلی مقاوم به ریزش، مقاوم به سرما، مقاوم به زنگ زرد - حساس به زنگ قهوه ای	مناطق سرد کشور بخصوص استانهای آذربایجان شرقی و غربی، اردبیل، شمال خراسان، کردستان، همدان، زنجان و چهارمحال و بختیاری
۶۹	مهدوی	۱۳۷۴	ایکاردای سوریه	کرج	۴	زودرس، نیمه مقاوم به خوابیدگی، مقاوم به ریزش، متحمل به شوری آب و خاک، مقاوم به زنگ زرد	اراضی لب شور اقلیمهای معتدل کشور شامل استانهای تهران، مرکزی، سمنان، لرستان، کرمانشاه، اصفهان و یزد
۷۰	نیک نژاد	۱۳۷۴	ایکاردای	کرج	۴	زودرس، مقاوم به خوابیدگی رو کم آبی، مقاوم به زنگ زرد	مناطق معتدل کشور

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها ...

ادامه جدول ۱- وضعیت ارقام گندم نان آبی موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر (از بدو تاسیس)

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	روش اصلاحی*	ویژگی(های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۷۱	اترک	۱۳۷۴	سیمیت مکزیک	کرج	۴	زودرس، کاملا مقاوم به خوابیدگی، مقاوم به ریزش، مقاوم به بیماریهای زنگ زرد و قهوه ای و نیمه متحمل به فوزاریوم سنبله	اغلب مناطق گرم جنوب کشور
۷۲	کوپر	۱۳۷۶	-	زابل	۲	زودرس، مقاوم به خوابیدگی، خیلی مقاوم به ریزش، مقاوم به شوری و متحمل به خشکی آخر فصل و بادزدگی، نیمه حساس به زنگ زرد	اراضی شور و با محدودیت آب در مناطق معتدل و گرمسیر کشور از جمله یزد، کرمان، خوزستان و زابل
۷۳	چمران	۱۳۷۶	سیمیت مکزیک	کرج	۴	زودرس، مقاوم به خوابیدگی، نیمه مقاوم به ریزش، متحمل به گرما و خشکی، مقاوم به زنگ زرد و قهوه ای	مناطق گرم جنوب غرب و جنوب شرق
۷۴	میلان	۱۳۷۸	-	کرج	۴	پرمحصول	مناطق شمالی کشور
۷۵	شیرودی	۱۳۷۶	سیمیت مکزیک	کرج	۴	زودرس، مقاوم به خوابیدگی، نیمه مقاوم به ریزش، مقاوم به زنگ زرد و قهوه ای و متحمل به فوزاریوم سنبله	سواحل دریای خزر از جمله گرگان- مازندران و مغان
۷۶	مرودشت	۱۳۷۸	-	فارس	۲	متوسط رس، نیمه مقاوم به خوابیدگی و ریزش، مقاوم به زنگ زرد و قهوه‌ای	مناطق معتدل استان‌های فارس، خراسان، اصفهان، یزد، تهران، مرکزی، کرمان و سمنان

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها ...

ادامه جدول ۱- وضعیت ارقام گندم نان آبی موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر (از بدو تاسیس)

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	روش اصلاحی	ویژگی(های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۷۷	S-78-11	۱۳۸۰	-	کرج	۴	پرمحصول خشکی آخر فصل و متحمل به شوری	جنوب کشور
۷۸	پیشتاز	۱۳۸۱	-	کرج	۲	نسبتاً زودرس، مقاوم به خوابیدگی، متحمل به ریزش، متحمل به خشکی آخر فصل، مقاوم به زنگهای زرد و قهوه‌ای و سیاهک پنهان	اقلیم معتدل کشور
۷۹	شیراز	۱۳۸۱	-	فارس	۲	متوسط رس، مقاوم به خوابیدگی، نیمه حساس به ریزش، متحمل به شوری، مقاوم به زنگ زرد و رنگ قهوه‌ای	مناطق معتدل کشور خصوصاً استان‌های فارس، لرستان و کرمانشاه
۸۰	دز	۱۳۸۱	سیمیت مکزیک	کرج	۴	زودرس، مقاوم به خوابیدگی، نیمه متحمل به ریزش، متحمل به گرمای آخر فصل، متحمل به زنگ قهوه‌ای، حساس به زنگ زرد	مناطق گرم جنوب کشور
۸۱	توس	۱۳۸۱	آمریکا	کرج	۴	نسبتاً دیررس، مقاوم به خوابیدگی، متحمل به ریزش، متحمل به خشکی و سرما، نیمه مقاوم به زنگ زرد	مناطق سرد کشور به خصوص استانهای خراسان، همدان و آذربایجان شرقی
۸۲	شهریار	۱۳۸۱	-	کرج	۲	نسبتاً دیررس، مقاوم به خوابیدگی و ریزش، مقاوم به زنگ زرد	کل مناطق سردسیر کشور

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها ...

ادامه جدول ۱- وضعیت ارقام گندم نان آبی موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر (از بدو تاسیس)							
ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	* روش اصلاحی	ویژگی (های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۸۳	هامون	۱۳۸۱	-	زابل	۲	نیمه زودرس، مقاوم به خوابیدگی، متحمل به ریزش، متحمل به شوری و خشکی، نیمه حساس به زنگ زرد	دشت سیستان
۸۴	N-80-19	۱۳۸۲	-	کرج	۴	پرمحصول	مناطق شمالی کشور
۸۵	کراس بولایی	۱۳۸۴	-	کرج	۱	پرمحصول شوری و خ	سیستان
۸۶	دریا	۱۳۸۵	سیمیت مکزیک	کرج	۴	حساس به زنگ زرد، مقاوم به سفیدک پودری، متحمل به فوزاریوم سنبله، مقاوم به خوابیدگی، نیمه متحمل به ریزش	اقلیم گرم و مرطوب سواحل دریای خزر (مغان، گرگان، گنبد، ساری، و کلاردشت)
۸۷	مغان ۳	۱۳۸۵	-	کرج	۲	حساس به زنگ زرد، متحمل به زنگ قهوه ای، نیمه متحمل به فوزاریوم سنبله و ریزش	اقلیم گرم و مرطوب سواحل دریای خزر (مغان، گرگان، گنبد، ساری و کلاردشت)
۸۸	آرتا	۱۳۸۵	-	کرج	۲	حساس به زنگ زرد، نیمه حساس به زنگ قهوه‌ای، متحمل به فوزاریوم سنبله، متحمل به ریزش دانه	مغان، گرگان، گنبد، ساری و کلاردشت
۸۹	سپاهان	۱۳۸۵	-	کرج	۲	مقاوم به بیماری زنگ زرد و زنگ قهوه‌ای، مقاوم به ریزش دانه، متحمل به خشکی، شوری و سرمازدگی	مناطق معتدل استان‌های اصفهان و یزد

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها ...

ادامه جدول ۱- وضعیت ارقام گندم نان آبی موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر (از بدو تاسیس)

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	روش اصلاحی	ویژگی(های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۹۰	بم	۱۳۸۵	-	کرج	۵	نیمه متحمل به زنگ زرد و زنگ قهوه ای	مناطق معتدل دچار تنش شوری شامل کرج، یزد، نیشابور، اصفهان، بیرجند، گناباد، زابل و کرمان
۹۱	نیشابور	۱۳۸۵	-	کرج	۲	نیمه حساس به زنگ زرد، مقاوم به شوری	مناطق شور و لب شور اقلیم معتدل شامل استان های خراسان (نیشابور و بیرجند)، یزد و اصفهان
۹۲	سیستان	۱۳۸۵	سیمیت مکزیک	کرج	۴	نیمه حساس به زنگ زرد و زنگ قهوه ای، مقاوم به ریزش دانه	مناطق با شوری آب و خاک شامل: استان های یزد، خراسان، کرمان، اصفهان و سیستان و بلوچستان
۹۳	WS-82-9	۱۳۸۶	-	کرج	۲	پرمحصول، متحمل به خشکی و زودرس	مناطق معتدل کشور
۹۴	بهار	۱۳۸۶	ایکارد	کرج	۴	متحمل به خشکی آخرفصل، متوسط رس، حساس به زنگ زرد، نیمه حساس به زنگ قهوه ای، مقاوم به ریزش	مناطق معتدل استان های فارس، کرمانشاه، اصفهان، خراسان، لرستان، تهران، یزد، کرمان و سمنان

* ۱- انتخاب از توده های بومی ۲- دورگ گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه های بین المللی
۵- سایر روش ها ...

ادامه جدول ۱- وضعیت ارقام گندم نان آبی موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر (از بدو تاسیس)

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدأ (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	روش اصلاحی	ویژگی (های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۹۵	پیشگام	۱۳۸۷	-	کرج	۲	نسبتا زودرس، مقاوم به زنگ زرد، متحمل به تنش سرما، مقاوم به خرابیدگی، نیمه مقاوم به ریزش	مناطق سرد استان های همدان، اردبیل، آذربایجان شرقی و غربی، خراسان، زنجان، قزوین، مرکزی
۹۶	پارسی	۱۳۸۸	-	کرج	۲	زودرس، مقاوم به بیماری زنگ زرد، نیمه حساس به بیماری زنگ قهوه ای، مقاوم به بیماری زنگ سیاه نژاد جدید موسوم به UG99، مقاوم به ریزش دانه و خرابیدگی	مناطق معتدل استان های فارس، کرمانشاه، اصفهان، خراسان، لرستان، تهران، یزد، کرمان و سمنان
۹۷	مروارید	۱۳۸۸	سیمیت مکزیک	کرج	۴	مقاوم به زنگ زرد، متحمل به فوزاریوم سنبله، نیمه متحمل به زنگ قهوه ای و زنگ سیاه، نیمه حساس به بیماری سپتوریای برگی، نیمه حساس به سفیدک پودری، نیمه متحمل به ریزش	مناطق گرم و مرطوب شمال کشور (دشت های گرگان و گنبد، مازندران و مغان)
۹۸	ارگ	۱۳۸۸	-	کرج	۲	عملکرد بالا، سازگاری خوب در مناطق معتدل دارای آب و خاک شور، مقاوم به خرابیدگی و ریزش، نیمه حساس به زنگ زرد و قهوه ای	مناطق دارای تنش شوری آب یا خاک شور در اقلیم معتدل کشور
۹۹	سیوند	۱۳۸۸	-	کرج	۲	متوسط رس، مقاوم به بیماری زنگ زرد، نیمه حساس به زنگ قهوه ای، مقاوم به زنگ سیاه نژاد جدید موسوم به UG99، مقاوم به ریزش و خرابیدگی	مناطق معتدل

* ۱- انتخاب از توده های بومی ۲- دورگ گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه های بین المللی
۵- سایر روش ها ...

ادامه جدول ۱- وضعیت ارقام گندم نان آبی موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر (از بدو تاسیس)

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبد (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	روش اصلاحی*	ویژگی(های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۱۰۰	افلاک	۱۳۸۹	سیمیت مکزیک	کرج	۴	پتانسیل عملکرد بالا، تحمل نسبتاً خوب به گرمای آخر فصل، زودرسی نسبی، مقاوم به بیماری زنگ زرد و ریزش دانه	شمال خوزستان، جنوب استان فارس، مناطق گرم استان‌های کرمان، لرستان و کرمانشاه
۱۰۱	اروم	۱۳۸۹	-	کرج	۲	مقاوم به زنگ زرد، نیمه مقاوم تا نیمه حساس به زنگ سیاه و زنگ قهوه ای، مقاوم به خوابیدگی و ریزش	مناطق سرد
۱۰۲	زارع	۱۳۸۹	سیمیت	کرج	۴	مقاوم به زنگ زرد، نیمه مقاوم به زنگ قهوه ای، نیمه حساس به زنگ سیاه، مقاوم به خوابیدگی	مناطق سرد
۱۰۳	میهن	۱۳۸۹	-	کرج	۲	مقاوم به زنگ زرد، نیمه مقاوم به زنگ قهوه ای، نیمه مقاوم تا نیمه حساس به زنگ سیاه، مقاوم به خوابیدگی	مناطق سرد
۱۰۴	سپروان	۱۳۹۰	سیمیت	کرج	۴	زودرس، مقاوم به زنگ زرد، نیمه مقاوم به زنگ سیاه (نژاد Ug99) و زنگ قهوه ای، مقاوم به خوابیدگی، نیمه مقاوم به ریزش	مزارع مواجه با تنش رطوبتی آخر فصل در مناطق معتدل کشور

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی ۵- سایر روش‌ها ...

ادامه جدول ۱- وضعیت ارقام گندم نان آبی موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر (از بدو تاسیس)

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدأ (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	روش اصلاحی*	ویژگی(های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۱۰۵	افق	۱۳۹۱	-	کرج	۲	متحمل به شوری، پتانسیل عملکرد بالا، سازگاری خوب در مناطق دارای آب یا خاک شور و لب شور، مقاوم به خوابیدگی و ریزش دانه، نیمه مقاوم به زنگ سیاه نژاد Ug99	مناطق با شوری متوسط آب و خاک و تقریباً گرم استان‌های یزد، خراسان رضوی و جنوبی، قم، کرمان، سمنان، اصفهان و البرز
۱۰۶	گنبد	۱۳۹۰	-	کرج	۲	نیمه مقاوم به بیماری زنگ زرد، زنگ قهوه‌ای و زنگ سیاه، نیمه حساس به بیماری سفیدک پودری و سپتوریا، مقاوم به بیماری بلایت فوزاریومی، مقاوم به عارضه جوانه‌زنی قبل از برداشت	مناطق گرم و مرطوب شمال کشور
۱۰۷	چمران ۲	۱۳۹۲	-	کرج	۲	پتانسیل عملکرد بالا، تحمل نسبتاً خوب به گرمای آخر فصل، زودرسی نسبی، مقاوم به بیماری زنگ زرد و قهوه‌ای، مقاوم به ریزش دانه و خوابیدگی	مناطق گرم و خشک جنوب کشور و به‌ویژه مناطقی که بیماری زنگ زرد در آن مناطق محدودکننده است
۱۰۸	مهرگان	۱۳۹۳	سیمیت	کرج	۴	زودرس، مقاوم به زنگ زرد، زنگ قهوه‌ای و زنگ سیاه نژاد Ug99، مقاوم به ریزش، تحمل نسبتاً خوب به گرمای آخر فصل	مناطق گرم و خشک جنوب کشور به‌ویژه مناطقی که زنگ‌ها به‌ویژه زنگ زرد محدودکننده کشت گندم است

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی ۵- سایر روش‌ها ...

ادامه جدول ۱- وضعیت ارقام گندم نان آبی موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر (از بدو تاسیس)

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	* روش اصلاحی	ویژگی (های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۱۰۹	شوش	۱۳۹۳	ایکارد	کرج	۴	پتانسیل عملکرد بالا، تحمل نسبتاً خوب به گرمای آخر فصل، زودرسی نسبی، مقاومت قابل قبول به بیماری زنگ زرد و قهوه‌ای و ریزش دانه	مناطق گرم جنوب
۱۱۰	بهاران	۱۳۹۳	سیمیت مکزیک	کرج	۴	زودرس، متحمل به کم آبی، نیمه مقاوم به زنگ زرد، مقاوم به خوابیدگی	مناطق معتدل استان‌های فارس، کرمانشاه، اصفهان، خراسان، لرستان، تهران، یزد، کرمان و سمنان
۱۱۱	نارین	۱۳۹۳	-	کرج	۲	نسبتاً زودرس، متحمل به شوری، پتانسیل عملکرد بالا، سازگاری خوب در مناطق با تنش شوری در اقلیم معتدل و گرم، مقاوم به خوابیدگی و ریزش	مناطق دارای تنش شوری در اقلیم معتدل و گرم
۱۱۲	حیدری	۱۳۹۴	-	کرج	۲	مقاوم به خوابیدگی، نیمه حساس به زنگ سیاه، مقاوم به زنگ زرد، نیمه مقاوم تا نیمه حساس به زنگ قهوه‌ای	مناطق دارای تنش خشکی آخر فصل در اقلیم سرد

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها ...

ادامه جدول ۱- وضعیت ارقام گندم نان آبی موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر (از بدو تاسیس)							
ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	روش اصلاحی	ویژگی (های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۱۱۳	برات	۱۳۹۴	سیمیت	کرج	۴	مقاوم به خوابیدگی، مقاوم به زنگ زرد، نیمه مقاوم تا نیمه حساس به زنگ قهوه ای، نیمه حساس به سپتوریوز، مقاوم به ریزش	مناطق گرم و خشک جنوب کشور به خصوص مناطقی که بیماری‌ها به ویژه زنگ زرد محدودکننده کشت گندم است
۱۱۴	شاوور	۱۳۹۴	-	کرج	۵	مقاوم به زنگ زرد، نیمه مقاوم به زنگ سیاه نژاد UG99، نیمه مقاوم به خوابیدگی، نیمه حساس به زنگ قهوه ای، مقاوم به ریزش	مناطق گرم و خشک جنوب کشور به ویژه در کشت‌های تأخیری و در نظام‌های زراعی متداول در شمال خوزستان
۱۱۵	رخشان	۱۳۹۴	سیمیت	کرج	۴	نسبتاً زودرس، متحمل به خشکی و کم آبی در انتهای فصل و دوره پر شدن دانه، نیمه مقاوم به بیماری‌های زنگ زرد، زنگ قهوه‌ای و زنگ سیاه نژاد UG99	مناطق معتدل استان‌های فارس، کرمانشاه، اصفهان، خراسان رضوی و جنوبی، لرستان، البرز، تهران، یزد، کرمان و سمنان

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها ...

جدول ۲- لیست ارقام پیش‌بینی‌شده در برنامه‌های اصلاحی گندم نان آبی تا افق ۱۴۰۴

پیشنهادات (با امکانات مورد نیاز برای دستیابی به ارقام جدید با ویژگیهای متمایز)	ویژگی‌های بارز ارقام در دست معرفی				تعداد رقم	سال	ردیف
	اقلیم سرد	اقلیم معتدل	اقلیم شمال	گرم جنوب			
تأمین مالی جهت تهیه دستگاههای مرتبط با خصوصیات ریشه، کمباین‌های آزمایشی غلات بذر کارهای آزمایشی- تأمین نیروی انسانی تکنسین و کارشناس تأمین کارشناسان ویژه تولید بذر	۱ پتانسیل عملکرد بالا، مقاوم به سرما- مقاوم به بیماریها- متحمل به خشکی آخر فصل	۲ مقاوم به شوری آب و خاک، مقاوم به خشکی آخر فصل و دارای پتانسیل مطلوب	۱ پتانسیل عملکرد مطلوب، مقاوم به بیماریها، مقاوم به خشکی آخر فصل	۲ مقاوم به گرمای آخر فصل نسبتاً زودرس، مقاوم به خشکی آخر فصل، پتانسیل عملکرد بالا	۶	۱۳۹۴	۱
	۱ پتانسیل عملکرد بالا، مقاوم به سرما- مقاوم به بیماریها- متحمل به خشکی آخر فصل	۲ مقاوم به گرمای آخر فصل نسبتاً زودرس، مقاوم به خشکی آخر فصل، پتانسیل عملکرد بالا	۲ پتانسیل عملکرد مطلوب، مقاوم به بیماریها، مقاوم به خشکی آخر فصل	۱ مقاوم به گرمای آخر فصل نسبتاً زودرس، مقاوم به خشکی آخر فصل، پتانسیل عملکرد بالا	۶	۱۳۹۵	۲

ادامه جدول ۲- لیست ارقام پیش‌بینی‌شده در برنامه‌های اصلاحی گندم نان آبی تا افق ۱۴۰۴

پیشنهادات (با امکانات مورد نیاز برای دستیابی به ارقام جدید با ویژگیهای متمایز)	ویژگی‌های بارز ارقام در دست معرفی				تعداد رقم	سال	ردیف
	گرم جنوب	اقلیم شمال	اقلیم معتدل	اقلیم سرد			
تأمین مالی جهت تهیه دستگاههای مرتبط با خصوصیات ریشه، کمباین‌های آزمایشی غلات بذر کارهای آزمایشی- تأمین نیروی انسانی تکنسین و کارشناس تأمین کارشناسان ویژه تولید بذر	۲ مقاوم به گرمای آخر فصل نسبتاً زودرس، مقاوم به خشکی آخر فصل پتانسیل عملکرد بالا، مقاوم به خوابیدگی	۱ پتانسیل عملکرد مطلوب، مقاوم به بیماریها، مقاوم به خشکی آخر فصل، مقاوم به جوانه زنی بر روی خوشه	۲ مقاوم به خشکی آخر فصل، مقاوم به بیماریها- زودرس	۱ پتانسیل عملکرد بالا، مقاوم به سرما- مقاوم به بیماریها- نسبتاً زودرس	۶	۱۳۹۶	۳
	۱ مقاوم به گرمای آخر فصل، نسبتاً زودرس، مقاوم به خشکی آخر فصل پتانسیل عملکرد بالا، مقاوم به خوابیدگی	۲ پتانسیل عملکرد مطلوب مقاوم به بیماریها، مقاوم به خشکی آخر فصل مقاوم به خوابیدگی مقاوم به اسپروتینگ	۲ مقاوم به شوری آب و خاک، مقاوم به خشکی آخر فصل، نسبتاً زودرس با عملکرد بالا	۱ پتانسیل عملکرد بالا، مقاوم به سرما- مقاوم به بیماریها- متحمل به خشکی آخر فصل	۶	۱۳۹۷	۴

ادامه جدول ۲- لیست ارقام پیش‌بینی شده در برنامه‌های اصلاحی گندم نان آبی تا افق ۱۴۰۴

پیشنهادات (با امکانات مورد نیاز برای دستیابی به ارقام جدید با ویژگیهای متمایز)	ویژگی‌های بارز ارقام در دست معرفی				تعداد رقم	سال	ردیف
	اقلیم سرد	اقلیم معتدل	اقلیم شمال	گرم جنوب			
تأمین مالی جهت تهیه دستگاههای مرتبط با خصوصیات ریشه، کمباین‌های آزمایشی غلات بذر کارهای آزمایشی- تأمین نیروی انسانی تکنسین و کارشناس تأمین کارشناسان ویژه تولید بذر	۱	۱	۲	۲	۶	۱۳۹۸	۵
	پتانسیل عملکرد بالامقاوم به سرما- مقاوم به بیماریها- زودرس	پتانسیل عملکرد بالامقاوم به سرما- مقاوم به بیماریها- زودرس	مقاوم به خشکی آخر فصل، نیمه پاکوتاه، زودرس با عملکرد بالا	مقاوم به خشکی بیماریها، آخر فصل پتانسیل عملکرد بالا مقاوم به خوابیدگی			
تأمین مالی جهت تهیه دستگاههای مرتبط با خصوصیات ریشه، کمباین‌های آزمایشی غلات بذر کارهای آزمایشی- تأمین نیروی انسانی تکنسین و کارشناس تأمین کارشناسان ویژه تولید بذر	۱	۱	۲	۲	۶	۱۳۹۹	۶
	پتانسیل عملکرد بالامقاوم به سرما- مقاوم به بیماریها- متحمل به خشکی آخر فصل	پتانسیل عملکرد بالامقاوم به سرما- مقاوم به بیماریها- متحمل به خشکی آخر فصل	مقاوم به شوری آب و خاک مقاوم به خشکی آخر فصل با عملکرد بالا، نسبتاً زودرس	پتانسیل عملکرد مطلوب، مقاوم به بیماریها، مقاوم به خشکی آخر فصل مقاوم به جوانه زنی بر روی خوشه			

ادامه جدول ۲- لیست ارقام پیش‌بینی‌شده در برنامه‌های اصلاحی گندم نان آبی تا افق ۱۴۰۴

پیشنهادات (با امکانات مورد نیاز برای دستیابی به ارقام جدید با ویژگیهای متمایز)	ویژگی‌های بارز ارقام در دست معرفی				تعداد رقم	سال	ردیف
	گرم جنوب	اقلیم شمال	اقلیم معتدل	اقلیم سرد			
تأمین مالی جهت تهیه دستگاههای مرتبط با خصوصیات ریشه، کمباین‌های آزمایشی غلات بذر کارهای آزمایشی- تأمین نیروی انسانی تکنسین و کارشناس تأمین کارشناسان ویژه تولید بذر	۲ مقاوم به گرمای آخر فصل نسبتاً زودرس، مقاوم به خشکی آخر فصل پتانسیل عملکرد بالا	۱ پتانسیل عملکرد مطلوب، مقاوم به بیماریها، مقاوم به خشکی آخر فصل متحمل به شوری آب و خاک	۱ مقاوم به خشکی آخر فصل مقاوم به بیماریها، عملکرد بالا	۲ پتانسیل عملکرد بالامقاوم به سرما- مقاوم به بیماریها- متحمل به خشکی آخر فصل	۶	۱۴۰۰	۷
	۱ مقاوم به گرمای آخر فصل نسبتاً زودرس، مقاوم به خشکی آخر فصل پتانسیل عملکرد بالا	۲ پتانسیل عملکرد مطلوب مقاوم به بیماریها مقاوم به خشکی آخر فصل مقاوم به خوابیدگی	۲ مقاوم به خشکی آخر فصل- زودرس مقاوم به بیماریها	۱ پتانسیل عملکرد بالامقاوم به سرما- مقاوم به بیماریها- متحمل به خشکی آخر فصل	۶	۱۴۰۱	۸

ادامه جدول ۲- لیست ارقام پیش‌بینی شده در برنامه‌های اصلاحی گندم نان آبی تا افق ۱۴۰۴

پیشنهادات (با امکانات مورد نیاز برای دستیابی به ارقام جدید با ویژگیهای متمایز)	ویژگی‌های بارز ارقام در دست معرفی				تعداد رقم	سال	ردیف
	اقلیم سرد	اقلیم معتدل	اقلیم شمال	گرم جنوب			
تأمین مالی جهت تهیه دستگاههای مرتبط با خصوصیات ریشه، کمباین‌های آزمایشی غلات بذر کارهای آزمایشی- تأمین نیروی انسانی تکنسین و کارشناس تأمین کارشناسان ویژه تولید بذر	۱ پتانسیل عملکرد مقاوم به شوری آب و خاک، مقاوم به خشکی آخر فصل، نسبتاً زودرس با عملکرد بالا	۲ پتانسیل عملکرد مطلوب، مقاوم به بیماریها مقاوم به خشکی آخر فصل، مقاوم به خوابیدگی مقاوم به جوانه زنی بر روی خوشه	۲ پتانسیل عملکرد مقاوم به گرمای آخر فصل، نسبتاً زودرس، مقاوم به خشکی آخر فصل پتانسیل عملکرد بالا	۲ پتانسیل عملکرد مقاوم به	۶	۱۴۰۲	۹
	۲ پتانسیل عملکرد بالا مقاوم به سرما- مقاوم به بیماریها- متحمل به خشکی آخر فصل	۱ پتانسیل عملکرد مطلوب، مقاوم به بیماریها،مقاوم به خشکی آخر فصل با عملکرد بالا متوسط رس مقاوم به اسپروتینگ	۱ پتانسیل عملکرد مطلوب، مقاوم به بیماریها،مقاوم به خشکی آخر فصل مقاوم به خوابیدگی مقاوم به	۱ پتانسیل عملکرد مقاوم به گرمای آخر فصل نسبتاً زودرس، مقاوم به خشکی آخر فصل پتانسیل عملکرد بالا	۱ پتانسیل عملکرد مقاوم به	۶	۱۴۰۳

ادامه جدول ۲- لیست ارقام پیش‌بینی‌شده در برنامه‌های اصلاحی گندم نان آبی تا افق ۱۴۰۴

پیشنهادات (با امکانات مورد نیاز برای دستیابی به ارقام جدید با ویژگیهای متمایز)	ویژگی‌های بارز ارقام در دست معرفی				تعداد رقم	سال	ردیف
	گرم جنوب	اقلیم شمال	اقلیم معتدل	اقلیم سرد			
تأمین مالی جهت تهیه دستگاههای مرتبط با خصوصیات ریشه، کمباین‌های آزمایشی غلات بذر کارهای آزمایشی- تأمین نیروی انسانی تکنسین و کارشناس تأمین کارشناسان ویژه تولید بذر	۲ مقاوم به گرمای آخر فصل، نسبتاً زودرس، مقاوم به خشکی آخر فصل پتانسیل عملکرد بالا	۲ پتانسیل عملکرد مطلوب مقاوم به بیماریها مقاوم به خشکی آخر فصل مقاوم به خوابیدگی مقاوم به اسپروتینگ	۱ ک مقاوم به خشکی آخر فصل، نسبتاً زودرس با عملکرد بالا	۱ پتانسیل عملکرد بالا، مقاوم به سرما- مقاوم به بیماریها- متحمل به خشکی آخر فصل	۶	۱۴۰۴	۱۱

جدول ۳- وضعیت ارقام گندم دوروم آبی موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر (از بدو تاسیس)

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	روش اصلاحی*	ویژگی (های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۱	یاواروس	۱۳۷۵	سیمیت مکزیک	کرج	۴	دیررس، مقاوم به خوابیدگی و ریزش، متحمل به تنش‌های گرما و خشکی	مناطق گرم و معتدل جنوب کشور و استان خراسان
۲	سیمینه	۱۳۷۶	مجارستان	کرج	۴	دیررس، مقاوم به خوابیدگی، ریزش و سرما	آذربایجان غربی - همدان
۳	کرخه	۱۳۸۲	ایکارداسوریه	کرج	۴	زودرس، مقاوم به خوابیدگی و ریزش، متحمل به تنش‌های محیطی، مقاوم به زنگ زرد، سفیدک پودری، سیاهک ناقص و	نیمه جنوبی کشور
۴	آریا	۱۳۸۲	ایکارداسوریه	کرج	۴	زودرس، مقاوم به خوابیدگی و ریزش، متحمل به تنش‌های محیطی (گرما - خشکی)، مقاوم به زنگ زرد، سفیدک پودری، سیاهک ناقص و نقطه سیاه	نیمه شمالی کشور (مناطق معتدل)
۵	دنا	۱۳۸۶	سیمیت مکزیک	کرج	۴	مقاوم به خوابیدگی و ریزش، دانه، مقاوم به زنگ زرد، سیاهک تهران، کرمانشاه، لرستان، خوزستان، اصفهان، پنهان، و سیاهک ناقص	استان‌های گلستان،

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها ...

ادامه جدول ۳- وضعیت ارقام گندم دروم آبی موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر (از بدو تاسیس)

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده	روش اصلاحی*	ویژگی (های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۶	بهرنگ	۱۳۸۸	سیمیت مکزیک	کرج	۴	مقاوم به بیماری زنگ سیاه نژاد UG99، مقاوم به بیماری زنگ زرد، پایداری عملکرد دانه، مقاوم به خوابیدگی و ریزش دانه، نیمه مقاوم به بیماری زنگ سیاه نژاد UG99، مقاوم به سیاهک پنهان و ناقص	مناطق معتدل کشور
۷	شبرنگ	۱۳۹۳	سیمیت مکزیک	کرج	۴	مقاوم به بیماری‌های زنگ زرد و زنگ قهوه‌ای، مقاوم به خوابیدگی	مناطق گرم و خشک کشور، نظیر استان‌های خوزستان، سیستان و بلوچستان، ایلام و مناطق گرم استان‌های کرمان، لرستان، کرمانشاه، کهگیلویه و بویراحمد و فارس
۸	هانا	۱۳۹۴	سیمیت مکزیک	کرج	۴	مقاوم به زنگ زرد و زنگ قهوه ای، مقاوم به خوابیدگی بوته	اقلیم معتدل کشور

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی ۵- سایر روش‌ها ...

جدول ۴- وضعیت ارقام جو آبی موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر (از بدو تاسیس)

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	* روش اصلاحی	ویژگی (های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۱	WB8115	-	-	کرج	۲	پرمحصول	مناطق گرم کشور
۲	CB79-10	-	-	کرج	۲	پرمحصول	مناطق سرد کشور
۳	زرگو	۱۳۲۸	-	همدان	۱	سنبله شش ردیفه، نیمه دیررس، نسبتاً مقاوم به ریزش، حساس به خوابیدگی، نسبتاً متحمل به خشکی سرما، حساس به بیماری زنگ و سفیدک	مناطق معتدل و سرد کشور
۴	گوهر	۱۳۳۸	-	چوبک همدان	۱	متوسط رس، حساس به خوابیدگی، نسبتاً مقاوم به ریزش، نسبتاً حساس به سرما، حساس به بیماری زنگ و سفیدک	مناطق معتدل کشور
۵	کالیفرنی	۱۳۳۸	آفریقا	-	۴	نیمه زودرس، نیمه حساس به خوابیدگی، نسبتاً مقاوم به ریزش، نیمه مقاوم به سرما و متحمل به خشکی، مقاوم به بیماریهای قارچی برگ	مناطق گرمسیر کشور
۶	ارم	۱۳۴۱	-	بجنورد	۱	نیمه زودرس، نیمه حساس به خوابیدگی، نیمه مقاوم به ریزش، متحمل به گرمای آخر فصل، حساس به بیماری قارچی برگ	استان فارس
۷	گرگان ۴	۱۳۴۱	سوئد	-	۴	زودرس، نیمه مقاوم به خوابیدگی، نیمه حساس به ریزش، متحمل به خشکی و گرمای آخر فصل زراعی، متحمل به زنگها	گرگان - مازندران و مغان

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها ...

ادامه جدول ۴- وضعیت ارقام جو آبی موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر (از بدو تاسیس)							
ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	روش اصلاحی*	ویژگی(های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۸	سینا	۱۳۴۵	فائو	-	۴	زودرس، مقاوم به خوابیدگی، مقاوم به ریزش، متحمل به گرمای آخر فصل زراعی، حساس به بیماری قارچی برگ	استان خوزستان
۹	بیجر	۱۳۵۴	آمریکا	کرج	۴	مقاوم به ریزش و خوابیدگی	اقلیم معتدل گرم
۱۰	اطلس ۴۶	۱۳۵۵	آمریکا	کرج	۴	پرمحصول-مقاوم به ورس	اقلیم نیمه گرمسیر
۱۱	کویر	۱۳۵۸	USDA	-	۴	زودرس، نیمه مقاوم به خوابیدگی، نیمه حساس به ریزش، مقاوم به خشکی و زودرس، نیمه مقاوم به سفیدک حقیقی	معتدل گرم دارای زمستان ملایم و بهار نسبتاً کوتاه
۱۲	هبه	۱۳۵۹	-	گرگان	۲	زودرس	مناطق شمالی کشور
۱۳	کارون	۱۳۵۹	USDA	-	۴	نیمه زودرس، نیمه مقاوم به خوابیدگی، نیمه حساس به ریزش، مقاوم به حرارت محیط، مقاوم به سفیدک حقیقی	اراضی منطقه گرم جنوب کشور
۱۴	پروداکتیو	۱۳۶۰	-	کرج	۴	پرمحصول مقاوم به بیماری های برگ	اراضی کوهپایه ای شمال کشور
۱۵	منچوری	۱۳۶۰	آمریکا	کرج	۴	زودرس	اقلیم سرد
۱۶	والفجر	۱۳۶۴	کلکسیون بین المللی جو	-	۴	نیمه زودرس، نیمه حساس به خوابیدگی، نیمه حساس به ریزش، نیمه مقاوم به سرما، نیمه مقاوم به سفیدک حقیقی	معتدل سرد با بهار طولانی
۱۷	ارس	۱۳۶۵	اروپا	-	۴	نیمه زودرس، مقاوم به خوابیدگی، نیمه مقاوم به ریزش، مقاوم به سفیدک، متحمل به سرما	اراضی دشت مغان

* ۱- انتخاب از توده های بومی ۲- دورگ گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه های بین المللی
۵- سایر روش ها ...

ادامه جدول ۴- وضعیت ارقام جو آبی موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر (از بدو تاسیس)

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	* روش اصلاحی	ویژگی(های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۱۸	ماکوئی	۱۳۷۰	فائو	-	۴	دیررس، مقاوم به خوابیدگی، نیمه حساس به ریزش، مقاوم به سفیدک و نیمه مقاوم به لکه قهوه ای، مقاوم به سرما	مناطق سرد
۱۹	ترکمن	۱۳۷۲	ایکاردا سوریه	-	۴	زودرس، نیمه حساس به خوابیدگی، نیمه مقاوم به ریزش، حساس به سرما، مقاوم به لکه برگ نواری جو(نت بلایت) و متحمل به سوختگی برگ(اسکالد) و نیمه مقاوم به سفیدک و لکه قهوه ای	گرم و مرطوب
۲۰	دشت	۱۳۷۲	فرانسه	-	۴	نیمه دیررس، مقاوم به خوابیدگی، نیمه مقاوم به ریزش، متحمل به خشکی و گرمای آخر فصل، مقاوم به بیماری‌های قارچی برگ از جمله لکه برگگی و سفیدک جو	اراضی دشت مغان (گرم مرطوب)
۲۱	ریحان	۱۳۷۳	ایکاردا سوریه	-	۴	زودرس، نیمه مقاوم به خوابیدگی و ریزش، نیمه حساس به سرما، نیمه مقاوم به سفیدک حقیقی، لکه برگ نواری و زنگ قهوه‌ای	معتدل و معتدل گرم
۲۲	افضل	۱۳۷۵	-	یزد-اردکان	۱	نیمه زودرس، متحمل در زمین‌های شور و حساس در اراضی غنی، نیمه حساس به ریزش، متحمل به شوری، حساس به زنگه‌ها، سفیدک و لکه قهوه ای	اراضی شور منطقه معتدل
۲۳	جنوب	۱۳۷۶	سیمیت مکزیک	-	۴	نیمه زودرس، مقاوم به خوابیدگی، نیمه مقاوم به ریزش، متحمل به گرمای آخر فصل زراعی، مقاوم به سفیدک و نیمه مقاوم به لکه قهوه‌ای	گرم و خشک
۲۴	ماکوئی	۱۳۷۰	فائو	-	۴	دیررس، مقاوم به خوابیدگی، نیمه حساس به ریزش، مقاوم به سفیدک و نیمه مقاوم به لکه قهوه ای، مقاوم به سرما	مناطق سرد

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها ...

ادامه جدول ۴- وضعیت ارقام جو آبی موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر (از بدو تاسیس)							
ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	روش اصلاحی	ویژگی(های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۲۵	صحرا	۱۳۸۲	سیمیت مکزیک	-	۴	زودرس، مقاوم به خوابیدگی و ریزش، مقاوم به حرارت محیط، نیمه مقاوم به سفیدک حقیقی و لکه قهوه‌ای برگ	گرم و مرطوب
۲۶	ریحان ۰۳	۱۳۸۵	ایکارداد	کرج	۴	پرمحصول	معتدل و معتدل گرم
۲۷	نصرت	۱۳۸۶		کرج	۲	نیمه حساس به سرما، نیمه مقاوم به خوابیدگی و ریزش دانه، نیمه مقاوم به سفیدک	معتدل و معتدل گرم
۲۸	نیمروز	۱۳۸۶	سیمیت	کرج	۴	مقاوم نسبت به شکنندگی محور سنبله، تحمل به خشکی و گرمای آخر فصل زراعی در مناطق گرم جنوب کشور، مقاوم به ریزش و خوابیدگی، مقاوم به سفیدک	گرم و خشک
۲۹	نیمروز	۱۳۸۶	سیمیت	کرج	۴	مقاوم نسبت به شکنندگی محور سنبله، تحمل به خشکی و گرمای آخر فصل زراعی در مناطق گرم جنوب کشور، مقاوم به ریزش و خوابیدگی، مقاوم به سفیدک	گرم و خشک
۳۰	بهمن	۱۳۸۷	ایکارداد	کرج	۴	متوسط رس، مقاوم به سرما، متحمل به خشکی، مقاوم به شکنندگی محور سنبله، مقاوم به ریزش و خوابیدگی، نیمه مقاوم به لکه برگی جو، نیمه حساس تا حساس به سفیدک پودری	سرد
۳۱	فجر ۳۰	۱۳۸۷		کرج	۲	متوسط رس، مقاوم به خوابیدگی و شکنندگی محور سنبله، مقاوم به ریزش، نیمه حساس به سفیدک جو، نیمه مقاوم به سرما، نیمه حساس به خشکی آخر فصل	معتدل و معتدل گرم

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها ...

ادامه جدول ۴- وضعیت ارقام جو آبی موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر(از بدو تاسیس)

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا(در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	روش اصلاحی*	ویژگی(های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۳۲	یوسف	۱۳۸۸	ایکاردا سوریه	کرج	۴	زودرس، متحمل به خشکی آخر فصل، دارای پتانسیل عملکرد بالا، تحمل به بادزدگی، بهره‌وری بالای مصرف آب، نیمه حساس به سفیدک سطحی، نیمه مقاوم به لکه نواری قهوه ای	معتدل و معتدل گرم
۳۳	HU-12	۱۳۸۹	مکزیک	کرج	۴	پرمحصول	مناطق معتدل کشور
۳۴	۴ شوری	۱۳۸۹	-	کرج	۲	پرمحصولی مقاوم به شوری	مناطق شور کشور
۳۵	نیک	۱۳۹۰	ایکاردا سوریه	کرج	۴	متحمل به سرم، نیمه مقاوم به خشکی آخر فصل، مقاوم به بیماری سفیدک پودری، نیمه مقاوم به بیماری لکه قهوه‌ای نواری و زنگ زرد	معتدل و معتدل گرم
۳۶	لوت	۱۳۹۱	سیمیت مکزیک	کرج	۴	متحمل به تنش‌های خشکی، گرما، شوری و فقر خاک، مناسب بودن برای تغذیه طیور، مقاوم به خوابیدگی و ریزش دانه، دارا بودن درصد پروتئین زیاد و بتاگلوکان	معتدل
۳۷	زهک	۱۳۹۱	سیمیت مکزیک	کرج	۴	نیمه زودرس، طولانی‌تر بودن دوره پر شدن دانه نسبت به ارقام موجود جو و نبود گلچه‌های عقیم در سنبلچه‌های پایینی سنبله، نیمه مقاوم به سفیدک و لکه قهوه ای	معتدل و معتدل گرم
۳۸	به رخ	۱۳۹۲	یوگسلاوی	کرج	۴	سازگاری وسیع و پایدار، عملکرد دانه چشمگیر، مناسب بودن برای تولید مالت، وزن زیاد هزار دانه، مقاوم به زنگ زرد جو، نیمه‌مقاوم به بیماری لکه قهوه‌ای نواری، نیمه حساس به سفیدک	معتدل

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها ...

ادامه جدول ۴- وضعیت ارقام جو آبی موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر (از بدو تاسیس)							
ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	* روش اصلاحی	ویژگی (های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۳۹	خاتم	۱۳۹۴	-	کرج	۲	مقاوم به خوابیدگی، ریزش دانه و شکنندگی محور سنبله، نیمه حساس به بیماری‌های زنگ زرد، سفیدک پودری و لکه قهوه‌ای جو، سازگار با شرایط خشک مناطق شور و لب‌شور حاشیة کویرهای لوت و نمک که اکثرا دارای اراضی کم‌بازده هستند	اراضی آبی شور و لب‌شور
۴۰	جلگه	۱۳۹۴	-	کرج	۲	مقاوم به سرما، خوابیدگی، ریزش دانه و شکنندگی محور سنبله، نیمه مقاوم به بیماری‌های زنگ زرد و سفیدک پودری جو، نیمه حساس به بیماری لکه‌نواری قهوه‌ای جو	مناطق سرد
۴۱	گوهران	۱۳۹۴	ایکارداسوریه	کرج	۴	سازگاری و پایداری عملکرد بالا، تحمل به خشکی آخر فصل با بهره‌وری بالای مصرف آب، نیمه‌مقاوم نسبت به بیماری لکه‌نواری جو، نیمه مقاوم تا نیمه حساس به بیماری‌های زنگ زرد و سفیدک پودری	اقلیم معتدل کشور

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها ...

جدول ۵- لیست ارقام پیش‌بینی شده در برنامه‌های اصلاحی جو آبی تا افق ۱۴۰۴

پیشنهادات (با امکانات مورد نیاز برای دستیابی به ارقام جدید با ویژگیهای متمایز)	ویژگی‌های بارز ارقام در دست معرفی			تعداد رقم	سال	ردیف
	اقلیم گرم	اقلیم معتدل	اقلیم سرد			
تهیه امکانات تعیین خواص کیفی جو، تأمین نیروی انسانی کارشناس و تکنسین- تأمین مالی جهت تهیه دستگاههای مرتبط با تعیین صفات فیزیولوژی موثر در تحمل به تنش‌ها- تجهیز آزمایشگاه بیماری‌های جو تأمین کارشناسان ویژه تکثیر بذر جو	-	۲ مقاوم به شوری آب و خاک، مقاوم به خشکی آخر فصل حایز پتانسیل عملکرد بالا	۱ مقاوم به سرما- متحمل به بیماریها حایز پتانسیل عملکرد بالا	۳	۱۳۹۴	۱
تهیه امکانات تعیین خواص کیفی جو، تأمین نیروی انسانی کارشناس و تکنسین- تأمین مالی جهت تهیه دستگاههای مرتبط با تعیین صفات فیزیولوژی موثر در تحمل به تنش‌ها- تجهیز آزمایشگاه بیماری‌های جو تأمین کارشناسان ویژه تکثیر بذر جو	۱ زودرس پتانسیل عملکرد بالا دارای تحمل به گرما آخر فصل	۱ مقاوم به شوری آب و خاک، مقاوم به خشکی آخر فصل، حایز پتانسیل عملکرد بالا	۱ مقاوم به سرما- متحمل به بیماریها حایز پتانسیل عملکرد بالا	۳	۱۳۹۵	۲
تهیه امکانات تعیین خواص کیفی جو، تأمین نیروی انسانی کارشناس و تکنسین- تأمین مالی جهت تهیه دستگاههای مرتبط با تعیین صفات فیزیولوژی موثر در تحمل به تنش‌ها- تجهیز آزمایشگاه بیماری‌های جو تأمین کارشناسان ویژه تکثیر بذر جو	۱ مقاوم به خشکی آخر فصل- زودرس- پتانسیل عملکرد بالا	۱ پتانسیل عملکرد بالا مقاوم به خشکی آخر فصل زودرسی نسبی	۱ مقاوم به سرما- متحمل به بیماریها حایز پتانسیل عملکرد بالا	۳	۱۳۹۶	۳

ادامه جدول ۵- لیست ارقام پیش‌بینی شده در برنامه‌های اصلاحی جوآبی تا افق ۱۴۰۴

پیشنهادات (با امکانات مورد نیاز برای دستیابی به ارقام جدید با ویژگیهای متمایز)	ویژگی‌های بارز ارقام در دست معرفی			تعداد رقم	سال	ردیف
	اقلیم گرم	اقلیم معتدل	اقلیم سرد			
تهیه امکانات تعیین خواص کیفی جو، تأمین نیروی انسانی کارشناس و تکنسین- تأمین مالی جهت تهیه دستگاههای مرتبط با تعیین صفات فیزیولوژی موثر در تحمل به تنش‌ها- تجهیز آزمایشگاه بیماری‌های جو تأمین کارشناسان ویژه تکثیر بذر جو	۱ مقاوم به خشکی آخر فصل- زودرس- پتانسیل عملکرد بالا	۱ پتانسیل عملکرد بالا مقاوم به خشکی آخر فصل- زودرسی نسبی	۱ مقاوم به سرما- متحمل به بیماریها حایز پتانسیل عملکرد بالا	۳	۱۳۹۷	۴
تهیه امکانات تعیین خواص کیفی جو، تأمین نیروی انسانی کارشناس و تکنسین- تأمین مالی جهت تهیه دستگاههای مرتبط با تعیین صفات فیزیولوژی موثر در تحمل به تنش‌ها- تجهیز آزمایشگاه بیماری‌های جو تأمین کارشناسان ویژه تکثیر بذر جو	۱ مقاوم به خشکی آخر فصل- زودرسی- پتانسیل عملکرد بالا	۱ پتانسیل عملکرد بالا مقاوم به خشکی آخر فصل زودرسی نسبی، مقاوم به شوری آب و خاک	۱ مقاوم به سرما- متحمل به بیماریها حایز پتانسیل عملکرد بال	۳	۱۳۹۸	۵
تهیه امکانات تعیین خواص کیفی جو، تأمین نیروی انسانی کارشناس و تکنسین- تأمین مالی جهت تهیه دستگاههای مرتبط با تعیین صفات فیزیولوژی موثر در تحمل به تنش‌ها- تجهیز آزمایشگاه بیماری‌های جو تأمین کارشناسان ویژه تکثیر بذر جو	۱ مقاوم به خشکی آخر فصل- زودرسی- پتانسیل عملکرد بالا	۱ پتانسیل عملکرد بالا مقاوم به خشکی آخر فصل زودرسی نسبی	۱ مقاوم به سرما- متحمل به بیماریها حایز پتانسیل عملکرد بالا	۳	۱۳۹۹	۶

ادامه جدول ۵- لیست ارقام پیش‌بینی‌شده در برنامه‌های اصلاحی جوآبی تا افق ۱۴۰۴

پیشنهادات (با امکانات مورد نیاز برای دستیابی به ارقام جدید با ویژگیهای متمایز)	ویژگی‌های بارز ارقام در دست معرفی			تعداد رقم	سال	ردیف
	اقلیم گرم	اقلیم معتدل	اقلیم سرد			
تهیه امکانات تعیین خواص کیفی جو، تأمین نیروی انسانی کارشناس و تکنسین- تأمین مالی جهت تهیه دستگاههای مرتبط با تعیین صفات فیزیولوژی موثر در تحمل به تنش‌ها- تجهیز آزمایشگاه بیماری‌های جو تأمین کارشناسان ویژه تکثیر بذر جو	۱ مقاوم به خشکی آخر فصل- زودرس - پتانسیل عملکرد بالا	۱ پتانسیل عملکرد بالا مقاوم به خشکی آخر فصل زودرسی نسبی	۱ مقاوم به سرما متحمل به بیماریها حایز پتانسیل عملکرد بالا	۳	۱۴۰۰	۷
تهیه امکانات تعیین خواص کیفی جو، تأمین نیروی انسانی کارشناس و تکنسین- تأمین مالی جهت تهیه دستگاههای مرتبط با تعیین صفات فیزیولوژی موثر در تحمل به تنش‌ها- تجهیز آزمایشگاه بیماری‌های جو تأمین کارشناسان ویژه تکثیر بذر جو	۱ مقاوم به خشکی آخر فصل- زودرس - پتانسیل عملکرد بالا، مقاوم به شوری آب و خاک	۱ پتانسیل عملکرد بالا مقاوم به خشکی آخر فصل زودرسی نسبی	۱ سرما- متحمل به بیماریها حایز پتانسیل عملکرد بالا	۳	۱۴۰۱	۸
تهیه امکانات تعیین خواص کیفی جو، تأمین نیروی انسانی کارشناس و تکنسین- تأمین مالی جهت تهیه دستگاههای مرتبط با تعیین صفات فیزیولوژی موثر در تحمل به تنش‌ها- تجهیز آزمایشگاه بیماری‌های جو تأمین کارشناسان ویژه تکثیر بذر جو	۱ مقاوم به خشکی آخر فصل- زودرس - پتانسیل عملکرد بالا	۱ پتانسیل عملکرد بالا مقاوم به خشکی آخر فصل زودرسی نسبی مقاوم به شوری آب و خاک	۱ مقاوم به سرما- متحمل به بیماریها حایز پتانسیل عملکرد بالا	۳	۱۴۰۲	۹

ادامه جدول ۵- لیست ارقام پیش‌بینی شده در برنامه‌های اصلاحی جوآبی تا افق ۱۴۰۴

پیشنهادات (با امکانات مورد نیاز برای دستیابی به ارقام جدید با ویژگیهای متمایز)	ویژگی‌های بارز ارقام در دست معرفی			تعداد رقم	سال	ردیف
	اقلیم گرم	اقلیم معتدل	اقلیم سرد			
تهیه امکانات تعیین خواص کیفی جو، تأمین نیروی انسانی کارشناس و تکنسین- تأمین مالی جهت تهیه دستگاههای مرتبط با تعیین صفات فیزیولوژی موثر در تحمل به تنش‌ها- تجهیز آزمایشگاه بیماری‌های جو تأمین کارشناسان ویژه تکثیر بذر جو	۱ مقاوم به خشکی آخر فصل - زودرسی - پتانسیل عملکرد بالا	۱ پتانسیل عملکرد بالا مقاوم به خشکی آخر فصل، زودرسی نسبی	۱ مقاوم به سرما- متحمل به بیماریها حایز پتانسیل عملکرد بالا	۳	۱۴۰۳	۱۰
تهیه امکانات تعیین خواص کیفی جو، تأمین نیروی انسانی کارشناس و تکنسین- تأمین مالی جهت تهیه دستگاههای مرتبط با تعیین صفات فیزیولوژی موثر در تحمل به تنش‌ها- تجهیز آزمایشگاه بیماری‌های جو تأمین کارشناسان ویژه تکثیر بذر جو	۱ مقاوم به خشکی آخر فصل - زودرسی - پتانسیل عملکرد بالا، مقاوم به گرمای آخر فصل	۱ پتانسیل عملکرد بالا مقاوم به خشکی آخر فصل زودرسی نسبی مقاوم به شوری آب و خاک	۱ مقاوم به سرما- متحمل به بیماریها حایز پتانسیل عملکرد بالا	۳	۱۴۰۴	۱۱

جدول ۶- وضعیت ارقام تریتیکاله و چاودار موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر (از بدو تاسیس)

ردیف	نام محصول	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	* روش اصلاح ^۱	ویژگی(های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۱	تریتیکاله	سناباد	۱۳۹۱	سیمیت مکزیک	-	۴	متوسطرس، مقاوم به خوابیدگی، مقاوم به بیماری‌ها به ویژه زنگ زرد گندم	مناطق گرم، معتدل و معتدل سرد
۲	تریتیکاله	پاژ	۱۳۹۴	سیمیت مکزیک	-	۴	متوسطرس، مقاوم به خوابیدگی و چروکیدگی دانه، مقاوم به بیماری‌های رایج گندم به ویژه زنگ زرد	مناطق معتدل استان‌های خراسان رضوی و جنوبی و مناطق مشابه آن در سطح کشور
۳	چاودار	Danko	۱۳۶۸	آلمان	-	۴	متوسط رس، مقاوم به خوابیدگی و ریزش، متحمل به تنش سرما، مقاوم به زنگ‌های زرد و قهوه‌ای	کوهپایه‌های شمال البرز

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها ...

جدول ۷- لیست ارقام پیش‌بینی شده در برنامه‌های اصلاحی تریتیکاله تا افق ۱۴۰۴

پیشنهادهات (با امکانات مورد نیاز برای دستیابی به ارقام جدید با ویژگیهای متمایز)	ویژگی‌های بارز ارقام در دست معرفی	تعداد رقم	سال	ردیف
در حال حاضر ژرم پلاس جدیدی به برنامه تزریق نشده و از منابع موجود در بخش معرفی ارقام انجام می‌شود. در صورت وجود منابع زمستانه تریتیکاله، پیشنهاد ورود این منابع از کشورهای اروپای شرقی دارد	مناسب خاکهای فقیر - زودرس - حایز پتانسیل بالا	۱	۱۳۹۴	۱
-	مناسب خاکهای فقیر - زودرس - حایز پتانسیل بالا	۱	۱۳۹۵	۲
-	مناسب خاکهای فقیر - زودرس - حایز پتانسیل بالا	۱	۱۳۹۶	۳

۲-۱-۲- ارقام معرفی شده دانه‌های روغنی

بخش تحقیقات دانه‌های روغنی با توسعه برنامه‌های به‌نژادی در زمینه اصلاح و تامین بذور مادری، سوپرالیته و الیت ارقام آزاد گرده‌افشان آفتابگردان، سویا، کلزا، کنجد و گلرنگ و تولید بذور والدین و هیبریدهای F1 آفتابگردان در چهاردهه اخیر فعالیت‌های اثرگذاری را انجام داده است. ارقام معرفی شده محصولات یادشده برخوردار از سازگاری با مناطق مختلف کشور و دارای صفات برجسته زراعی از قبیل پرمحصولی، درصد روغن بالا، مقاومت یا تحمل به بیماری‌ها و نیز ویژگی‌های خاص معرفی شده می‌باشند.

شکل ۳- مزارع تحقیقاتی کلزای پاییزه

ارائه روش‌های مناسب زراعی و توصیه‌های فنی برای کشت ارقام جدید گیاهان روغنی در اقلیم‌های مختلف کشور و نیز تعیین نیازهای زراعی ارقام جدید، گسترش همکاری‌های علمی و فنی و تحقیقاتی با مراکز بین‌المللی تحقیقات کشاورزی و موسسات تحقیقاتی پیشرفته خارجی و انتقال یافته‌های تحقیقاتی و ترویج دستاوردها با همکاری معاونت ترویج وزارت متبوع و با بهره‌گیری از مشارکت کشاورزان پیشرو کمک شایانی به افزایش سطح زیر کشت گیاهان روغنی کرده است.

شکل ۴- مزارع تحقیقاتی آفتابگردان

حاصل سال‌ها تحقیق مستمر در زمینه دانه‌های روغنی، منجر به معرفی تعداد ۱۳ رقم آفتابگردان، ۱۶ رقم سویا، ۱۸ رقم کلزا، ۱۲ رقم کنجد و ۷ رقم گلرنگ شده است. مشخصات ارقام مورد نظر در جداول ۸، ۱۰، ۱۲ و ۱۶ آمده است. همچنین لیست پیش‌بینی تعداد ارقام دانه‌های روغنی کلزا (۱۰ رقم)، سویا (۶ رقم)، آفتابگردان (۹ رقم)، کنجد (۸ رقم) و گلرنگ (۴ رقم) که تا افق ۱۴۰۴ در دستور کار این بخش قرار گرفته (مجموعاً ۳۷ رقم) در جداول ۹، ۱۱، ۱۳، ۱۵ و ۱۷ درج شده است.

شکل ۵- مزارع تحقیقاتی کنجد و گلرنگ

شکل ۶- مزارع تحقیقاتی سویا

جدول ۸- وضعیت ارقام آفتابگردان موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر (از بدو تاسیس)

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	روش اصلاحی*	ویژگی(های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۱	رکورد	۱۳۴۹	رومانی	کرج	۵(گزینش پوستووی)	آزادگرده افشان - پرمحصول	معتدل سرد
۲	زاریا	۱۳۴۹	روسیه	کرج	۵(گزینش پوستووی)	آزادگرده افشان - متوسط رس	معتدل گرم شمال
۳	آرماویرسکی	۱۳۵۴	روسیه	کرج	۵(گزینش پوستووی)	آزادگرده افشان - دیر رس	معتدل سرد
۴	پروگرس	۱۳۵۴	یوگسلاوی	کرج	۵(گزینش پوستووی)	آزادگرده افشان - پرمحصول متحمل به پلاسموپارا	معتدل گرم شمال
۵	گابور	۱۳۶۴	-	کرج	۵(گزینش پوستووی)	آزادگرده افشان - متحمل به پلاسموپارا و زنگ	معتدل گرم شمال
۶	شفق	۱۳۶۶	ایران	کرج	۳	هیبرید مقاوم به پلاسموپارا، بیش از ۳,۵ تن عملکرد دانه	سرد معتدل
۷	مهر	۱۳۶۶	-	کرج	۳	هیبرید مقاوم به سفیدک کرکی، ۴۶٪ روغن و بیش از ۳ تن عملکرد دانه	گرم مرطوب معتدل

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی ۵- سایر روش‌ها ...

ادامه جدول ۸- وضعیت ارقام آفتابگردان موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر (از بدو تاسیس)

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدأ (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	روش اصلاحی*	ویژگی (های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۸	آذرگل	۱۳۷۳	-	کرج	۳	هیبرید درصد روغن بالا (۴۷) تا ۴۸ درصد، متحمل به سفیدک کرکی و زنگ	گرم و مرطوب معتدل
۹	گلدیس	۱۳۷۳	-	کرج	۳	هیبرید- درصد روغن بالا (۴۷) تا ۴۸ درصد،	سرد و معتدل سرد
۱۰	گلشید	۱۳۷۴	-	کرج	۳	هیبرید-درصد روغن بالا (۴۷) تا ۴۸ درصد، متحمل به سفیدک کرکی و زنگ	سرد
۱۱	فرخ	۱۳۸۸		کرج	۳	زودرس- تحمل نسبی در برابر خشکی و سفیدک کرکی	معتدل و سرد، گرم و خشک
۱۲	قاسم	۱۳۹۱		کرج	۳	زودرس-تحمل نسبی در برابر خشکی، سفیدک کرکی و زنگ	معتدل و سرد، گرم و خشک، گرم و مرطوب
۱۳	برزگر	۱۳۹۱		کرج	۳	مقاوم به زنگ و سفیدک کرکی - پرمحصولی	کشت اول مناطق سرد و گرم و مرطوب و کشت دوم مناطق معتدل

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها ...

جدول ۹- لیست ارقام پیش بینی شده در برنامه‌های اصلاحی آفتابگردان تا افق ۱۴۰۴

پیشنهادات (با امکانات مورد نیاز برای دستیابی به ارقام جدید با ویژگیهای متمایز)	بارز ارقام در دست معرفی	تعداد رقم	سال	ردیف
-			۱۳۹۴	۱
	-	-	۱۳۹۵	۲
-	زودرس	۱	۱۳۹۶	۳
-	پاکوتاه و مقاوم به ورس	۱	۱۳۹۷	۴
گلخانه	پرمحصول و مقاوم به تنش‌های محیطی، مقاوم به پلاسمویا	۱	۱۳۹۸	۵
-	متحمل در برابر خشکی		۱۳۹۹	۶
منابع ژنتیکی مقاومت به اسکروتینا + گلخانه	مقاوم به اسکروتینا	۱	۱۴۰۰	۷
گلخانه	آجیلی + متحمل در برابر شوری	۲	۱۴۰۱	۸
-	پراولتیک	۱	۱۴۰۲	۹
منابع ژنتیکی مقاومت به علف کش و گل جالیز	مقاوم به علف کش	۱	۱۴۰۳	۱۰
منابع ژنتیکی مقاومت به علف کش	هیبرید مقاوم به علف کش + گل جالیز	۱	۱۴۰۴	۱۱

جدول ۱۰- وضعیت ارقام سویا موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر (از بدو تاسیس)

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	روش اصلاحی*	ویژگی (های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۱	ویلیامز	۱۳۵۲	آمریکا	گرگان	۴	پرمحصول	گلستان
۲	لاین ۵۰۴	۱۳۹۱	-	دزفول	۲	پرمحصول-رشد نامحدود- کشت تاخیری	گرم جنوب
۳	M9	۱۳۷۵	-		۵ (موتاسیون)	پرمحصول	مغان-لرستان
۴	گرگان ۳	۱۳۶۱	-	گلستان	۴	پرمحصول و پایداری عملکرد	گلستان
۵	سحر	۱۳۷۲	-	گلستان	۴	پرمحصول و پایداری عملکرد	گلستان
۶	زان	۱۳۸۲	-	مغان	۴	پرمحصول و پایداری عملکرد	مغان
۷	سپیده	۱۳۸۲	-	گلستان	۲	پرمحصول	گلستان
۸	ساری	۱۳۸۲	-	مازندران	۴	پرمحصول - متحمل به پوسیدگی ذغالی	مازندران
۹	تلار	۱۳۸۳	-	مازندران	۴	پرمحصول - پایداری عملکرد	مازندران
۱۰	نکادر	۱۳۸۹	-	مازندران	۲	پرمحصول متحمل نسبی به پوسیدگی ذغالی	مازندران
۱۱	کتول	۱۳۸۹	-	گلستان	۲	پرمحصول-پایداری عملکرد- متحمل به پوسیدگی ذغالی و اختلال در غلاف بندی	گلستان
۱۲	سالند	۱۳۹۰	-	صفی آباد دزفول	۲	پرمحصول-پایداری عملکرد	خوزستان
۱۳	کاسپین	۱۳۹۰	-	مازندران	۲	پرمحصول- و متحمل به پوسیدگی ذغالی	مازندران
۱۴	سامان	۱۳۹۲	-	گلستان	۲	پایداری عملکرد-تحمل به پوسیدگی ذغالی	گلستان
۱۵	کوثر	۱۳۹۴	-	کرج	۵	زودرس-مقاوم به فیتوفترا	لرستان چهارمحال و بختیاری
۱۶	امیر	۱۳۹۵	-				

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها ...

جدول ۱۱- لیست ارقام پیش بینی شده در برنامه‌های اصلاحی سویا تا افق ۱۴۰۴

ردیف	سال	تعداد رقم	ویژگی‌های بارز ارقام در دست معرفی	پیشنهادات (با امکانات مورد نیاز برای دستیابی به ارقام جدید با ویژگیهای متمایز)
۱	۱۳۹۴	۱	پرمحصول	--
۲	۱۳۹۵			
۳	۱۳۹۶	۱	متوسط رس و پایداری عملکرد مطلوب و متحمل به کم‌آبی و بیماری پوسیدگی ذغالی، مناسب کشت تابستانه مغان و مناطق معتدل	ژرم پلاسما خارجی، امکانات لازم برای کشت و ارزیابی عملکرد در شرایط نرمال و تنش کم‌آبی در مزرعه و وسایل و مواد لازم برای ارزیابی واکنش نسبت به بیماری
۴	۱۳۹۷			ژرم پلاسما،
۵	۱۳۹۸		پرمحصول	
۶	۱۳۹۹	۱	زودرس و مقاوم به فیتوفترا و تنش کم‌آبی	ژرم پلاسما، تجهیزات لازم برای تیمار اشعه (گاما)، وسایل و مواد لازم برای ارزیابی واکنش نسبت به بیماری، دسترسی به منابع مربوط به مواد ژنتیکی در دنیا و ارتباطات بیشتر با مراکز تولید سویا
۷	۱۴۰۰		-	-
۸	۱۴۰۱	۱	متوسط رس/نسبتا دیررس	دسترسی به منابع مربوط به مواد ژنتیکی در دنیا و ارتباطات بیشتر با مراکز تولید سویا
۹	۱۴۰۲		-	-
۱۰	۱۴۰۳	۱	عملکرد دانه مناسب با تحمل نسبی به تنش‌های گرما و خشکی	دسترسی به منابع مربوط به مواد ژنتیکی در دنیا و ارتباطات بیشتر با مراکز تولید سویا
۱۱	۱۴۰۴	۱	متحمل به تنش گرما و عملکرد مناسب	ژرم پلاسما،

جدول ۱۲- وضعیت ارقام کلزا موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر (از بدو تاسیس)

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا در صورت خارجی بودن	مرکز معرفی کننده اولیه	* روش اصلاحی	ویژگی (های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۱	طلایه	۱۳۷۸	-	-	۴	پرمحصول، پایداری عملکرد	مناطق سرد
۲	Hyola401	۱۳۷۹	-	-	Introduction	پرمحصول، پایداری عملکرد، متحمل به ورس	مناطق گرم
۳	ساریگل	۱۳۷۹	-	-	Introduction	دیررس، پایداری عملکرد	مناطق گرم و معتدل
۴	اوکاپی	۱۳۸۰	-	-	Introduction	پرمحصول و پایداری عملکرد	مناطق سرد
۵	SLM046	۱۳۸۰	-	-	Introduction	پرمحصول، پایداری عملکرد، مقاومت به خشکی	مناطق سرد
۶	Hyola420	۱۳۸۰	-	-	Introduction	نسبتاً پرمحصول، متوسط رس	مناطق گرم
۷	Huola308	۱۳۸۰	-	-	Introduction	پرمحصول، زودرس	مناطق گرم
۸	زرگل	۱۳۸۰	-	کرج	Introduction	پرمحصول	مناطق گرم و معتدل
۹	استقلال	۱۳۸۰	-	کرج	Introduction	پرمحصول	مناطق گرم و معتدل
۱۰	اوپرا	۱۳۸۲	-	-	Introduction	متوسط رس، پرمحصول، رشد اولیه سریع	مناطق سرد
۱۱	لیکورد	۱۳۸۲	-	-	Introduction	پرمحصول، پایداری عملکرد	مناطق سرد
۱۲	RGS003	۱۳۸۳	-	-	Introduction	پرمحصول، متوسط رس	مناطق گرم
۱۳	مودنا	۱۳۸۴	-	کرج	Introduction	پرمحصول، پایداری عملکرد	مناطق سرد
۱۴	زرفام	۱۳۸۴	-	کرج	۲	متوسط رس، پرمحصول	مناطق سرد
۱۵	ظفر	۱۳۹۱	-	مازندران	۲	پرمحصول، تراکم خورجین در ساقه اصلی	مناطق میان بند مازندران
۱۶	احمدی	۱۳۹۳	-	کرج	۲	پرمحصول، پایداری عملکرد	مناطق سرد
۱۷	دلگان	۱۳۹۳	-	کرج	Introduction	پرمحصول، پایداری عملکرد	مناطق گرم
۱۸	نیما	۱۳۹۵	-	کرج	۲	پرمحصول، متحمل به پوسیدگی سفید ساقه	مناطق سرد و معتدل سرد کشور

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها ...

جدول ۱۳- لیست ارقام پیش بینی شده در برنامه‌های اصلاحی کلزا تا افق ۱۴۰۴

ردیف	سال	تعداد رقم	ویژگی‌های بارز ارقام در دست معرفی	پیشنهادات (با امکانات مورد نیاز برای دستیابی به ارقام جدید با ویژگیهای متمایز)
۱	۱۳۹۴	-	-	-
۲	۱۳۹۵	۱	پرمحصول زمستانه	=
۳	۱۳۹۶	۱	زودرس	
۴	۱۳۹۷	۱	مناسب کشت تاخیری	بررسی‌های دقیق و پیشرفته + نیروی انسانی متخصص و تکنیسین
۵	۱۳۹۸	۱	مقاوم به سرما	بررسی‌های دقیق و ژرم پلاسِم + نیروی انسانی متخصص و تکنیسین
۶	۱۳۹۹	۱	پرمحصول و مقاوم به تنش خشکی	بررسی‌های دقیق و پیشرفته تحمل به خشکی + نیروی انسانی متخصص و تکنیسین
۷	۱۴۰۰	۱	پرمحصول بهاره	-
۸	۱۴۰۱	۱	پرمحصول و مقاوم به تنش خشکی	بررسی‌های دقیق و پیشرفته تحمل به خشکی + نیروی انسانی متخصص و تکنیسین
۹	۱۴۰۲	۱	پرمحصول و مقاوم به ریزش	لازم است ژرم پلاسِم‌های جدید خارجی در دسترس قرار گیرد.
۱۰	۱۴۰۳	۱	پرمحصول و مقاوم به تنش خشکی	بررسی‌های دقیق و پیشرفته تحمل به خشکی + نیروی انسانی متخصص و تکنیسین
۱۱	۱۴۰۴	۱	پرمحصول و هیبرید	لازم است ژرم پلاسِم‌های جدید خارجی در دسترس قرار گیرد.

جدول ۱۴- وضعیت ارقام کنگد موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر(از بدو تاسیس)

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا(در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	روش اصلاحی*	ویژگی(های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۱	۵ برازجان	۱۳۸۶	-	بوشهر	۱	پر محصول دیررس	مناطق گرم کشور
۲	داراب ۲	۱۳۸۹	-	داراب	۱	پر محصول و متحمل به گل سبز	مناطق گرم کشور
۳	پاکستانی	۱۳۸۵	-	کرج	۴	پر محصول با دانه‌های سفید روشن مناسب قنادی	مناطق گرم کشور
۴	سنتتیک صفی آباد	-	-	دزفول	سنتتیک	پر محصول	گرم جنوب
۵	ورامین ۲۸۲۲	-	-	ورامین	۱	پر محصول مقاوم به خوابیدگی	گرم جنوب
۶	داراب ۱۴	۱۳۶۰	-	داراب	۱	پر محصول	گرم جنوب
۷	ناز تک شاخه	-	-	مازندرن	۱	پر محصول	سواحل خزر
۸	اولتان	۱۳۷۸	-	مغان	۱	پر محصول	نیمه شمالی مناطق گرم
۹	یکتا	۱۳۷۸	-	کرج	۱	پر محصول	معتدل شمالی
۱۰	دشتستان-۲	۱۳۸۵	-	بrazجان	۱	پر محصول	گرم جنوب
۱۱	داراب ۱	۱۳۸۸	-	فارس	۱	پر محصول	گرم جنوب
۱۲	هلیل	۱۳۹۲	-	جیرفت	۱	پر محصول	گرم جنوب

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها ..

جدول ۱۵- لیست ارقام پیش بینی شده در برنامه‌های اصلاحی کنگد تا افق ۱۴۰۴

ردیف	سال	تعداد رقم	ویژگی‌های بارز ارقام در دست معرفی	پیشنهادات (با امکانات مورد نیاز برای دستیابی به ارقام جدید با ویژگیهای متمایز)
۱	۱۳۹۴	-	-	-
۲	۱۳۹۵	-	-	-
۳	۱۳۹۶	۲	۱ پرمحصول و طول دوره مودش کوتاه تر از ارقام فعلی، ۲ پرمحصول و تک شاخه جهت کشت در نیمه جنوبی	نیروی انسانی - تکنسین
۴	۱۳۹۷	۱	پرمحصول و یکنواختی نسبی از رسیدگی	نیروی انسانی - تکنسین
۵	۱۳۹۸	-	-	-
۶	۱۳۹۹	۱	زودرس به منظور کشت در مناطق کم آب نیمه شمالی	ژرم پلاسما جدید- نیروی انسانی - تکنسین
۷	۱۴۰۰	-	-	-
۸	۱۴۰۱	۱	پرمحصول و متحمل به تنش خشکی در نیمه جنوبی	بررسی‌های کاربردی و عملیاتی در خصوص اصلاح برای خشکی
۹	۱۴۰۲	۱	متحمل به بیماری و پر محصول	منابع ژنتیکی مقاومت یا تحمل به بیماری (نیروی انسانی)
۱۰	۱۴۰۳	۱	زودرس و متحمل به بیماری	-
۱۱	۱۴۰۴	۱	تحمل نسبی به ریزش	ژرم پلاسما در اولویت جدی است. آموزش و آشنایی با روشهای اصلاح کشورهای پیشرو با توجه به پیچیدگی صنعت مقاومت به ریزش قابل توجه است

جدول ۱۶- وضعیت ارقام گلرنگ موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر (از بدو تاسیس)

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	* روش اصلاحی	ویژگی(های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۱	محلی اصفهان	۱۳۶۸	-	کرج	۱	بهاره پرمحصول و بی خار	مناطق سرد و معتدل سرد کشور
۲	ورامین ۲۹۵	۱۳۶۸	-	ورامین	۱	پاییزه مقاوم به سرما و پرمحصول	مناطق سرد کشور
۳	زرقان ۲۷۹	۱۳۶۸	-	زرقان فارس	۱	پر عملکرد	کشت پاییزه مناطق سرد و نیمه سرد
۴	پدیده	۱۳۸۴	-	کرج	۱	عملکرد دانه زیاد و مقاومت بالا به سرما	پاییزه- مناطق سرد و معتدل سرد
۵	گلدشت	۱۳۸۷	-	کرج	۱	بی خار، زودرس	مناطق گرم در کشت پاییزه
۶	صفه	۱۳۸۸	-	اصفهان	۱	بی خار، گل قرمز با عملکرد دانه و روغن بالا	بهاره- در مناطق سرد و معتدل سرد
۷	گلمهر	۱۳۹۱	-	کرج	۲	بی خار، گل قرمز پر عملکرد و مقاوم به سرما	پاییزه- مناطق سرد و معتدل سرد

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها

جدول ۱۷- لیست ارقام پیش بینی شده در برنامه‌های اصلاحی گلرنگ تا افق ۱۴۰۴

ردیف	سال	تعداد رقم	ویژگی‌های بارز ارقام در دست معرفی	پیشنهادات (با امکانات مورد نیاز برای دستیابی به ارقام جدید با ویژگیهای متمایز)
۱	۱۳۹۴	-	-	-
۲	۱۳۹۵	۱	پرمحصول و زودرس	-
۳	۱۳۹۶	-	-	-
۴	۱۳۹۷	-	-	--
۵	۱۳۹۸	-	-	-
۶	۱۳۹۹	۱	پرمحصول و مقاوم به تنش خشکی	بررسی‌های دقیق و پیشرفته تحمل به خشکی
۷	۱۴۰۰	-	-	-
۸	۱۴۰۱	۱	پرمحصول و پرروغن	تهیه ژرم پلاسما از منابع خارجی
۹	۱۴۰۲	-	-	-
۱۰	۱۴۰۳	۱	پرمحصول	تهیه ژرم پلاسما از توده‌های بومی و منابع خارجی
۱۱	۱۴۰۴	-	-	-

۲-۱-۳- ارقام معرفی شده ذرت و گیاهان علوفه‌ای

بخش تحقیقات ذرت از سال ۱۳۴۹ براساس موافقت نامه بین کشور ایران و یوگسلاوی در قالب همکاری مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر ایران و انستیتو تحقیقات ذرت زمون پل یوگسلاوی تأسیس شد. تحقیقات ذرت با مشارکت چندین کارشناس از کشور یوگسلاوی آغاز شد و کلیه برنامه ریزی و هدایت برنامه‌ها در ستاد و ایستگاه‌ها با همکاری این کارشناسان صورت می‌گرفت. از سال ۱۳۶۳ به بعد، بذور والدین ذرت در داخل کشور تولید شد. تحقیقات علوفه نیز هم‌زمان با آغاز کار بخش تحقیقات ذرت با بررسی‌های مختلفی در زمینه یونجه آغاز شد. در سال ۱۳۶۳ با تأسیس بخش تحقیقات گیاهان علوفه‌ای، تحقیقات مزبور وسعت یافت و علاوه بر یونجه، تحقیقات در زمینه گیاهانی مانند شبدر، سورگوم، اسپرس، ارزن و بعضی دیگر از گیاهان علوفه‌ای انجام گردید. در سال ۱۳۷۶ دو بخش یاد شده در یک بخش تحت نام، بخش تحقیقات ذرت و گیاهان علوفه‌ای ادغام شد

شکل ۷- برخی از گیاهان علوفه‌ای (ذرت، سورگوم، شبدر)

در شرایط فعلی، این بخش سالانه با اجرای حدود ۱۰۰ الی ۱۲۰ طرح به‌نژادی و به‌زراعی در خصوص محصولاتی نظیر ذرت، یونجه، سورگوم، شبدر، اسپرس، ارزن و سایر گیاهان علوفه‌ای در کرج و ۲۵ ایستگاه و مرکز تحقیقاتی کشور فعالیت دارد. معرفی و اصلاح بیش از ۱۸ رقم هیبرید ذرت در گروه‌های مختلف رسیدن، ۲ رقم شبدر قرمز، ۲ رقم ارزن، ۵ رقم سورگوم و یک رقم یونجه حاصل همین فعالیت‌ها است. معرفی الگوی مناسب تولید بذر ذرت هیبرید در کشور،

تعیین نیازهای زراعی و توصیه‌های به زراعی برای استفاده از حداکثر پتانسیل ارقام ذرت و گیاهان علوفه‌ای، پهنه‌بندی اقلیمی و تعیین نیاز حرارتی ارقام در گروه‌های مختلف رسیدگی و تعیین جایگاه ارقام در گروه‌های مختلف، تدوین دو برنامه راهبردی ذرت و گیاهان علوفه‌ای از عمده‌ترین فعالیت‌های این بخش هستند.

معرفی ارقام زودرس ذرت فجر، دهقان و کوشا و ارقام اختصاصی مناطق گرمسیر کشور شامل ذرت مبین و ذرت کارون ۷۰۱ برای اولین بار، و همچنین ارقام جدید و پرمحصول کرج ۷۰۵ و کرج ۷۰۶ از دیگر فعالیت‌ها و دستاوردهای اخیر این بخش است. مشخصات ارقام مورد اشاره در جدول ۱۸ و همچنین لیست پیش‌بینی تعداد ارقام ذرت و محصولات علوفه‌ای (سورگوم، ارزن، شبدر و یونجه) که تا افق ۱۴۰۴ در دستور کار این موسسه قرار گرفته (۳۵ رقم) در جداول ۲۱، ۱۹، ۲۳، ۲۵ و ۲۶ آمده است.

شکل ۹- رقم ذرت کوشا

شکل ۸- رقم ذرت کرج ۷۰۳

شکل ۱۱- رقم یونجه امید

شکل ۱۰- مزارع تحقیقاتی سورگوم

جدول ۱۸- وضعیت ارقام ذرت موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر(از بدو تاسیس)

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	روش اصلاحی*	ویژگی(های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۱	KSC403	۱۳۵۹	یوگسلاوی سابق	کرج	۲	ذرت شیرین متوسط رس	مناطق ذرت کاری کشور
۲	سینگل کراس ۷۰۴	۱۳۵۹	یوگسلاوی سابق	کرج	۲	دو منظوره(دانه‌ای و علوفه‌ای) و قدرت سازگاری بالا با شرایط متنوع اقلیمی	مناطق ذرت کاری کشور
۳	دابل کراس ۳۷۰	۱۳۵۹	-	کرج	۲	مناطق معتدل و معتدل سرد، زودرس	مناطق ذرت کاری کشور
۴	سینگل کراس ۳۰۱	۱۳۶۸	-	کرج	۲	کشت دوم بعد از برداشت گندم و کشت‌های تأخیری در مناطق معتدل و معتدل سرد کشور	مناطق ذرت کاری کشور
۵	۶۰۴(زرین)	۱۳۶۸	-	کرج	۲	متوسط‌رس، مناسب کشت در مناطق معتدل، معتدل سرد	مناطق ذرت کاری کشور
۶	سینگل کراس ۷۱۱	۱۳۶۸	-	کرج	۲	دو منظوره(دانه‌ای و علوفه‌ای)	مناطق ذرت کاری کشور
۷	سینگل کراس ۶۴۷	۱۳۶۸	-	کرج	۲	متوسط‌رس و دو منظوره	مناطق ذرت کاری کشور
۸	سینگل کراس ۶۰۰	۱۳۷۸	-	کرج	۲	متوسط‌رس و مناسب برای پاپ کورن	مناطق ذرت کاری کشور

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها ...

ادامه جدول ۱۸- وضعیت ارقام ذرت موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر(از بدو تاسیس)							
ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	* روش اصلاحی	ویژگی(های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۹	کرج ۷۰۰	۱۳۸۱	-	کرج	۲	دو منظوره(دانه‌ای و علوفه‌ای)	مناطق ذرت کاری کشور
۱۰	کرج ۵۰۰	۱۳۸۳	-	کرج	۲	پرمحصول	کلیه مناطق کشور
۱۱	فجر	۱۳۸۶	-	کرج	۲	زود رس	معتدل و معتدل سرد کشور
۱۲	دهقان	۱۳۸۶	-	کرج	۲	متوسط-زودرس مناسب برای کشت‌های تاخیری	معتدل و معتدل سرد کشور
۱۳	کارون ۷۰۱	۱۳۹۰	-	دزفول	۲	متحمل به تنش خشکی	مناطق گرم
۱۴	مبین	۱۳۹۰	-	دزفول	۲	متحمل به گرما	مناطق گرم
۱۵	کرج ۷۰۵	۱۳۹۱	-	کرج	۲	سرعت بالای کاهش رطوبت دانه زمان برداشت	مناطق ذرت کاری کشور
۱۶	کرج ۷۰۶	۱۳۹۱	-	کرج	۲	مناسب برای کشت اول تاخیری	مناطق ذرت کاری کشور
۱۷	کرج ۷۰۳	۱۳۹۲	-	کرج	۲	سرعت بالای کاهش رطوبت دانه زمان برداشت	مناطق ذرت کاری کشور
۱۸	کوشا	۱۳۹۵	-	کرج	۳	زودرس تر و پرمحصول	مناطق ذرت کاری کشور

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها ...

جدول ۱۹- لیست ارقام پیش بینی شده در برنامه‌های اصلاحی گیاه زراعی ذرت تا افق ۱۴۰۴

ردیف	سال	تعداد رقم	ویژگی‌های بارز ارقام در دست معرفی	پیشنهادات (با امکانات مورد نیاز برای دستیابی به ارقام جدید با ویژگیهای متمایز)	سایر توضیحات
۱	۱۳۹۴	-	-	-	-
۲	۱۳۹۵	۲	ارقام هیبرید ترجیحا در گروههای زود و متوسط رس	وجود ژرم پلاسما کافی و بهره گیری از روش‌های نوین اصلاحی	دومنظوره
۳	۱۳۹۶	۱			
۴	۱۳۹۷	۱			
۵	۱۳۹۸	۱			
۶	۱۳۹۹	۱			
۷	۱۴۰۰	۱			
۸	۱۴۰۱	۱			
۹	۱۴۰۲	۱			
۱۰	۱۴۰۳	۱			
۱۱	۱۴۰۴	۱			

جدول ۲۰- وضعیت ارقام شبدر موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر (از بدو تاسیس)

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدأ (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	روش اصلاحی*	ویژگی (های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۱	البرز ۱	۱۳۸۹	-	خارجی	۵	زودرس تر از بقیه گونه های شبدر، متحمل به سرما، پتانسیل تولید علوفه در اول فصل	کلیه مناطق کشت شبدر از جمله مناطق کوهستانی و سرد استان‌های گیلان، مازندران و گلستان، البرز، مرکزی، چهارمحال بختیاری، لرستان، همدان، اصفهان، کردستان.
۲	نسیم	۱۳۸۹	-	خارجی	۵	تحمل نسبی به بیماری سفیدک حقیقی و سرما - دیررسی، تولید علوفه در تمام فصل،	مناطق کوهستانی و سرد استان‌های گیلان، مازندران و گلستان، البرز،

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها ...

جدول ۲۱- لیست ارقام پیش بینی شده در برنامه‌های اصلاحی شبدر تا افق ۱۴۰۴

ردیف	سال	تعداد رقم	ویژگی‌های بارز ارقام در دست معرفی	پیشنهادات (با امکانات مورد نیاز برای دستیابی به ارقام جدید با ویژگیهای متمایز)
۱	۱۳۹۴	-	-	-
۲	۱۳۹۵	-	-	-
۳	۱۳۹۶	۱	متحمل به سرما و قابلیت استفاده در تناوب‌های زراعی	برخورداری از ژرم پلاس‌های داخلی و خارجی و همچنین امکانات عملی اصلاح این گیاه
۴	۱۳۹۷	-	-	-
۵	۱۳۹۸	-	-	-
۶	۱۳۹۹	۱	عملکرد مطلوب و متحمل به سرما و همچنین قابلیت استفاده در تناوب با محصولاتی مانند برنج	برخورداری از ژرم پلاس‌های داخلی و خارجی و همچنین امکانات عملی اصلاح این گیاه
۷	۱۴۰۰	-	-	-
۸	۱۴۰۱	۱	متحمل به سرما و قابلیت کشت در تناوب با محصولاتی مانند برنج	-
۹	۱۴۰۲	-	-	-
۱۰	۱۴۰۳	-	-	-
۱۱	۱۴۰۴	۱	متحمل به سرما و قابلیت کشت در تناوب با محصولاتی مانند برنج	-

جدول ۲۲- وضعیت ارقام ارزن موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر (از بدو تاسیس)

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	* روش اصلاحی	ویژگی(های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۱	باستان	۱۳۸۸	-	-	۱	تولید مطلوب قصیل در مدت ۵۵ الی ۶۵ روز، متحمل به ورس	تمامی مناطق کشور خصوصاً مناطق معتدل و گرم
۲	پیشاهنگ	۱۳۸۸	-	-	۱	تولید مطلوب قصیل در مدت ۵۰ الی ۶۰ روز، متحمل به ورس	تمامی مناطق کشور خصوصاً مناطق معتدل و گرم به عنوان کشت مکمل

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها ...

جدول ۲۳- لیست ارقام پیش بینی شده در برنامه‌های اصلاحی ارزن تا افق ۱۴۰۴

ردیف	سال	تعداد رقم	ویژگی‌های بارز ارقام در دست معرفی	پیشنهادات (با امکانات مورد نیاز برای دستیابی به ارقام جدید با ویژگیهای متمایز)
۱	۱۳۹۴	-	-	-
۲	۱۳۹۵	-	-	-
۳	۱۳۹۶	۱	متحمل به خشکی و گرما و قابل استفاده بودن برای کشت مکمل	وجود ژرم پلاسما کافی و امکانات عملی
۴	۱۳۹۷	-	-	-
۵	۱۳۹۸	۱	متحمل به خشکی و گرما و قابل استفاده بودن برای کشت مکمل	وجود ژرم پلاسما کافی و امکانات عملی
۶	۱۳۹۹	-	-	-
۷	۱۴۰۰	-	-	-
۸	۱۴۰۱	۲	متحمل به خشکی و گرما و قابل استفاده بودن برای کشت مکمل	وجود ژرم پلاسما کافی و امکانات عملی
۹	۱۴۰۲	-	-	-
۱۰	۱۴۰۳	-	-	-
۱۱	۱۴۰۴	۲	متحمل به خشکی و گرما و قابل استفاده بودن برای کشت مکمل	وجود ژرم پلاسما کافی و امکانات عملی

جدول ۲۴- وضعیت ارقام سورگوم و یونجه موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر (از بدو تاسیس)

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	روش اصلاحی*	ویژگی(های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۱	سورگوم اسپیدفید	۱۳۷۳	استرالیا		۵	زودرس، مناسب چرای مستقیم، علوفه تازه و علوفه خشک	معتدل، گرم و خشک
۲	سورگوم پگاه	۱۳۸۵	-	-	۴	عملکرد مطلوب - به واسطه داشتن قند بالا در ساقه مناسب برای تولید سیلو	معتدل، گرم و خشک
۳	سورگوم کیمیا	۱۳۷۶	-	-	۴	متوسط ترس و پاکوتاه و قابلیت استفاده در صنعت	معتدل، گرم و خشک
۴	سورگوم سپیده	۱۳۷۶	-	-	۴	متوسط ترس و پاکوتاه	معتدل، گرم و خشک
۵	سورگوم پیام	۱۳۷۶	-	-	۴	زودرس و پاکوتاه	معتدل، گرم و خشک
۶	یونجه امید	۱۳۹۵	-	-	سنتتیک	پرمحصول	مناطق گرم

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها .....

جدول ۲۵- لیست ارقام پیش بینی شده در برنامه‌های اصلاحی سورگوم تا افق ادامه ۱۴۰۴

ردیف	سال	تعداد رقم	ویژگی‌های بارز ارقام در دست معرفی (با امکانات مورد نیاز برای دستیابی به ارقام جدید با ویژگیهای متمایز)	پیشنهادهای
۱	۱۳۹۴	-	-	-
۲	۱۳۹۵	-	-	-
۳	۱۳۹۶	۳	عملکرد بالا و متحمل به عوامل خسارت زای زنده و غیر زنده	وجود ژرم پلاسما کافی و امکانات عملی و همچنین بهره گیری از روش‌های اصلاحی نوین در تولید هیبرید سورگوم
۴	۱۳۹۷	-	-	-
۵	۱۳۹۸	-	-	-
۶	۱۳۹۹	۲	عملکرد بالا و متحمل به عوامل خسارت زای زنده و غیر زنده	وجود ژرم پلاسما کافی و امکانات عملی و همچنین بهره گیری از روش‌های اصلاحی نوین در تولید هیبرید سورگوم
۷	۱۴۰۰	-	-	-
۸	۱۴۰۱	۱	عملکرد بالا و متحمل به عوامل خسارت زای زنده و غیر زنده	وجود ژرم پلاسما کافی و امکانات عملی و همچنین بهره گیری از روش‌های اصلاحی نوین در تولید هیبرید سورگوم
۹	۱۴۰۲	-	-	-
۱۰	۱۴۰۳	-	-	-
۱۱	۱۴۰۴	۱	عملکرد بالا و متحمل به عوامل خسارت زای زنده و غیر زنده	وجود ژرم پلاسما کافی و امکانات عملی و همچنین بهره گیری از روش‌های اصلاحی نوین در تولید هیبرید سورگوم

جدول ۲۶- لیست ارقام پیش بینی شده در برنامه‌های اصلاحی گیاه زراعی یونجه تا افق ۱۴۰۴

ردیف	سال	تعداد رقم	ویژگی‌های بارز ارقام در دست معرفی	پیشنهادات (با امکانات مورد نیاز برای دستیابی به ارقام جدید با ویژگیهای متمایز)
۱	۱۳۹۴	-	-	-
۲	۱۳۹۵	۲	عملکرد مطلوب و متحمل به عوامل زیان آور زنده و غیر زنده	بهره گیری از روشهای نوین برای اصلاح یونجه با تاکید و توجه به تنوع ژرم پلاسما این گیاه بومی
۳	۱۳۹۶	۲	عملکرد مطلوب و متحمل به عوامل زیان آور زنده و غیر زنده	بهره گیری از روشهای نوین برای اصلاح یونجه با تاکید و توجه به تنوع ژرم پلاسما این گیاه بومی
۴	۱۳۹۷	-	-	-
۵	۱۳۹۸	۱	عملکرد مطلوب و متحمل به عوامل زیان آور زنده و غیر زنده	بهره گیری از روشهای نوین برای اصلاح یونجه با تاکید و توجه به تنوع ژرم پلاسما این گیاه بومی
۶	۱۳۹۹	-	-	-
۷	۱۴۰۰	-	-	-
۸	۱۴۰۱	۱	عملکرد مطلوب و متحمل به عوامل زیان آور زنده و غیر زنده	بهره گیری از روشهای نوین برای اصلاح یونجه با تاکید و توجه به تنوع ژرم پلاسما این گیاه بومی
۹	۱۴۰۲	-	-	-
۱۰	۱۴۰۳	-	-	-
۱۱	۱۴۰۴	۱	عملکرد مطلوب و متحمل به عوامل زیان آور زنده و غیر زنده	بهره گیری از روشهای نوین برای اصلاح یونجه با تاکید و توجه به تنوع ژرم پلاسما این گیاه بومی

۲-۱-۴- ارقام معرفی شده حبوبات و سبزی و صیفی

تحقیقات مربوط به محصولات سبزی، صیفی و حبوبات آبی از بدو تأسیس موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر در سال ۱۳۳۹ به صورت یک برنامه مدون در بخش تحقیقات باغبانی شروع شد و در سال ۱۳۵۸ با تأسیس بخش تحقیقاتی سبزی و صیفی و بخش تحقیقاتی حبوبات، ادامه یافت. بخش تحقیقات سبزی، صیفی و حبوبات آبی محصولات متنوعی را در دست بررسی و تحقیق دارد. از مهم ترین محصولات این بخش می توان به: سیب زمینی، پیاز، گوجه فرنگی، خیار، فلفل، بادمجان، هندوانه، خربزه، طالبی، کاهو، اسفناج، کدو، کلم، هویج، سایر سبزیجات برگی انواع لوبیا (چیتی، سفید، قرمز و چشم بلبلی)، باقلا و ماش اشاره کرد. معرفی ۲ رقم سیب زمینی، ۹ رقم لوبیا (سفید و قرمز) یک رقم باقلا، یک رقم نخود، ۳ رقم کاهو، یک رقم اسفناج، یک رقم طالبی، ۲ رقم خربزه، یک رقم سیر، از دستاوردهای مهم سال های اخیر این بخش به شمار می آیند.

مشخصات ارقام مورد اشاره در جداول ۲۷، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶ و همچنین لیست پیش بینی تعداد ارقام لوبیا، سیب زمینی، محصولات خانواده سولاناسه و پیاز که تا افق ۱۴۰۴ در دستور کار این موسسه قرار گرفته در جداول ۲۸، ۳۲، ۳۵ آمده است. با توجه به تأسیس موسسه تحقیقات علوم باغبانی، معرفی ارقام سایر خانواده های محصولات سبزی و صیفی در موسسه مذکور انجام خواهد شد.

شکل ۱۳ - رقم لوبیا کوشا

شکل ۱۲ - رقم سیب زمینی خاوران

جدول ۲۷- وضعیت ارقام لوبیا موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر (از بدو تاسیس)

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	روش اصلاحی*	ویژگی(های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۱	اختر	۱۳۷۸	کلمبیا	کرج	۴	تیپ بوته ایستاده، مناسب برداشت مکانیزه، دانه درشت، خوش خوراک، خوش رنگ و بازارپسندی مناسب	استان های تهران، لرستان، آذربایجان غربی، مرکزی و مناطقی با آب و هوای مشابه
۲	درخشان	۱۳۷۸	کلمبیا	کرج	۴	تیپ بوته ایستاده، مناسب برای کشت برداشت، دانه درشت، خوش خوراک، خوش رنگ و بازارپسند مناسب	استان های تهران، لرستان، آذربایجان غربی، مرکزی و مناطقی با آب و هوای مشابه
۳	صیاد	۱۳۷۸	کلمبیا	کرج	۴	تیپ بوته نیمه رونده، خوش رنگ، دانه متوسط، خوش خوراک و بسیار زودرس	استان های تهران، لرستان، مرکزی و مناطقی با آب و هوای مشابه
۴	پاک	۱۳۸۷	کلمبیا	مرکزی	۴	مقاوم به سه ویروس مهم لوبیا (CMV، BCMV و BYMV) و دارا بودن تیپ رشد ایستاده و رشد نامحدود مناسب برای برداشت مکانیزه	معتدل سرد
۵	شکوفه	۱۳۸۷	کلمبیا	مرکزی	۴	عملکرد بالا، مقاومت به ویروس مهم لوبیا BCMV، درصد پروتئین بالا، عدم قرار گرفتن غلاف ها بر روی زمین مناسب برای کشت	مناطق معتدل سرد

ادامه جدول ۲۷- وضعیت ارقام لوبیا موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر (از بدو تاسیس)							
ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	* روش اصلاحی	ویژگی(های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۶	درسا	۱۳۸۹	کلمبیا	مرکزی	۴	عملکرد مناسب، مقاومت به آفت کنه دولکه‌ای، بازارپسندی عالی و تحمل به دو ویروس مهم لوبیا CMV و BCMV	مناطق معتدل سرد
۷	الماس	۱۳۹۳	کلمبیا	لرستان	۴	مقاوم به بیماری ویروسی BCMV و عملکرد بالا	مناطق معتدل و سرد
۸	صدری	۱۳۸۹	کلمبیا	مرکزی	۴	دانه درشت، بازار پسندی مناسب، مقاوم به ریزش دانه و متحمل به بیماری‌های ویروسی CMV و BCMV	مناطق معتدل سرد
۹	کوشا	۱۳۹۳	کلمبیا	مرکزی	۴	تیپ بوته ایستاده با رشد نامحدود، مناسب برای برداشت مکانیزه. بازارپسندی بسیار مناسب.	استان‌های لرستان، فارس، مرکزی، زنجان، آذربایجان
۱۰	غفار	۱۳۹۴	کلمبیا	مرکزی	۴	ایستاده رشد نامحدود، متحمل به خشکی، مقاوم به کنه دولکه ای، شکل و رنگ دانه و بازارپسندی بسیار مناسب	استان‌های لرستان، فارس، مرکزی، زنجان، آذربایجان، چهارمحال و بختیاری

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها ...

جدول ۲۸- لیست ارقام پیش بینی شده در برنامه‌های اصلاحی لوبیا تا افق ۱۴۰۴

پیشنهادات (با امکانات مورد نیاز برای دستیابی به ارقام جدید با ویژگیهای متمایز)	ویژگی‌های بارز ارقام در دست معرفی	تعداد رقم	سال	ردیف
وجود ژرم پلاسما کافی و بهره‌گیری از روش‌های نوین اصلاحی	پر محصول، بازارپسند و مقاوم به کنه دولکهای لوبیا	۱	۱۳۹۴	۱
-	پر محصول، دانه درشت، بازارپسند، متحمل/مقاوم به تنش‌های زنده و غیرزنده- لوبیا	۲	۱۳۹۵	۲
خریداری ادوات مناسب تهیه بستر و کاشت تجهیز آزمایشگاه بررسی کیفیت	پر محصول، زودرس، متحمل/مقاوم به تنش‌های زنده و غیرزنده، دانه درشت، مناسب برای برداشت مکانیزه، واجد کیفیت بالا- لوبیا ماش باقلا	۱	۱۳۹۶	۳
-	-	-	۱۳۹۷	۴
وجود ژرم پلاسما کافی و بهره‌گیری از روش‌های نوین اصلاحی	پر محصول، زودرس، متحمل/مقاوم به تنش‌های زنده و غیرزنده، دانه درشت، مناسب برای برداشت مکانیزه- لوبیا ماش و باقلا	۱	۱۳۹۸	۵
تجهیز آزمایشگاه بررسی بیماریها و مولکولی	پر محصول، زودرس، بازارپسند، متحمل/مقاوم به تنش‌های زنده و غیرزنده، مناسب برداشت مکانیزه لوبیا چشم بلبلی	۱	۱۳۹۹	۶
خریداری ادوات مناسب تهیه بستر و کاشت	پر محصول، زودرس، متحمل/مقاوم به تنش‌های زنده و غیرزنده لوبیا	۱	۱۴۰۰	۷
-	پر محصول، زودرس، مقاوم به کنه دولکهای، دارای تیپ بوته ایستاده، مقاوم به ویروس	۱	۱۴۰۱	۸
وجود ژرم پلاسما کافی و بهره‌گیری از روش‌های نوین اصلاحی	پر محصول، زودرس، بازارپسند، متحمل/مقاوم به تنش‌های زنده و غیرزنده، مناسب برای برداشت مکانیزه، واجد کیفیت بالا	۱	۱۴۰۲	۹
وجود ژرم پلاسما کافی	پر محصول، بازارپسند، دارای تیپ بوته ایستاده، مناسب برای برداشت مکانیزه لوبیا ماش باقلا	۲	۱۴۰۳	۱۰
وجود ژرم پلاسما کافی و بهره‌گیری از روش‌های نوین اصلاحی	پر محصول، بازارپسند، دارای تیپ بوته ایستاده، مناسب برای برداشت مکانیزه لوبیا	۱	۱۴۰۴	۱۱

جدول ۲۹- وضعیت ارقام نخود و باقلا موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر (از بدو تاسیس)

ردیف	محصول	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده	روش اصلاحی*	ویژگی(های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۱	نخود	بینالود	۱۳۸۶	ایکادا	خراسان رضوی	۴	مناسب برای کشت بهاره و کشت انتظاری، مقاوم به بیماری برق‌زدگی و تحمل به سرما، مناسب برای برداشت مکانیزه	مناطق خودکاری با امکان یک آبیاری تکمیلی یا کشت آبی
۲	باقلا	برکت	۱۳۶۳	ایکادا	گلستان	۴	عملکرد بسیار بالا، دانه درشت، زودپز و بازارپسندی مناسب	استانهای خوزستان، لرستان، اصفهان، گلستان و مازندران

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها ...

جدول ۳۰- وضعیت ارقام سیبزمینی موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر (از بدو تاسیس)

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده	روش اصلاحی*	ویژگی(های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۱	ساوالان	۱۳۸۷	ایران	کرج	۴	مناسب فرآوری صنعتی و تازه خوری با عملکرد بالا	کلیه مناطق کشت بهاره سیبزمینی با تابستان نسبتاً خنک و طرح استمرار
۲	خاوران	۱۳۹۲	ایران	کرج	۲	مقاوم به بیماری‌های مهم ویروسی و قارچی با عملکرد بالا	کلیه مناطق کشت بهاره سیبزمینی که دارای تابستان‌های نسبتاً خنک

جدول ۳۱- وضعیت ارقام کاهو موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر (از بدو تاسیس)

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا(در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده	روش اصلاحی*	ویژگی(های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۱	وارش	۱۳۸۷	ایران	مازندران	۱	دارای عملکرد بالا و کیفیت خوراکی مطلوب، بازارپسندی مناسب، متحمل به بیماری سفیدک داخلی سازگار به شرایط آب و هوایی شمال کشور	در اراضی خشکه‌زاری و اراضی شالیزاری پس از برداشت برنج در شمال کشور و مناطق مشابه
۲	طاوسی	۱۳۹۳	ایران	خوزستان	۱	دارای پوم(هد) یکنواخت، توپر، کشیده و با پیچش خوب، عملکرد مناسب، کیفیت برگ‌ها و بازارپسندی خوب	استان خوزستان
۳	ستاره	۱۳۹۴	ایران	کرج	۱	متحمل به بولتینگ، کاهش عملکرد بالا، بازارپسندی بسیار مناسب	البرز، تهران، اصفهان و مناطق مشابه

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها ...

جدول ۳۲- لیست ارقام پیش بینی شده در برنامه‌های اصلاحی سیب زمینی تا افق ۱۴۰۴

ردیف	سال	تعداد رقم	ویژگی‌های بارز ارقام در دست معرفی	پیشنهادات (با امکانات مورد نیاز برای دستیابی به ارقام جدید با ویژگیهای متمایز)
۱	۱۳۹۴	-	-	-
۲	۱۳۹۵	۱	دارای عملکرد بالا و نسبتا زودرس	احداث گلخانه‌های مناسب تلاقی، خریداری ادوات مناسب تهیه بستر و خاکدهی نظیر رتوشیپر و تراکتور چرخ باریک
۳	۱۳۹۶	-	-	-
۴	۱۳۹۷	۲	دارای عملکرد بالا و مناسب ۱- فرآوری ۲- تازه خوری	تجهیز آزمایشگاه بررسی کیفیت
۵	۱۳۹۸	۲	دارای عملکرد بالا و متوسط رس ۱- جهت تهیه چپیس ۲- چندمنظوره	احداث گلخانه‌های تولید مینی نیوبر
۶	۱۳۹۹	-	-	-
۷	۱۴۰۰	۱	دارای عملکرد بالا و متحمل به کم آبیاری و تحمل به ویروس‌های مهم سیب زمینی	بروزرسانی تجهیزات آزمایشگاه بیماری‌ها
۸	۱۴۰۱	-	-	-
۹	۱۴۰۲	۲	متوسط رس مناسب فرآوری و دارای عملکرد قابل قبول	تکمیل آزمایشگاه کشت بافت
۱۰	۱۴۰۳	-	-	-
۱۱	۱۴۰۴	۲	دارای عملکرد بالا و متحمل به کم آبیاری و استفاده چندمنظوره	بروزرسانی تجهیزات و ادوات کشت تا برداشت مناطق

جدول ۳۳- وضعیت ارقام اسفناج، طالبی و سیر موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر (از بدو تاسیس)

ردیف	محصول	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا(در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی	روش [*] اصلاحی	ویژگی(های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۱	اسفناج	ورامین ۸۸	۱۳۸۸	-	تهران	۱	پرمحصول برگ پهن، یکنواخت، زودرشد، سبز تیره و مقاوم	تهران، مازندران و مناطق مشابه
۲	طالبی	سمسوری ۸۸	۱۳۸۸	-	تهران	۱	همرسی و زودرسی میوه و کوتاه شدن طول دوره برداشت، کاهش هزینه‌های تولید	تهران، مرکزی، قم، اصفهان، یزد، خراسان، سمنان، فارس، بوشهر، هرمزگان
۳	سیر	مازند	۱۳۸۱	-	مازندران	۱	کمیت و کیفیت مطلوب، خاصیت انباری بالا،	استان مازندران و مناطق مشابه

جدول ۳۴- وضعیت ارقام خربزه موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر (از بدو تاسیس)

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا(در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی	روش [*] اصلاحی	ویژگی(های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۱	خاتونی ۹۳	۱۳۹۳	-	خراسان رضوی	۱	عملکرد و کیفیت بالا، یکنواختی بالا و کوتاه‌تر بودن دوره رشد به میزان ۱۰ روز، رنگ میوه زرد	مناطق گرم و معتدل استان‌های خراسان رضوی، جنوبی، شمالی، گلستان،
۲	درگزی ۹۳	۱۳۹۳	-	خراسان رضوی	۱	عملکرد و کیفیت بالا(متوسط عملکرد حدود ۴۵ درصد بیشتر).. متوسط وزن میوه بالا، و دارا بودن طعم و عطر مطلوب	گرم و معتدل استان‌های خراسان رضوی، جنوبی و شمالی، گلستان،

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها ...

جدول ۳۵- لیست ارقام پیش بینی شده در برنامه‌های اصلاحی خانواده سولاناسه تا افق ۱۴۰۴

ردیف	سال	تعداد رقم	ویژگی‌های بارز ارقام در دست معرفی	پیشنهادات (با امکانات مورد نیاز برای دستیابی به ارقام جدید با ویژگیهای متمایز)
۱	۱۳۹۴	-	-	-
۲	۱۳۹۵	-	-	تهیه ژرم پلاسما و آموزش تولید بذر
۳	۱۳۹۶	۲	رقم بادمجان سبزرنگ	دسترسی به ژرم پلاسما مناسب سولاناسه - تکمیل آزمایشگاه بررسی کیفیت خریداری ادوات مناسب تهیه بستر
۴	۱۳۹۷	-	-	-
۵	۱۳۹۸	۱	رقم بادمجان با تلخی پایین - یک رقم فلفل قلمی با عملکرد بالا	احداث گلخانه‌های تلاقی مناسب - شرکت در دوره‌های آموزش تولید ارقام
۶	۱۳۹۹	-	-	-
۷	۱۴۰۰	۱	رقم بادمجان سازگار به منطقه جنوب کشور	خرید ادوات بذر گیر مناسب برای سولاناسه
۸	۱۴۰۱	-	-	-
۹	۱۴۰۲	۱	رقم گوجه فرنگی دارای عملکرد و کیفیت بالا برای مناطق معتدل و گرم	شرکت در دوره‌های آموزش تولید ارقام گوجه فرنگی - تکمیل آزمایشگاه‌های بیماری و مولکولی
۱۰	۱۴۰۳	-	-	-
۱۱	۱۴۰۴	۱	رقم گوجه فرنگی دارای عملکرد و کیفیت بالا و مقاوم به بیماریهای مهم برای مناطق معتدل و گرم	تجهیزات تولید بذر مناسب در مناطق عمده تولید

جدول ۳۶- لیست ارقام پیش بینی شده در برنامه‌های اصلاحی پیاز تا افق ۱۴۰۴

ردیف	سال	تعداد رقم	ویژگی‌های بارز ارقام در دست معرفی	پیشنهادات (با امکانات مورد نیاز برای دستیابی به ارقام جدید با ویژگیهای متمایز)
۱	۱۳۹۴	-	-	-
۲	۱۳۹۵	۱	عملکرد نسبتا بالا، مناسب کشت پاییزه در مناطق جنوبی، عمر انباری زیاد، ماده خشک زیاد	تکمیل آزمایشگاه بررسی کیفیت و فرآوری
۳	۱۳۹۶	-	-	-
۴	۱۳۹۷	۱	عملکرد بالا، مناسب کشت بهاره در مناطق معتدل سرد، عمر انباری زیاد و متحمل به آفت تریپس	تجهیز گلخانه
۵	۱۳۹۸	-	-	-
۶	۱۳۹۹	۱	عملکرد بالا، مناسب کشت بهاره در مناطق معتدل سرد، عمر انباری زیاد	خریداری ادوات مناسب تهیه بستر کشت
۷	۱۴۰۰	-	-	-
۸	۱۴۰۱	۱	عملکرد بالا، مناسب کشت بهاره در مناطق معتدل سرد، عمر انباری زیاد	خرید تجهیزات بوجاری بذر و خریداری قفس‌های ایزوله
۹	۱۴۰۲	۱	عملکرد بالا، مناسب کشت بهاره در مناطق معتدل سرد، زودرس	بروزرسانی تجهیزات گلخانه
۱۰	۱۴۰۳	-	-	-
۱۱	۱۴۰۴	۱	عملکرد بالا، مناسب کشت پاییزه در مناطق جنوبی کشور	بروزرسانی ادوات تولید بذر

۲-۲- موسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور

موسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور فعالیت‌های خود را از سال ۱۳۷۱ در ۵ ایستگاه اصلی و ۹ ایستگاه فرعی در مناطق مختلف اگروکلیمائی سردسیری، گرمسیری و نیمه سردسیری و معتدل دیم کشور به منظور افزایش عملکرد محصولات زراعی دیم شامل غلات (گندم نان، گندم دوروم، جو و تریتیکاله)، حبوبات (نخود و عدس)، دانه‌های روغنی (کلزا، آفتابگردان و گلرنگ) و علوفه شروع کرده است. جمع‌آوری، حفظ و نگهداری ژرم‌پلاسِم محصولات زراعی دیم و شناسایی خصوصیات ژنتیکی به منظور استفاده از آنها در برنامه‌های اصلاحی ایجاد ارقام پر محصول غلات، حبوبات، دانه‌های روغنی و علوفه برای مناطق مختلف دیم کشور از مهم‌ترین برنامه‌های اصلاحی موسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور بوده است. افزایش کیفیت ارقام جدید و ایجاد ارقام مقاوم به تنش‌های زیستی از دیگر اقدامات این موسسه بوده است.

شکل ۱۴ - مزارع تحقیقاتی دیم کشور

این مؤسسه جهت بهره‌جویی از تحقیقات بین‌المللی و همچنین تربیت و افزایش توان علمی محققین خود با مؤسسات بین‌المللی ایکاردا، سیمیت، ایگریسات و عمدتا با مرکز ایکاردا همکاری دارد. انجام پروژه‌های مورد توافق طرفین، برگزاری اجلاس مشترک سالیانه در ایران و ارزیابی نتایج

حاصله از پروژه‌های اجراشده و تدوین برنامه‌های تحقیقاتی و آموزش سالیانه، بازدید کارشناسان ایکاردا از طرح‌های تحقیقاتی در دست اجرا، تبادل کتب و نشریات فنی، همکاری در تهیه وسایل آزمایشگاهی و تجهیز آزمایشگاه و همکاری در زمینه آموزش نیروی انسانی متخصص شامل آموزش‌های کوتاه مدت، میان مدت و تحصیلات تکمیلی در سطح PhD از مهم‌ترین زمینه‌های همکاری موسسه با مراکز مهم بین‌المللی به‌شمار می‌آیند. در موسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور از بدو تاسیس تا سال ۱۳۹۵ جمعاً تعداد ۴۳ رقم معرفی شده است شامل: تعداد ۱۶ رقم جدید گندم نان، ۳ رقم گندم دروم، ۸ رقم جو، ۶ رقم نخود، ۳ رقم عدس، ۴ رقم دانه روغنی (کلزا و گلرنگ) و ۳ رقم ماشک علوفه‌ای معرفی شده است. اسامی و مشخصات ارقام معرفی شده در جداول ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۱، ۴۲، ۴۴، ۴۶ و همچنین پیش‌بینی ارقام برای افق ۱۴۰۴ در جداول ۴۰، ۴۳، ۴۵ و ۴۷ آمده است.

شکل ۱۶ - رقم جو دیم نادر

شکل ۱۵ - رقم گندم دیم تک‌آب

شکل ۱۸ - رقم خردل روغنی دیم صادق

شکل ۱۷ - رقم عدس بیله‌سوار

جدول ۳۷- وضعیت ارقام گندم نان دیم موسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور (از بدو تاسیس)

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا	مرکز معرفی کننده اولیه	* روش اصلاحی	ویژگیهای بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۱	گهر	۱۳۷۵	سیمیت	موسسه دیم	۴	متحمل به تنش خشکی، مقاوم به بیماریها و کیفیت خوب نانوایی و	گرمسیر
۲	زاگرس	۱۳۷۶	سیمیت	موسسه دیم	۴	متحمل به تنش خشکی و گرما، نیمه مقاوم به بیماریها	گرمسیر
۳	نیک نژاد	۱۳۷۶	سیمیت	موسسه دیم	۴	نیمه متحمل به تنش خشکی و گرم، نیمه مقاوم به بیماریها و کیفیت خوب نانوایی و عملکرد بیشتر	گرمسیر
۴	آذر ۲	۱۳۷۸	ایران	موسسه دیم	۲	متحمل به تنش خشکی و سرما، زودرس، نیمه مقاوم به بیماریها و کیفیت خوب نانوایی و عملکرد بیشتر	سرد و معتدل
۵	کوهدشت	۱۳۷۹	ایکارد	موسسه دیم	۴	متحمل به تنش خشکی و گرما، مقاوم به بیماریها و کیفیت خوب نانوایی و عملکرد بیشتر	گرمسیر
۶	رصد	۱۳۸۷	ایران	موسسه دیم	۲	متحمل به تنش خشکی و سرما، نیمه مقاوم به بیماریها و کیفیت خوب نانوایی و عملکرد بیشتر	سرد و معتدل

*انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه بین‌المللی ۵- سایر روش‌ها.....

ادامه جدول ۳۷- وضعیت ارقام گندم نان دیم موسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور (از بدو تاسیس)

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا	مرکز معرفی کننده اولیه	* روش اصلاحی	ویژگیهای بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۷	هما	۱۳۸۸	ایران	موسسه دیم	۱	متحمل به تنش خشکی و سرما، زودرسی، عملکرد بیشتر	سرد و معتدل
۸	اوحدی	۱۳۸۹	ایران	موسسه دیم	۱	متحمل به تنش خشکی و سرما، زودرسی، عملکرد بیشتر	سرد و معتدل
۹	ریژاو	۱۳۹۰	سیمیت - ترکیه	موسسه دیم	۴	متحمل به تنش خشکی، زودرس، نیمه مقاوم به بیماریها و کیفیت خوب نانوایی و عملکرد بیشتر	معتدل
۱۰	کریم	۱۳۹۰	ایکارد	موسسه دیم	۴	متحمل به تنش خشکی و گرما، زودرس، مقاوم به بیماریها و کیفیت خوب نانوایی و عملکرد بیشتر	گرمسیر
۱۱	تک آب	۱۳۹۱	سیمیت - ترکیه	موسسه دیم	۴	مقاوم به سرما، نیمه مقاوم به بیماریها و کیفیت خوب نانوایی و عملکرد بیشتر، مناسب برای آبیاری تکمیلی	سرد
۱۲	باران	۱۳۹۲	سیمیت - ترکیه	موسسه دیم	۴	متحمل به تنش خشکی و سرما، زودرس، نیمه مقاوم به بیماریها و کیفیت خوب نانوایی و عملکرد بیشتر	سرد و معتدل
۱۳	قابوس	۱۳۹۲	سیمیت	موسسه دیم	۴	متحمل به تنش خشکی و گرما، زودرس، مقاوم به بیماریها و کیفیت خوب نانوایی و عملکرد بیشتر	گرمسیر

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها ...

ادامه جدول ۳۷- وضعیت ارقام گندم نان دیم موسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور (از بدو تاسیس)

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا	مرکز معرفی کننده اولیه	* روش اصلاحی	ویژگیهای بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۱۴	هشترود	۱۳۹۴	ایران	موسسه دیم	۲	متحمل به تنش خشکی و سرما، زودرس، نیمه مقاوم به بیماریها و کیفیت خوب نانوایی و عملکرد بیشتر	سرد و معتدل
۱۵	آفتاب	۱۳۹۴	سیمیت	موسسه دیم	۴	متحمل به تنش خشکی و گرما، زودرس، مقاوم به بیماریها و کیفیت خوب نانوایی و عملکرد بیشتر	گرمسیر
۱۶	سائین	۱۳۹۵	-	موسسه دیم	۲	با عملکرد بالا و مقاومت به بیماریهای زنگ زرد و سیاهک ها	اردبیل، مناطق پرتانسیل شمالغرب و آبیاری تکمیلی

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها ...

جدول ۳۸- وضعیت ارقام گندم دروم دیم موسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور (از بدو تاسیس)

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا	مرکز معرفی کننده اولیه	* روش اصلاحی	ویژگیهای بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۱	سیمره	۱۳۷۵	ایکارد	موسسه دیم	۴	متحمل به تنش خشکی، نیمه مقاوم به بیماریها و کیفیت خوب سمولینا	گرمسیر
۲	دهدشت	۱۳۸۷	ایتالیا	موسسه دیم	۴	متحمل به تنش خشکی، مقاوم به بیماریها و کیفیت خوب سمولینا	گرمسیر
۳	ساجی	۱۳۸۸	ایکارد	موسسه دیم	۴	تحمیل به تنش خشکی، مقاوم به بیماریها و کیفیت خوب سمولینا و عملکرد بیشتر	معتدل

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها ...

جدول ۳۹- وضعیت ارقام جو دیم موسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور (از بدو تاسیس)

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا	مرکز معرفی کننده اولیه	* روش اصلاحی	ویژگیهای بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۱	ایذه	۱۳۷۵	ایکارد	موسسه دیم	۴	متحمل به تنش خشکی و گرما، زودرس و سازگار با مناطق گرمسیر	گرمسیر
۲	سهند	۱۳۷۵	ایکارد	موسسه دیم	۴	متحمل به تنش خشکی و سرما، زودرس و مقاوم به ریزش و عملکرد بیشتر	سرد و معتدل
۳	سرارود	۱۳۷۷	ایکارد	موسسه دیم	۴	متحمل به تنش خشکی و نیمه زودرس و مقاوم به ریزش و ورس، پتانسیل عملکرد بیشتر، سازگار با مناطق معتدل	معتدل
۴	آبیدر	۱۳۸۵	ایکارد	موسسه دیم	۴	متحمل به تنش خشکی و سرما، زودرس و مقاوم به ریزش و عملکرد بیشتر	سرد و معتدل
۵	ماهور	۱۳۸۷	ایکارد	موسسه دیم	۴	متحمل به تنش خشکی و گرما، زودرس و سازگار با مناطق گرمسیر و عملکرد بیشتر	گرمسیر
۶	خرم	۱۳۹۰	ایکارد	موسسه دیم	۴	متحمل به تنش خشکی و گرما، زودرس و سازگار با مناطق گرمسیر	گرمسیر
۷	نادر	۱۳۹۱	ایران	موسسه دیم	۲	متحمل به تنش خشکی و سرما، زودرس، مقاوم به ریزش،	معتدل
۸	انصار	۱۳۹۳	ایکارد	موسسه دیم	۴	متحمل به تنش خشکی و گرما، زودرس و سازگار با مناطق گرمسیر و عملکرد بیشتر	سرد و معتدل

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها ...

جدول ۴۰ - لیست ارقام پیش بینی شده در برنامه های اصلاحی گندم و جو تا افق ۱۴۰۴

سایر توضیحات	پیشنهادات(یا امکانات مورد نیاز برای دستیابی به ارقام جدید با ویژگیهای ممتاز)	ویژگیهای بارز ارقام در دست معرفی	تعداد رقم		سال	ردیف
			جو	گندم		
			۰	۲	۱۳۹۴	۱
			۱	۳	۱۳۹۵	۲
			۲	۴	۱۳۹۶	۳
			۲	۴	۱۳۹۷	۴
			۲	۴	۱۳۹۸	۵
			۲	۴	۱۳۹۹	۶
			۲	۴	۱۴۰۰	۷
			۲	۴	۱۴۰۱	۸
			۲	۴	۱۴۰۲	۹
			۲	۴	۱۴۰۳	۱۰
			۲	۴	۱۴۰۴	۱۱

جدول ۴۱- وضعیت نخود دیم موسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور (از بدو تاسیس)

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا	مرکز معرفی کننده اولیه	روش اصلاحی*	ویژگیهای بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۱	هاشم	۱۳۷۵	ایکارد	موسسه دیم	۴	متحمل به تنش خشکی، پابلند و قابل برداشت مکانیزه، مقاوم به برق زدگی و عملکرد بالا	معتدل سرد و نیمه گرمسیر
۲	آرمان	۱۳۸۳	ایکارد	موسسه دیم	۴	متحمل به تنش خشکی، پابلند و قابل برداشت مکانیزه، مقاوم به برق زدگی و عملکرد بالا	معتدل سرد و نیمه گرمسیر
۳	آزاد	۱۳۸۷	ایکارد	موسسه دیم	۴	متحمل به تنش خشکی، پابلند و قابل برداشت مکانیزه، مقاوم به برق زدگی و عملکرد بالا	معتدل سرد و نیمه گرمسیر
۴	عادل	۱۳۹۳	ایکارد	موسسه دیم	۴	متحمل به تنش خشکی، پابلند و قابل برداشت مکانیزه، مقاوم به برق زدگی و فوزاریوم، عملکرد بالا	معتدل سرد و نیمه گرمسیر
۵	سارال	۱۳۹۲	ایکارد	موسسه دیم	۴	متحمل به تنش خشکی و سرما، زودرس، مقاوم برق زدگی، عملکرد پایدار و بالا	سردسیر دیم
۶	ثمین	۱۳۹۴	ایکارد	موسسه دیم	۴	متحمل به تنش خشکی، زودرس، متحمل به فوزاریوم، دانه درشت، عملکرد بالا	سردسیر دیم

* ۱- انتخاب از توده های بومی ۲- دورگ گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه بین المللی ۵- سایر روش ها.....

جدول ۴۲- وضعیت ارقام عدس دیم موسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور (از بدو تاسیس)

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا	مرکز معرفی کننده اولیه	روش اصلاحی*	ویژگیهای بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۱	گچساران	۱۳۷۸	ایکارد	موسسه دیم	۴	متحمل به تنش خشکی، زودرس، متحمل به فوزاریوم، عملکرد بالا	معتدل گرم و نیمه گرمسیر
۲	کیمیا	۱۳۸۸	ایکارد	موسسه دیم	۴	متحمل به تنش خشکی، زودرس، متحمل به فوزاریوم، عملکرد بالا	معتدل گرم و نیمه گرمسیر
۳	بیله‌سوار	۱۳۹۱	ایکارد	موسسه دیم	۴	متحمل به تنش خشکی، زودرس، مقاوم به فوزاریوم، دانه درشت و عملکرد بالا	معتدل سرد، معتدل گرم، نیمه گرمسیر و سردسیر

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها.....

جدول ۴۳- لیست ارقام پیش بینی شده در برنامه های اصلاحی حبوبات دیم (نخود و عدس) تا افق ۱۴۰۴

ردیف	سال	تعداد رقم		ویژگیهای بارز ارقام در دست معرفی	پیشنهادات(یا امکانات مورد نیاز برای دستیابی به ارقام جدید با ویژگیهای ممتاز)	سایر توضیحات
		نخود	عدس			
۱	۱۳۹۴	-	-			
۲	۱۳۹۵	۲	۱			
۳	۱۳۹۶	-	-			
۴	۱۳۹۷	۱	۱		اعتبارات پژوهشی مناسب	
۵	۱۳۹۸	۱	۱	تحمل به تنش های غیرزنده محیطی (سرما، گرما، خشکی)	انتقال تکنولوژی و همکاریهای بین المللی	تامین تجهیزات
۶	۱۳۹۹	۱	۱	مقاومت به برق زدگی و فوزاریوم	تامین تجهیزات اختصاص حبوبات از قبیل کارنده، ادوات داشت، کمباین برداشت، دستگاه بوجاری، انبار اختصاصی و اتاقک سرد	اختصاصی نظیر کارنده، کمباین و امکانات آزمایشگاهی
۷	۱۴۰۰	-	۱	پتانسیل عملکرد بالا، پایداری عملکرد	دستگاه بوجاری، انبار اختصاصی و اتاقک سرد	بازنشستگی نیروها در جند سال آینده در صورت عدم جایگزینی می تواند روند و سرعت فعالیت های تحقیقاتی در زمینه حبوبات را کند گرداند
۸	۱۴۰۱	-	۱	بازار پسندی و کیفیت مطلوب قابلیت برداشت مکانیزه یا نیمه مکانیزه تولید تیپ های پائیزه با قابلیت زمستانگذرانی مطلوب	برای نگهداری کوتاه مدت بذور تجهیز آزمایشگاه برای ارزیابی های کیفی، مطالعات تکمیلی مولکولی، تجهیز گلخانه های تحقیقاتی تامین نیروی انسانی محقق و پشتیبان	
۹	۱۴۰۲	۱	۱			

جدول ۴۴- وضعیت ارقام گلرنگ و کلزا موسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور(از بدو تاسیس)

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا	مرکز معرفی کننده اولیه	روش اصلاحی*	ویژگیهای بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۱	گلرنگ سینا	۱۳۸۶	ایران	موسسه دیم	۴	متحمل به خشکی	سرد و معتدل سرد
۲	گلرنگ فرامان	۱۳۹۰	ایران	موسسه دیم	۱	بی خار و متحمل به خشکی	سرد، معتدل سرد و گرمسیر
۳	کلزا شیرآلی	۱۳۸۸	استرالیا	موسسه دیم	۴	عملکرد بالا	سرد و گرمسیر
۴	کلزا صادق	۱۳۹۳	ایران	موسسه دیم	۲	مقاوم به ریزش	سرد و گرمسیر

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها.....

جدول ۴۵- لیست ارقام پیش بینی شده در برنامه های اصلاحی کلزا و گلرنگ دیم تا افق ۱۴۰۴

ردیف	سال	تعداد	ویژگیهای بارز ارقام در دست معرفی	پیشنهادات(یا امکانات مورد نیاز)	سایر توضیحات
۱	۱۳۹۴	--	--		
۲	۱۳۹۵	۱	گلرنگ - با درصد روغن دانه بالا		
۳	۱۳۹۶	۱	بالنگوی شهری- زودرس، متحمل به خشکی، گیاهی دو منظوره(روغنی- دارویی)	تجهیز آزمایشگاه دانه‌های روغنی به دستگاه‌های تعیین کیفیت روغن	
۴	۱۳۹۷	۱	گلرنگ - جهت تولید علوفه و با کیفیت علوفه عالی	کلزا: فراهم آوردن امکان دسترسی به ژرم پلاسم جهانی	
۵	۱۳۹۸	۱	کلزا- متحمل خشکی مناسب مناطق دیم گرمسیر	گلرنگ: جمع‌آوری توده‌های بومی سراسر کشور و دسترسی به ژرم پلاسم جهانی	نیاز به ژرم پلاسم جهانی -انتقال تکنولوژی تولید بذور هیبرید اعزام محققان به دوره‌های آموزشی خارج از کشور
۶	۱۳۹۹	۱	گلرنگ- بی خار و متحمل خشکی	بالنگوی شهری: دسترسی به ژرم پلاسم جهانی	
۷	۱۴۰۰	۱	کلزا- متحمل خشکی و دارای کیفیت روغن بالا	آفتابگردان: جمع‌آوری توده‌های بومی سراسر کشور و دسترسی به ژرم پلاسم جهانی	
۸	۱۴۰۱	۱	گلرنگ- متحمل سرما جهت کشت پاییزه مناطق سرد		
۹	۱۴۰۲	۱	بالنگوی شهری- عملکرد بالا و زودرس		
۱۰	۱۴۰۳	۱	آفتابگردان - متحمل خشکی		
۱۱	۱۴۰۴	۱	گلرنگ- با درصد روغن دانه بالا		

جدول ۴۶- وضعیت ارقام ماشک موسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور (از بدو تاسیس)

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا	مرکز معرفی کننده اولیه	* روش اصلاحی	ویژگیهای بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۱	مراغه	۱۳۸۸	ایران	موسسه دیم	۴	تحمل خشکی	سرد، معتدل سرد و گرمسیر
۲	گل سفید	۱۳۹۱	ایران	موسسه دیم	۴	مقاوم به سرما و تحمل خشکی	سرد، معتدل سرد
۳	لامعی	۱۳۹۴	ایران	موسسه دیم	۴	مقاوم به سرما، تحمل خشکی و زودرس	سرد، معتدل سرد

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه بین‌المللی ۵- سایر روش‌ها....

جدول ۴۷- لیست ارقام پیش بینی شده در برنامه های اصلاحی گیاهان علوفه ای دیم تا افق ۱۴۰۴

ردیف	سال	تعداد	ویژگیهای بارز ارقام در دست معرفی	پیشنهادات	سایر توضیحات
۱	۱۳۹۴	۱	ماشک پانونیکا- متحمل به سرما و خشکی	تجهیز آزمایشگاه بخش علوفه تجزیه محیط‌های رشد کنترل شده ایجاد امکانات تست تحمل سرما در آزمایشگاه و گلخانه تجهیز آزمایشگاه بخش به امکانات تجزیه کیفی ارزیابی توده‌های بومی سراسر کشور دسترسی به ژرم پلاسما جهانی	اعزام محققان به دوره‌های آموزشی خارج از کشور می‌تواند در توفیق برنامه علوف دیم موثر باشد
۲	۱۳۹۵	۱	خلر- متحمل به خشکی		
۳	۱۳۹۶	۱	ماشک گل خوشه ای- متحمل به سرما و خشکی		
۴	۱۳۹۷	۱	ماشک - جهت تولید علوفه و با کیفیت		
۵	۱۳۹۸	۱	نخود علوفه ای- متحمل به خشکی، مناسب مناطق دیم گرمسیر		
۶	۱۳۹۹	۱	ماشک برگ پهن (ناربون)- متحمل خشکی		
۷	۱۴۰۰	۱	خلر- متحمل خشکی		
۸	۱۴۰۱	۱	ماشک- متحمل سرما جهت کشت پاییزه مناطق سرد		
۹	۱۴۰۲	۱	ماشک ساتیوا- عملکرد علوفه بالا و زودرس		
۱۰	۱۴۰۳	۱	خلر - متحمل خشکی		
۱۱	۱۴۰۴	۱	گون علوفه ای- عملکرد علوفه بالا		

۲-۳- موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند

موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند در کرج، در فاصله ۳۵ کیلومتری غرب تهران واقع است. این موسسه شامل ۶ بخش تحقیقاتی و ۸ آزمایشگاه می‌باشد و ۱۳ ایستگاه تحقیقاتی واقع در مناطق تولید چغندر قند در سراسر کشور را زیر نظر دارد. با بیش از ۷۰ سال تجربه در به‌نژادی و تهیه ارقام اصلاح شده چغندر قند، موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند تنها مرکز تحقیقاتی پیشرو در منطقه است. امکانات فراوان و سطوح زیر کشت وسیعی در اختیار این موسسه می‌باشد آن را جزو مؤسسات معتبر تولید بذر در خاورمیانه قرار داده است، به‌طوری‌که توانایی بالایی در انواع مختلف ارقام اصلاح شده با قیمت‌های قابل رقابت در مقادیر مناسب و مورد نیاز را دارد. تهیه و تولید بذر چغندر قند مورد نیاز کارخانه‌های قند کشور به‌منظور بی‌نیاز کردن کشور از خرید بذور خارجی، تحقیقات در زمینه‌های به‌نژادی، به‌زارعی، تکنولوژی قند، بیوتکنولوژی و تکنولوژی بذور اصلاح و تهیه ارقام مختلف چغندر قند متناسب با شرایط مختلف آب و هوایی کشور و با کیفیت مطلوب، از مهم‌ترین وظایف این موسسه به‌شمار می‌آید.

سطح زیر کشت چغندر قند در دهه اخیر از ۱۵۰ تا حدود ۲۲۰ هزار هکتار در نوسان بوده است. از حیث مصرف، براساس گزارش سازمان خواربار و کشاورزی جهانی طی سال‌های ۲۰۰۰-۱۹۸۹، متوسط جهانی تأمین انرژی از شکر معادل ۹ درصد کشورهای توسعه یافته ۱۳ درصد، در کشورهای در حال توسعه ۷ درصد و در ایران، به‌طور متوسط ۸ درصد برآورد شده است، مصرف سرانه قند و شکر در کشور حدود ۳۰ کیلوگرم برآورد شده است. تحقیقات چغندر قند با قدمتی ۷۰ ساله یکی از قدیمی‌ترین عرصه‌های تحقیقات کشاورزی در ایران به‌شمار می‌آید که در بین محصولات گوناگون کشاورزی برجسته است. تحقیقات این محصول، هم‌اینک در یک موسسه تحقیقاتی و تولیدی تک محصولی به نام (موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند) متمرکز است. وضعیت ارقام معرفی شده موسسه (۲۵ رقم) و پیش‌بینی ارقام تا افق ۱۴۰۴ (جمعاً ۱۴ رقم) در جداول ۴۸ و ۴۹ آمده است.

شکل ۲۰- رقم چغندر قند اکباتان

شکل ۱۹- رقم چغندر قند تربت

جدول ۴۸- وضعیت ارقام چغندر قند موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند (از بدو تاسیس)

ردیف	نام رقم	سال معرفی مبداء	کشور	مرکز معرفی کننده اولیه	روش اصلاحی	ویژگی بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۱	PP8	۱۳۵۲	ایران	موسسه تحقیقات چغندر قند	دورگ گیری	رقم پرمحصول نرمال	کلیه مناطق چغندر کاری عاری از بیماری
۲	PP 22	۱۳۵۳	ایران	موسسه تحقیقات چغندر قند	دورگ گیری	رقم پرمحصول نرمال	کلیه مناطق چغندر کاری عاری از بیماری
۳	H 5505	۱۳۵۴	ایران	موسسه تحقیقات چغندر قند	هیبرید	متحمل به کرلی تاپ	استان فارس و سایر مناطق آلوده
۴	۹۵۹۷	۱۳۵۷	ایران	موسسه تحقیقات چغندر قند	دورگ گیری	رقم پرمحصول نرمال	کلیه مناطق چغندر کاری عاری از بیماری
۵	T41R	۱۳۶۱	ایران	موسسه تحقیقات چغندر قند	هیبرید	رقم پرمحصول نرمال	کلیه مناطق چغندر کاری عاری از بیماری
۶	IC	۱۳۶۱	ایران	موسسه تحقیقات چغندر قند	هیبرید	رقم پرمحصول نرمال	کلیه مناطق چغندر کاری عاری از بیماری
۷	Polyrave	۱۳۶۴	ایران	موسسه تحقیقات چغندر قند	هیبرید	رقم پرمحصول نرمال	کلیه مناطق چغندر کاری عاری از بیماری
۸	BR1	۱۳۶۵	ایران	موسسه تحقیقات چغندر قند	هیبرید	مقاوم به ساقه روی	مناطق کشت پائیزه جنوب کشور
۹	سیمین	۱۳۷۱	ایران	موسسه تحقیقات چغندر قند	دورگ گیری	رقم پرمحصول نرمال	کلیه مناطق چغندر کاری عاری از بیماری
۱۰	۷۲۳۳	۱۳۷۲	ایران	موسسه تحقیقات چغندر قند	هیبرید	متحمل به شوری	کلیه مناطق دارای اراضی شور
۱۱	دز	۱۳۷۲	ایران	موسسه تحقیقات چغندر قند	هیبرید	مقاوم به ساقه روی	مناطق کشت پائیزه جنوب کشور
۱۲	رسول	۱۳۸۲	ایران	موسسه تحقیقات چغندر قند	هیبرید	مقاوم به ساقه روی	مناطق کشت پائیزه جنوب کشور

ادامه جدول ۴۸- وضعیت ارقام چغندر قند موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند (از بدو تاسیس)

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبداء	مرکز معرفی کننده اولیه	روش اصلاحی	ویژگی بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۱۳	شیرین	۱۳۸۲	ایران	موسسه تحقیقات چغندر قند	هیبرید	عملکرد شکر بالا	کلیه مناطق چغندر کاری عاری از بیماری
۱۴	جلگه	۱۳۸۵	ایران	موسسه تحقیقات چغندر قند	هیبرید	رقم پرمحصول نرمال	کلیه مناطق چغندر کاری عاری از بیماری
۱۵	گدوک	۱۳۸۵	ایران	موسسه تحقیقات چغندر قند	هیبرید	رقم پرمحصول نرمال	کلیه مناطق چغندر کاری عاری از بیماری
۱۶	زرقان	۱۳۸۵	ایران	موسسه تحقیقات چغندر قند	هیبرید	متحمل به ریزومانیا	کلیه مناطق آلوده
۱۷	جام	۱۳۸۹	ایران	موسسه تحقیقات چغندر قند	هیبرید	متحمل به پوسیدگی ریشه	کلیه مناطق آلوده
۱۸	شریف	۱۳۹۰	ایران	موسسه تحقیقات چغندر قند	هیبرید	مقاوم به ساقه روی	مناطق کشت پائیزه جنوب کشور
۱۹	پارس	۱۳۹۰	ایران	موسسه تحقیقات چغندر قند	هیبرید	متحمل به ریزومانیا	کلیه مناطق آلوده
۲۰	ترت	۱۳۹۱	ایران	موسسه تحقیقات چغندر قند	هیبرید	متحمل به ریزومانیا	کلیه مناطق آلوده
۲۱	اکباتان	۱۳۹۲	ایران	موسسه تحقیقات چغندر قند	هیبرید	مقاوم به پوسیدگی ریشه	کلیه مناطق آلوده
۲۲	پایا	۱۳۹۳	ایران	موسسه تحقیقات چغندر قند	هیبرید	متحمل به خشکی	کلیه مناطق دچار محدودیت آب
۲۳	آریا	۱۳۹۳	ایران	موسسه تحقیقات چغندر قند	هیبرید	مقاوم به ریزومانیا و نماتد	کلیه مناطق آلوده
۲۴	شکופا	۱۳۹۴	ایران	موسسه تحقیقات چغندر قند	هیبرید	مقاوم به ریزومانیا و نماتد	کلیه مناطق آلوده
۲۵	مطهر	۱۳۹۴	ایران	موسسه تحقیقات چغندر قند	دورگ گیری	مقاوم به ریزومانیا	کلیه مناطق آلوده

جدول ۴۹- لیست ارقام پیش بینی شده در برنامه اصلاحی چغندر قند تا افق ۱۴۰۴

ردیف	سال	تعداد رقم	ویژگی بارز ارقام در دست معرفی	پیشنهادات یا امکانات مورد نیاز برای دستیابی به ارقام جدید با ویژگی‌های متمایز
۱	۱۳۹۴	۲	یک رقم مولتی ژرم مقاوم به ریزومانی یک رقم منوژرم مقاوم به ریزومانی و نماتد	-
۲	۱۳۹۵	-	-	-
۳	۱۳۹۶	۳	یک رقم مقاوم به ریزومانی - نماتد مولد سیست یک رقم مقاوم به ریزومانی - پوسیدگی ریشه یک رقم مقاوم به ریزومانی - نماتد مولد گره	-
۴	۱۳۹۷	۱	یک رقم مقاوم به ساقه روی (بولتینگ)	نشانگرهای مولکولی، تجهیزات و امکانات جهت غربال مواد اصلاحی تحت شرایط کنترل شده
۵	۱۳۹۸	-	-	-
۶	۱۳۹۹	-	-	-

ادامه جدول ۴۹- لیست ارقام پیش بینی شده در برنامه اصلاحی چغندر قند تا افق ۱۴۰۴

ردیف	سال	تعداد رقم	ویژگی بارز ارقام در دست معرفی	پیشنهادات یا امکانات مورد نیاز برای دستیابی به ارقام جدید با ویژگی‌های متمایز
۷	۱۴۰۰	۲	یک رقم مقاوم به ریزومانی - نماتد مولد سیست یک رقم مقاوم به ریزومانی - پوسیدگی ریشه	-
۸	۱۴۰۱	۲	یک رقم مقاوم به ساقه روی (بولتینگ) یک رقم مقاوم به ریزومانی - خشکی	-
۹	۱۴۰۲	۲	یک رقم مقاوم به ساقه روی (بولتینگ) یک رقم مقاوم به ریزومانی - خشکی	-
۱۰	۱۴۰۳	۱	یک رقم مقاوم به ریزومانی - نماتد مولد سیست - پوسیدگی ریشه	-
۱۱	۱۴۰۴	۱	یک رقم مقاوم به ریزومانی - نماتد مولد سیست - نماتد مولد گره	-

۲-۴- موسسه تحقیقات کشاورزی برنج کشور

شروع فعالیت‌های موسسه تحقیقات برنج کشور با جمع آوری ارقام بومی و ثبت مشخصات آنها با هدف تهیه لاین‌های خالص از طریق روش‌های گزینش توده ای و انفرادی از سال ۱۳۳۹ در گیلان و ۱۳۴۲ در مازندران آغاز شد و با ورود ارقام خارجی به ایران در سال ۱۳۴۲ و شروع دورگ‌گیری تحقیقات برنج وارد مرحله جدیدی شد. در این راستا محققین اقدام به مطالعه خصوصیات ژنتیکی برنج برای انتخاب والدین برتر جهت دورگ‌گیری بر طبق اهداف به نژادی نمودند. این اهداف شامل تولید ارقام پرمحصول با کیفیت مناسب پاکوتاه زودرس مقاوم به ورس آفات و بیماری‌ها بوده است. تحقیق در زمینه گیاه‌پزشکی برنج در گیلان با تشکیل آزمایشگاه بررسی آفات و بیماری‌های گیاهی و به دنبال آن مطالعه کنترل شیمیایی علف‌های هرز بیماری بلاست و ارزیابی واکنش تعدادی از ارقام برنج در مقابل این بیماری آغاز شد. با ظهور کرم ساقه خوار برنج تحقیق در مورد کنترل این آفت مهم به فعالیت‌های یاد شده اضافه شد.

شکل ۲۱- مزرعه تولید بذر برنج

پژوهش پیرامون مسائل خاک و آب با اهداف کلی مطالعه و تحقیق عوامل خاکی بر افزایش عملکرد در واحد سطح و آشنایی مناطق مستعد کشاورزی و کار برنج با تاسیس اداره حاصلخیزی خاک آغاز گردید. تحقیقات این بخش به طور عمده در زمینه بررسی فرآیندهای زیست‌شناسی و شیمیایی عناصر در خاک گیاه مطالعه عوامل محدودکننده رشد توصیه کودی مناسب برای گیاه برنج بر اساس ویژگی‌های خاک و رقم و نیز بررسی روابط آب خاک و گیاه متمرکز بوده است با ایجاد مراکز تحقیقات کشاورزی در استان‌ها و سپس با تشکیل شورای هماهنگی تحقیقات برنج کشور در سال ۱۳۶۹ فعالیت‌های تحقیقاتی با انسجام بیشتری دنبال شد.

موسسه تحقیقات برنج کشور در سال ۱۳۷۲ به مرکزیت گیلان تاسیس و در سال ۱۳۷۳ به طور رسمی شروع به کار کرد این موسسه دارای پنج بخش اصلاح و تهیه بذر خاک و آب گیاه‌پزشکی

فنی مهندسی کشاورزی و خدمات فنی و تحقیقاتی است. هدایت فعالیت‌های تحقیقاتی برنج در سایر مناطق کشور نیز به عهده این موسسه می باشد. نتایج حاصل از تحقیقات برنج در زمینه‌های مختلف از طریق اجرای طرح‌های تحقیقی ترویجی و طرح‌های مشابه و متعاقب آن انتشار گزارش‌های پژوهشی به طور مستقل و نشریات ترویجی با همکاری سازمان جهاد کشاورزی و معاونت ترویج و نظام بهره برداری به شالی‌کاران انتقال می یابد. از بدو تاسیس این موسسه تاکنون ۴۹ رقم برنج معرفی شده است (جدول ۵۰). لیست ارقام پیش‌بینی شده (۹ رقم) در برنامه‌های اصلاحی گیاه زراعی برنج در جدول ۵۱ آمده است.

شکل ۲۲ - مزارع تحقیقاتی برنج کشور

جدول ۵۰- وضعیت ارقام برنج موسسه تحقیقات برنج کشور از بدو تاسیس							
ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبداء (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	* روش اصلاحی	ویژگی(های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۱	مهر	۱۳۴۵	-	موسسه تحقیقات برنج- معاونت مازندران	۱	ارتفاع کمتر از ارقام بومی	شرق مازندران
۲	فیروز	۱۳۴۵	-	موسسه تحقیقات برنج- معاونت مازندران	۱	عملکرد بالاتر از ارقام بومی	استان مازندران
۳	مصباح	۱۳۴۶	آمریکا	موسسه تحقیقات برنج- معاونت مازندران	۱	عملکرد بالاتر از ارقام بومی	استان مازندران
۴	گرده	۱۳۴۶	آمریکا	موسسه تحقیقات برنج- معاونت مازندران	۱	مقاوم به سرما	استان مازندران
۵	تایچونگ ۶۵	۱۳۵۰	چین تایپه	موسسه تحقیقات برنج- معاونت مازندران	۲	مقاوم به ورس	استان مازندران

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها ...

ادامه جدول ۵۰- وضعیت ارقام برنج موسسه تحقیقات برنج کشور از بدو تاسیس							
ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبداء (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	روش اصلاحی	ویژگی(های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۶	فوجی مینوری	۱۳۵۰	ژاپن	موسسه تحقیقات برنج- معاونت مازندران	۴	مقاوم به سرما و زودرس	استان مازندران
۷	گیل ۱	۱۳۵۱	-	موسسه تحقیقات برنج	۲	عملکرد بالا	استان گیلان
۸	آمل ۱	۱۳۵۱	-	موسسه تحقیقات برنج- معاونت مازندران	۲	عملکرد بالا	استان مازندران
۹	اهواز ۱	۱۳۵۳	ایری	موسسه تحقیقات برنج	۴	مقاوم به بلاست- ورس	خوزستان
۱۰	آمل ۲	۱۳۵۸	ایری	موسسه تحقیقات برنج- معاونت مازندران	۴	عملکرد بالا و زودرس	استان مازندران
۱۱	آمل ۳	۱۳۵۸	هند	موسسه تحقیقات برنج- معاونت مازندران	۴	عملکرد بالا، مقاوم به بلاست و ورس	استان مازندران
۱۲	گیل ۳	۱۳۵۹	-	موسسه تحقیقات برنج	۲	عملکرد بالا	استان گیلان
۱۳	خزر	۱۳۶۲	ایری	موسسه تحقیقات برنج	۲	تیپ بوته و عملکرد	استانهای برنج خیز
۱۴	هراز	۱۳۶۴	ایران - ایری	موسسه تحقیقات برنج- معاونت مازندران	۲	مقاوم به بیماری بلاست	خوزستان
۱۵	سپیدرود	۱۳۶۶	ایران - ایری	موسسه تحقیقات برنج	۲	زودرس و ساقه قوی	گیلان-مازندران

*۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روشها

ادامه جدول ۵۰- وضعیت ارقام برنج موسسه تحقیقات برنج کشور از بدو تاسیس

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبداء (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	* روش اصلاحی	ویژگی(های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۱۶	مازند	۱۳۶۸	سورینام	موسسه تحقیقات برنج- معاونت مازندران	۴	عملکرد و کیفیت	استان مازندران
۱۷	اوندا	۱۳۶۹	ایتالیا	موسسه تحقیقات برنج- معاونت مازندران	۴	مقاوم به سرما	مناطق سردسیر
۱۸	زاینده رود	۱۳۷۱	-	موسسه تحقیقات برنج- مرکز تحقیقات کشاورزی اصفهان	۱	عملکرد بالا	استان اصفهان
۱۹	دشت	۱۳۷۲	ایران-ایری	موسسه تحقیقات برنج- معاونت مازندران	۲	عملکرد و کیفیت	استان مازندران
۲۰	بجار	۱۳۷۲	ایران-ایری	موسسه تحقیقات برنج	۲	مقاوم و تبدیل بالا	استان گیلان
۲۱	دورودزن	۱۳۷۳	ایری	موسسه تحقیقات برنج- مرکز تحقیقات کشاورزی فارس	۴	مقاوم به ورس	استان فارس

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها ...

ادامه جدول ۵۰- وضعیت ارقام برنج موسسه تحقیقات برنج کشور از بدو تاسیس

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبداء (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	روش [*] و ویژگی(های) بارز اصلاحی	اقلیم مناسب کشت
۲۲	چرام ۱	۱۳۷۳	ایری	موسسه تحقیقات برنج مرکز تحقیقات کشاورزی کهگیلویه و بویر احمد	مقاوم به ورس و بلاست	کهگیلویه و بویر احمد
۲۳	نعمت	۱۳۷۴	-	موسسه تحقیقات برنج	عملکرد بالا-دانه بلند	گیلان و مازندران
۲۴	سازندگی	۱۳۷۴	-	موسسه تحقیقات برنج- مرکز تحقیقات کشاورزی اصفهان	عملکرد بالا-کوتاه	استان اصفهان
۲۵	چرام ۲	۱۳۷۴	-	موسسه تحقیقات برنج	عملکرد بالا	کهگیلویه و بویر احمد
۲۶	یاسوج ۱	۱۳۷۵	ایری	موسسه تحقیقات برنج	مقاوم به سرما و ورس	کهگیلویه و بویر احمد
۲۷	یاسوج ۲	۱۳۷۵	-	موسسه تحقیقات برنج	عملکرد و کیفیت	کهگیلویه و بویر احمد

*۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روشها

ادامه جدول ۵۰- وضعیت ارقام برنج موسسه تحقیقات برنج کشور از بدو تاسیس

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبدا (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	روش ^۰ اصلاحی	ویژگی(های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۲۸	ياسوج ۳	۱۳۷۶	-	موسسه تحقیقات برنج	۱	عملکرد و کیفیت	کهگیلویه و بویراحمد
۲۹	چرام ۳	۱۳۷۶	-	موسسه تحقیقات برنج	۱	عملکرد و مقاوم به ورس	کهگیلویه و بویراحمد
۳۰	عنبربو	۱۳۷۶	-	موسسه تحقیقات برنج	۱	عملکرد و کیفیت	لرستان-فارس و اصفهان
۳۱	ایلام	۱۳۷۶	-	موسسه تحقیقات برنج	۱	عملکرد و کیفیت	ایلام
۳۲	ندا	۱۳۷۷	-	موسسه تحقیقات برنج-	۲	عملکرد بالا، مقاوم به بلاست	گیلان- مازندران
۳۳	کوهرنگ	۱۳۷۹	-	موسسه تحقیقات برنج	۱	عملکرد و کیفیت	چهارمحال بختیاری
۳۴	درفک	۱۳۸۰	-	موسسه تحقیقات برنج	۲	کیفی و دانه بلند	گیلان- مازندران
۳۵	ساحل	۱۳۸۰	ایری	موسسه تحقیقات برنج-	۴	متوسط رس و کیفی	استان برنج خیز
۳۶	فجر	۱۳۸۰	ایری	موسسه تحقیقات برنج- معاونت مازندران	۴	متوسط رس و کیفی	استان برنج خیز
۳۷	صالح	۱۳۸۱	ایران-ایری	موسسه تحقیقات برنج	۲	زودرس و دانه بلند	استان برنج خیز
۳۸	کادوس	۱۳۸۲	ایری	موسسه تحقیقات برنج	۴	دانه بلند و معطر	استان برنج خیز

*۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روشها

ادامه جدول ۵۰- وضعیت ارقام برنج موسسه تحقیقات برنج کشور از بدو تاسیس							
ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبداء (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	روش* و ویژگی(های) بارز اصلاحی	ارقلم مناسب کشت	
۳۹	شفق	۱۳۸۲	ایری	موسسه تحقیقات برنج- معاونت مازندران	۴	استان های برنج خیز	متوسط رس، پاکوتاه
۴۰	تابش	۱۳۸۲	-	موسسه تحقیقات برنج- معاونت مازندران	پرتوتابی	مازندران- کگلستان	مقاوم به ورس
۴۱	پویا	۱۳۸۲	-	موسسه تحقیقات برنج- معاونت مازندران	پرتوتابی	مازندران- کگلستان	مقاوم به ورس
۴۲	دانیال	۱۳۸۵	ایری	موسسه تحقیقات برنج	۴	خوزستان	عملکرد و مقاوم ورس
۴۳	دیلیم	۱۳۸۶	ایری	موسسه تحقیقات برنج	۳	گیلان	عملکرد بالا
۴۴	شیرودی	۱۳۸۷	ایران	موسسه تحقیقات برنج- معاونت مازندران	۲	استان برنج خیز	عملکرد بالا و کیفی
۴۵	کریم	۱۳۸۷	ایری	موسسه تحقیقات برنج	۴	کهگلویه و بویر احمد	عملکرد بالا و کیفی
۴۶	کشوری	۱۳۹۰	ایری	موسسه تحقیقات برنج- معاونت مازندران	۴	مازندران	عملکرد بالا، کیفیت، رتون زایی
۴۷	کوهسار	۱۳۹۰	ایری	موسسه تحقیقات برنج- معاونت مازندران	۴	مناطق سردسیر	مقاوم به سرما- زودرس
۴۸	گوهر	۱۳۹۰	هند	موسسه تحقیقات برنج	۲	استان برنج خیز	عملکرد بالا و کیفی
۴۹	گیلانه	۱۳۹۵		موسسه تحقیقات برنج	تلاقی برگشتی	استان برنج خیز	زودرس و پاکوتاه

* ۱- انتخاب از توده های بومی ۲- دورگ گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه های بین المللی
۵- سایر روش ها ...

جدول ۵۱- لیست ارقام پیش بینی شده در برنامه اصلاحی برنج تا افق ۱۴۰۴

ردیف	سال	تعداد رقم	ویژگی‌های بارز ارقام در دست معرفی	*پیشنهادهای (یا امکانات مورد نیاز برای دستیابی به ارقام جدید با ویژگی‌های متمایز)
۱	۱۳۹۴	-	-	-
۲	۱۳۹۵	۱	مشابه ارقام بومی و زودرس	تجهیز زیرساخت تولید (انبار، بوجاریزر و...)
۳	۱۳۹۶	۱	خوش کیفیت	تجهیز زیرساخت تولید (انبار، بوجاریزر و...)
۴	۱۳۹۷	۱	متحمل به کم آبی	تجهیز زیر ساخت تحقیقاتی (گلخانه و ..)
۵	۱۳۹۸	۱	پرمحصول و کیفی	تجهیز زیر ساخت تحقیقاتی (گلخانه و ..)
۶	۱۳۹۹	۱	پرمحصول و کیفی	تجهیز زیر ساخت آزمایشگاهی (دستگاه اندازه گیری و ...)
۷	۱۴۰۰	۱	پرمحصول و کیفی	تجهیز مزارع تحقیقاتی، چاه آب و ...
۸	۱۴۰۱	۱	پرمحصول و کیفی	-
۹	۱۴۰۲	۱	پرمحصول و کیفی	-
۱۰	۱۴۰۳	۱	پرمحصول و کیفی	-
۱۱	۱۴۰۴	۱	پرمحصول و کیفی	-

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها

۲-۵- مؤسسه تحقیقات کشاورزی پنبه کشور

توجه به اهمیت پنبه در صنایع نساجی و روغن‌کشی، تحقیقات به‌نژادی این گیاه با ارزش از سال ۱۳۰۹ شمسی در ورامین آغاز شد. مؤسسه تحقیقات پنبه کشور در سال ۱۳۷۶ هم‌زمان با نیاز روزافزون به ارقام جدید اصلاح شده و اهمیت مدیریت زراعی در افزایش عملکرد و پیشرفت علوم مختلف به‌ویژه در بخش صنایع و کشاورزی در گرگان تأسیس شد. در حال حاضر این مؤسسه دارای پنج بخش تحقیقاتی به نژادی، فنی و مهندسی، گیاه‌پزشکی، به‌زراعی و خدمات فنی و تحقیقاتی است.

شکل ۲۳ - مزرعه تولید بذر پنبه (مرحله غوزه‌دهی)

شکل ۲۴- مزرعه تولید بذر پنبه (مرحله برداشت)

معاونت مستقل در شهرستان ورامین ستاد موسسه را در امر تحقیقات به‌ویژه در زمینه تکنولوژی الیاف یاری می‌دهد. براساس سیاست‌های سازمان تات معاونت مذکور از سال ۱۳۸۸ به بخش تحقیقات پنبه تبدیل شد. اعضای هیئت علمی این مؤسسه ۳۲ نفر هستند که در هفت ایستگاه تحقیقاتی اختصاصی در ورامین (خاوه)، کارکنده، هاشم آباد، کاشمر، اصفهان، داراب و مغان مشغول به تحقیق می‌باشند.

از وظایف اصلی این موسسه می‌توان به تهیه بذور اصلاح شده ارقام تجاری و همچنین حفظ و نگهداری پتانسیل ژنتیکی ارقام تجاری موجود (رقم ساحل، مهر، ورامین و بختگان) با تشکیل طبقات مختلف تکثیر بذر و تهیه هسته اولیه بذور ارقام تجاری فوق اشاره کرد. همه ساله جهت تهیه بذر گواهی شده برای حدود ۱۵۰۰۰۰ هکتار اراضی پنبه‌کاری کشور در اختیار پیمانکاران خصوصی و دولتی طرف قرارداد با بخش اجرا (اداره کل پنبه و دانه‌های روغنی) قرار می‌گیرد. معرفی تعداد ۱۶ رقم پنبه با خصوصیات زراعی مطلوب از بدو تاسیس تاکنون از دستاوردهای با ارزش این موسسه است (جدول ۵۲). لیست ارقام پیش‌بینی شده در برنامه‌های اصلاحی پنبه تا افق ۱۴۰۴ (۲۲ رقم) در جدول ۵۳ آمده است.

شکل ۲۶- رقم پنبه خرداد

شکل ۲۵- رقم پنبه کاشمر

جدول ۵۲- وضعیت ارقام پنبه موسسه تحقیقات پنبه کشور از بدو تاسیس

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبداء (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	روش* اصلاحی	ویژگی(های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۱	ساحل	۱۳۴۶	-	بخش تحقیقات پنبه و گیاهان لیفی	دورگ گیری	دارای قوزه درشت، متحمل به بیماری ورتیسیلیومی می باشد. به کم آبی حساس بوده ولی تحمل نسبی به شوری دارد. مناسب برداشت مکانیزه نمی باشد	گلستان و مازندران
۲	ورامین	۱۳۴۶	-	بخش تحقیقات پنبه و گیاهان لیفی	دورگ گیری	پر بار و حساس به بیماری ورتیسیلیومی بوده اما مناسب برداشت مکانیزه نمی باشد. این رقم حساس به تنش های شوری و خشکی می باشد.	تهران، خراسان، اردبیل و نواحی مرکزی ایران
۳	بخنگان	۱۳۶۵	-	بخش تحقیقات پنبه و گیاهان لیفی	انتخاب از خزانه های بین المللی	به بیماری پژمردگی ورتیسیلیومی متحمل است. دارای قوزه درشت بوده ولی مناسب برداشت مکانیزه نمی باشد	فارس
۴	مهر	۱۳۷۴	-	بخش تحقیقات پنبه و گیاهان لیفی	انتخاب از خزانه های بین المللی	زودرس، حساس به بیماری پژمردگی ورتیسیلیومی و دارای مقاومت نسبی به آفات مکنده است.	اردبیل

* ۱- انتخاب از توده های بومی ۲- دورگ گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه های بین المللی
۵- سایر روش ها ...

ادامه جدول ۵۲- وضعیت ارقام پنبه موسسه تحقیقات پنبه کشور از بدو تاسیس

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبداء(در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	روش اصلاحی*	ویژگی(های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۵	سپید	۱۳۸۶	-	موسسه تحقیقات پنبه کشور	انتخاب از خزانه	متوسط رس بوده و متحمل به خشکی و شوری می باشد.	استانهای گلستان و مازندران
۶	خرداد	۱۳۸۶	-	موسسه تحقیقات پنبه کشور	انتخاب از خزانه‌های بین المللی	زودرس و تحمل نسبی به بیماری پژمردگی دارد. امکان برداشت مکانیزه در این رقم وجود درد. این رقم دارای تحمل نسبی به شوری نیز می باشد.	خراسان، نواحی مرکزی ایران، اردبیل و فارس
۷	گلستان	۱۳۸۸	-	موسسه تحقیقات پنبه کشور	انتخاب از خزانه‌های بین المللی	پرمحصول وزودرس بوده و به تنش شوری و خشکی متحمل است. مناسب کشت دوم بوده و امکان برداشت مکانیزه در این رقم وجود دارد.	استانهای گلستان، خراسان شمالی، اردبیل(مغان)، فارس، ورامین و مناطق مرکزی کشور
۸	ارمغان	۱۳۸۸	-	موسسه تحقیقات پنبه کشور	انتخاب از خزانه‌های بین المللی	پرمحصول وزودرس، متحمل به تنش شوری و خشکی. مناسب کشت دوم و برداشت مکانیزه	استانهای گلستان، خراسان شمالی، اردبیل و برخی از مناطق مرکزی کشور

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی ۵- سایر روش‌ها ...

ادامه جدول ۵۲- وضعیت ارقام پنبه موسسه تحقیقات پنبه کشور از بدو تاسیس

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبداء (در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	* روش اصلاحی	ویژگی(های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۹	پاک	۱۳۴۶	-	بخش تحقیقات پنبه و گیاهان لیفی	دورگ گیری	بدون گسیپول، و به خوابیدگی و شوری نسبتا مقاوم می باشد.	جهت کشت در استانهای مرکزی ایران
۱۰	دکتر عمومی	۱۳۵۹	-	بخش تحقیقات پنبه و گیاهان لیفی	انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی	از گونه باربادنس بوده و دارای الیاف ظریف و بلند می باشد. متحمل به شوری و بیماری پژمردگی ورتیسیلیومی می باشد.	جیرفت
۱۱	اولتان	۱۳۶۵	-	بخش تحقیقات پنبه و گیاهان لیفی	دورگ گیری	فرم بوته بسته، مناسب برداشت مکانیزه و زودرس می باشد	اردبیل، خراسان شمالی
۱۲	سیلند	۱۳۷۴	-	بخش تحقیقات پنبه و گیاهان لیفی	انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی	مقاوم به خوابیدگی، شوری و ریزش می باشد. حساس به بیماری بوته میری است. دارای طول الیاف باند نیز می باشد.	مناطق پنبه کاری
۱۳	شایان	۱۳۹۴	-	موسسه تحقیقات پنبه کشور	انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی	زودرس، عملکرد بالا و پایداری و سازگاری مناسب از ویژگیهای اصلی این رقم است.	استانهای فارس، اصفهان، مناطق مرکزی، اردبیل، گلستان و مناطق گرم و خشک کشور

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها ...

ادامه جدول ۵۲- وضعیت ارقام پنبه موسسه تحقیقات پنبه کشور از بدو تاسیس

ردیف	نام رقم	سال معرفی	کشور مبداء(در صورت خارجی بودن)	مرکز معرفی کننده اولیه	*روش اصلاحی	ویژگی(های) بارز رقم	اقلیم مناسب کشت
۱۴	کاشمر	۱۳۹۳	-	موسسه تحقیقات پنبه کشور	دورگ گیری	نسبتا متحمل به شوری بوده و تحمل نسبی به بیماری پژمردگی ورتیسلیومی دارد. علاوه بر مزیت امکان برداشت ماشینی، دارای الیاف بسیار عالی می باشد	تمام مناطق کشت پنبه کشور با تاکید بر مناطق معتدل و نسبتا مرطوب
۱۵	خورشید	۱۳۹۳	-	موسسه تحقیقات پنبه کشور	دورگ گیری	متحمل به شوری بوده ولی نسبتا به بیماری پژمردگی ورتیسلیومی حساس است. از صفات بارز دیگر مناسب برداشت ماشینی و خواص تکنولوژی الیاف خوبی می باشد.	تمام مناطق کشت پنبه کشور با تاکید بر مناطق معتدل و نسبتا مرطوب
۱۶	لطیف	۱۳۹۳	-	موسسه تحقیقات پنبه کشور	دورگ گیری	دارای عملکرد خوب و کیفیت الیاف مطلوب(مشابه رقم ارمغان) می باشد.	استانهای گلستان، خراسان رضوی، ورامین و مناطق مشابه در استانهای مرکزی، برخی مناطق استان فارس

* ۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها ...

جدول ۵۳- لیست ارقام پیش بینی شده در برنامه‌های اصلاحی پنبه تا افق ۱۴۰۴

ردیف	سال	تعداد ارقام	ویژگی‌های بارز ارقام در دست معرفی	پیشنهادات(یا امکانات مورد نیاز برای دستیابی به ارقام جدید با ویژگی‌های متمایز)	سایر توضیحات
۱	۱۳۹۴	۱	زودرس ترین رقم و مناسب برداشت مکانیزه می باشد	تخصیص اعتبارات و تجهیز آزمایشگاه همکاری با پژوهشکده بیوتکنولوژی	خرید یک دستگاه HVI جهت تعیین کیفیت الیاف نمونه‌های تحقیقات پنبه جهت معرفی ارقام پنبه الزامی می باشد.
۲	۱۳۹۵	۳	دو رقم موتانت و یک رقم دورگ تثبیت شده(عملکرد بالا و زودرس)		
۳	۱۳۹۶	۱	یک هیبرید درون گونه ای		
۴	۱۳۹۷	۴	یک هیبرید درون گونه ای و سه رقم تراریخته		
۵	۱۳۹۸	۳	دو هیبرید بین گونه ای		
۶	۱۳۹۹	۲	دو رقم متحمل به شوری		
۷	۱۴۰۰	۲	دو رقم متحمل به شوری		
۸	۱۴۰۱	۲	دو رقم دورگ تثبیت شده(عملکرد بالا، زودرس و کیفیت الیاف استاندارد)	تخصیص اعتبارات و تجهیز آزمایشگاه	-
۹	۱۴۰۲	۲	دو رقم دورگ تثبیت شده(عملکرد بالا، زودرس و کیفیت الیاف استاندارد)		
۱۰	۱۴۰۳	۲	دو رقم دورگ تثبیت شده(عملکرد بالا، زودرس و کیفیت الیاف استاندارد)		
۱۱	۱۴۰۴	۲	دو رقم دورگ تثبیت شده(عملکرد بالا، زودرس		

۱- انتخاب از توده‌های بومی ۲- دورگ‌گیری ۳- تولید هیبرید ۴- انتخاب از خزانه‌های بین‌المللی
۵- سایر روش‌ها ...

تحقیقات موتور محرکه کشاورزی است و به روزرسانی،
اقتصادی کردن و پایداری کشاورزی در گرو تحقیقات کشاورزی است.
مهندس حجتی - وزیر جهاد کشاورزی

گرد آوری و تنظیم :
دفتر برنامه ریزی و پایش امور پژوهشی
بهمن ۱۳۹۵